

**ELİT GÜREŞÇİLERİN SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİ
İLE KULÜP ANTRENÖRLERİNİN ETİK LİDERLİK VE
ETİK DIŞI DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

İbrahim ÇELİKER

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor
Anabilim Dalı
Doç. Dr. Murat KUL
2021
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**ELİT GÜREŞÇİLERİN SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİ İLE KULÜP
ANTRENÖRLERİNİN ETİK LİDERLİK VE ETİK DIŞI DAVRANIŞLARI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

(Investigation of the Relationship between Elite Wrestlers' Levels of Sports Commitment and Club
Coaches' Ethical Leadership and Unethical Behaviors)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İbrahim ÇELİKER

Danışman: Doç. Dr. Murat KUL

Bayburt
Haziran, 2021

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri ile kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

... / ... / 2021

İmza

İbrahim ÇELİKER

TEŞEKKÜR

Tezimi hazırladığım dönemde akademik bilgisiyle ve örnek davranışlarıyla bana yol gösteren değerli danışman hocam Doç. Dr. Murat KUL' a, akademik yönlendirmeleriyle çalışmama yön vermemde yardımcı olan değerli hocam Adem SOLAKUMUR' a, yine bu dönemde desteğini ve yardımını hiçbir zaman esirgemeyen Ömer Faruk AKSOY kardeşime, eğitim hayatım boyunca bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım bütün hocalarıma, çalışmamın yapım aşamasında görüşlerinden faydalandığım değerli güreş camiasına ve bana her zaman destek veren, her zaman arkamda duran, çalışmamda sabır ve hoşgörü gösteren aileme sevgi ve saygı besler, teşekkür ederim.

ÖZ
YÜKSEK LİSANS TEZİ
ELİT GÜREŞÇİLERİN SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİ İLE KULÜP
ANTRENÖRLERİNİN ETİK LİDERLİK VE ETİK DIŞI DAVRANIŞLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

İbrahim ÇELİKER

Eylül 2021, 103 sayfa

Bu tez çalışmasının amacını elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri ile kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırma evrenini Türkiye Güreş Federasyonuna (TGF) kayıtlı türk güreşçiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini elit erkek 340 güreşçi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Spora Bağlılık Ölçeği”, “Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ile İlgili Sporcu Algısı Ölçeği” ve “Etik Liderlik Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları, Pearson Korelasyon Analizi, t-Testi, One-Way ANOVA ve Regresyon Analizi uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, medeni durum, güreş stili, eğitim durumu, spor yaşı ve yaşanılan yer değişkenleri bağlamında Spora Bağlılık Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken ($p<0,05$), millilik durumu, anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu değişkenleri açısından Spora Bağlılık Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Millilik durumu, güreş stili, eğitim durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, spor yaşı ve yaşanılan yer değişkenleri bağlamında Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algı Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken ($p<0,05$), medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Medeni durum, millilik durumu, güreş stili, eğitim durumu, baba eğitim durumu, spor yaşı ve yaşanılan yer değişkenleri açısından Etik Liderlik Ölçeğinin alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanırken ($p<0,05$), baba eğitim durumu ve yaşanılan yer değişkenlerinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Yaş değişkeni ile Spora Bağlılık Ölçeği ve Etik Liderlik Ölçeği arasındaki ilişkinin Pearson Korelasyon Analizi sonuçlarında düşük düzeyde ve negatif etkiye sahip olduğu görülmektedir ($r = -0.151$, $p<0.01$). Yaş değişkeni ile Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algı Ölçeği arasındaki ilişkinin Persons Korelasyon Analizi sonucuna göre düşük ve pozitif yönde bir etkinin olduğuna görülmektedir ($r = 0.286$, $p<0.05$). Antrenörlerin etik dışı davranışları ve spora bağlılıkları Regrasyon Analizi sonuçlarına göre negatif yönde ve anlamlı bir etkinin olduğuna rastlanmıştır. Bu etkinin %2 oranında açıklandığı görülmektedir ($R^2=0,255$).

Anahtar kelimeler: Güreş, antrenör, sporcu, spora bağlılık, etik liderlik, etik dışı davranış.

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE LEVEL OF
ATTENTION TO SPORTS OF ELITE Wrestlers AND THE ETHICAL LEADERSHIP
AND UNETHICAL BEHAVIORS OF CLUB COACHES

İbrahim ÇELİKER

September 2021, 103 pages

The aim of this thesis is to examine the relationship between the sports commitment levels of elite wrestlers and the ethical leadership and unethical behaviors of club coaches in terms of some demographic variables. The population of the research consists of Turkish wrestlers registered to the Turkish Wrestling Federation (TGF). The sample of the study consists of 340 elite male wrestlers. “Scale of Commitment to Sports”, “Scale of Athlete Perception of Unethical Behaviors of Trainers” and “Ethical Leadership Scale” were used as data collection tools. Percentage and frequency distributions, Pearson Correlation Analysis, t-Test, One-Way ANOVA and Regression Analysis were applied in the analysis of the data. According to the results of the research, while a significant difference was found in the sub-dimensions of the Sports Attachment Scale in the context of marital status, wrestling style, education status, sports age and place of residence ($p<0.05$), in terms of nationality status, mother's education level and father's education level variables, Sports Commitment No significant difference was found in the sub-dimensions of the scale ($p>0.05$). While there was a significant difference in the sub-dimensions of the Athlete Perception Scale Related to Unethical Behaviors of Trainers in the context of nationality status, wrestling style, educational status, mother's education level, father's education level, sports age and place of residence ($p<0.05$), in terms of marital status variable no significant difference was found ($p>0.05$). While a significant difference was found in the sub-dimensions of the Ethical Leadership Scale in terms of marital status, nationality status, wrestling style, education status, father's education level, sports age and place of residence ($p<0.05$), no significant difference was found in the variables of father's education status and place of residence ($p>0.05$). It is seen that the relationship between the age variable and the Sports Commitment Scale and the Ethical Leadership Scale has a low and negative effect on the results of Pearson Correlation Analysis ($r= - 0.151$, $p<0.01$). According to the results of Persons Correlation Analysis, the relationship between the age variable and the Athlete Perception Scale Regarding the Unethical Behaviors of Trainers has a low and positive effect ($r= 0.286$, $p<0.05$). According to the results of the Regression Analysis, it was found that there was a negative and significant effect on the unethical behavior of the trainers and their commitment to sports. It is seen that this effect is explained at the rate of 2% ($R^2=0.255$).

Keywords: Wrestling, coach, athlete, commitment to sport, ethical leadership, unethical behavior.

İÇİNDEKİLER

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar DİZİNİ.....	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	ix

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş	1
-------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve	2
Spor.....	2
Sporun Tarihçesi.....	4
Spora Bağlılık.....	5
Güreş.....	7
Güreşin Etik Kodları	8
Liderlik ve Lider Kavramı	10
Liderlik Kuramları	13
Geleneksel liderlik kuramları.	13
Modern liderlik kuramları.....	18
Etik Kavramı	22
Etik Teoriler	23
Faydacılık (sonuçcu teoriler).	23
Ödev etiği (bireyi dikkate alan teorier).....	23
Erdem etiği.	24
Meslek etiği.....	24
Etik Liderlik	24
Etik liderlik tarzları.....	26
Antrenörlük ve Antrenör Kavramı	27
Etkili Antrenörün Özellikleri.....	27
Antrenörün kişilik özelliği.....	27
Antrenör ve Liderlik İlişkisi	31
Antrenör liderlik tipleri.....	34

Sporda Etik.....	36
Antrenörlük etiği.....	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem.....	43
Araştırmanın Modeli	43
Evren ve Örneklem	43
Veri Toplama Araçları	43
Kişisel bilgi formu.....	44
Spora bağlılık ölçeği.....	44
Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeği.	44
Etik liderlik ölçeği.....	45
Verilerin Analizi.....	46

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular	48
----------------	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma, Sonuç ve Öneriler	77
Kaynakça	89
Ekler.....	97
Özgeçmiş.....	104

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 1. <i>SBÖ Cronbach's Alpha Değerleri</i>	44
Tablo 2. <i>AEDDSAÖ Cronbach's Alpha Değerleri</i>	45
Tablo 3. <i>ELÖ Cronbach's Alpha Değerleri</i>	45
Tablo 4. <i>SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Dağılımı</i>	46
Tablo 5. <i>Ölçek Ortalamalarının Değerlendirme Aralıkları</i>	47
Tablo 6. <i>Araştırma Kapsamında Elde Edilen Betimleyici İstatistikler</i>	49
Tablo 7. <i>SBÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları</i>	51
Tablo 8. <i>SBÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 9. <i>SBÖ Puanlarının Güreş Stili Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	52
Tablo 10. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları</i>	53
Tablo 11. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları</i>	53
Tablo 12. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Güreş Stili Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	54
Tablo 13. <i>ELÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları</i>	55
Tablo 14. <i>ELÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları</i>	55
Tablo 15. <i>ELÖ Puanlarının Güreş Stili Değişkeni T Testi Sonuçları</i>	56
Tablo 16. <i>SBÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	57
Tablo 17. <i>SBÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	58
Tablo 18. <i>SBÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	59
Tablo 19. <i>SBÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	60
Tablo 20. <i>SBÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	61
Tablo 21. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	62
Tablo 22. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	63
Tablo 23. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	64
Tablo 24. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	66
Tablo 25. <i>AEDDSAÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	67
Tablo 26. <i>ELÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	68
Tablo 27. <i>ELÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	69
Tablo 28. <i>ELÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	70
Tablo 29. <i>ELÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	71
Tablo 30. <i>ELÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları</i>	73
Tablo 31. <i>Yaş Değişkeni ile SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Person Korelasyon Test Sonuçları</i>	74
Tablo 32. <i>Aile Gelir Değişkeni ile SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Person Korelasyon Test Sonuçları</i>	75
Tablo 33. <i>Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ve Spora Bağlılık Regresyon Analizi</i>	75
Tablo 34. <i>Antrenörlerin Etik Liderlik Davranışları ve Spora Bağlılık Regresyon Analizi</i>	76

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Liderlik gelişim süreci.	12
Şekil 2. Blake and Mount' un yönetim tarzı matriksi.	15
Şekil 3. Likert sistem 4 modeli.	16

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

%	: Yüzde
$\bar{x}$	: Ortalama
AEDDSAÖ	: Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ile İlgili Sporcu Algı Ölçeği
ELÖ	: Etik Liderlik Ölçeği
SBÖ	: Spora Bağlılık Ölçeği
TGF	: Türkiye Güreş Federasyonu
TOHM	: Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi
UWW	: Dünya Güreş Birliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Özellikle son zamanlarda spor, hayatın her alanına nüfuz eden yaşı, cinsiyeti, engel durumu, diğer fiziki etmenler ne olursa olsun herkesi kapsayan bir olgudur. Sporun doğal sonucu olarak insanlar birbirleriyle etkileşime geçerek sosyal yönden kendilerini geliştirme eğilimindedirler. Bu durum fertleri toplumsal bir veya birden fazla gruba ait olmalarını sağlayabilmiştir. Çeşitli gruplar oluşurken sosyo-psikolojik, maddi ve manevi değerler bu grupların oluşmasında etkili olabilmektedir. Bu noktada oluşturulan grubu her yönüyle geliştirecek, etkileyecek, yönlendirecek liderlere ihtiyaç duyulmuştur. Spor alanına bakıldığında antrenörler bu liderler arasında sayılabilir.

Lider olarak kabul edilen antrenörün davranışlarının birbiriyle uyumlu ve kararlı olması onu takip eden takımında belirlenen amaçlar doğrultusunda kararlı ve olumlu davranışlar sergilemeye itecektir. Bağlı olduğu takımı etkilemeyi başaran antrenörün etik olarak belirlenen bazı davranışlara uygun davranması, antrenörü örnek alan takımında etik bir çerçevede bir anlayış geliştirmesine katkı sağlayacaktır.

Antrenörlerin etik ve etik dışı davranışları takımın ahlaki ve etik değerlerinin nasıl şekilleneceğini belirleyen unsurlardır. Antrenörü takip eden sporcuların antrenörün etik davranışlarını benimsememesi gerekli çalışma verimini de olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir. Antrenörlerin etik dışı davranışları sporcuların yaptıkları spor branşına karşı olumsuz tutumlar sergilemeye itebilmekte ve spora bağlanmada veya spora bağlılığı devam ettirmede sorunların çıkmasına neden olabilmektedir.

Spor olumlu yönde insanların bağlılığını sağlayan bir etkidir. Bağlılık düzeyinin yüksek olması yapılan sporda başarıyı artıran etkenler arasında sayılabilir. Etkili antrenörün sporcularını yapmış oldukları spora bağlı hissetmelerini sağlamaları gereklidir. Etik bir çizgi çizen antrenör, etik değerleri sporcularına aktarmalı, etik dışı kabul edilen davranışlardan uzak duran lider özellikleri sergilemelidir. Bu çalışmada güreş sporu yapan sporcuların spora bağlılıklarının kulüp antrenörlerinin etik liderlik özellikleri ve etik dışı davranışları arasındaki ilişki incelenmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve

Spor

İlk insanların hayatta kalmak için avlanmak, koşmak, alet kullanmak gibi davranışlarda bulunmaları spor olarak değerlendirilmese de hareketin başlangıcı olarak önemli görülebilir (Erkal, 1982, s. 119). Topluluk halinde yaşamaya başlayan insanların hayatta kalma becerilerinin gelişmesi hareket etmelerini kısıtlamamış zamanla insanlar çeşitli oyun ve etkinliklerle boş zaman faaliyeti olarak hareket etmeye başlamışlardır. Günümüze doğru gelindikçe teknolojik ve sosyal alanların gelişimiyle paralel olarak spor hayatımızın vazgeçilmez kavramları arasında sayılmaya başlanmıştır. Günümüz modern toplumunda spor dallara ayrılmış ve çok çeşitli bir yapıya bürünmüştür. İnsanlar artık sporu çok farklı amaçlarda kullanmaya başlamışlardır. Sporun kimi zaman boş zaman etkinliği, kimi zaman modern yaşamın getirdiği sosyal hastalıklardan korunmak, kimi zamanda diğer insanlarla iletişimde bulunmak için kullanan insanlar, ayrıca ilk insanların yapmış olduğundan farklı olarak daha iyi bir hayat sürmek ve bir gelir elde etmek için sporu meslek olarak da yapmaktadırlar.

Sporun ortaya çıkmasında savunma ve saldırıya dayalı mücadelelerin etkili olduğu doğrudur. İnsanlık, tarih boyunca mücadeleye girmekte, çeşitli mücadeleleri izlemekte istekli olmuş ve eğlenmiştir (Çumralıgil, 2007, s. 23). Fakat mücadele etmek sporun sadece bir yönüdür. Spor; sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirme, beden sağlığının korunması, yapılan etkinliklerde mutluluk duyma, sorumluluk bilinci kazanma kazanımlarında olumlu yönde etkilemektedir (Tanrıverdi, 2012, s. 176).

Sporun etki alanının geniş olması ve çocuk, genç, yaşlı farketmeksizin her yaş grubunu ilgilendiren bir kavram olması yapılan tanımlarında çeşitli ve farklı olmasına yol açmıştır.

Spor, insanı her yönüyle (psikolojik, sosyal, duygusal, bedensel vb.) güçlendirmeyi amaçlayan genellikle yarışma ve üstün gelme amacı güden fiziksel aktivitelerdir. Bireysel ya da grup olarak yapılabilir. Spor, bir takım araçlarla veya araçsız olarak yapılabilen boş zaman etkilliği olmasının yanı sıra kimileri tarafından ise maddi kazanç elde etmek için yapılabilen kültürel ve toplumsal bir kavramdır (Güven, 2006, s. 54).

Sporun bireyleri bir arada tutan pek çok etkeni bulunmaktadır. Bu etkenlerin içerisinde: Kendini gerçekleştirme, mutluluk duyma, yeni ve farklı arkadaşlıklar ve yaşantılar, maddi

kazanç elde etme, bedensel güzellik ve gençlik, ideal kiloya kavuşma, psikolojik rahatlık, boş zamanları iyi değerlendirme, başarma arzusu sayılabilir (İnal, 2003, s. 11).

Spora katılım ilk olarak sportif aktivitelere katılan yakın çevremiz (anne-baba, kardeşler) aracılığıyla gerçekleşmektedir. Sonrasında ise arkadaş çevresi gelmektedir. Arkadaş  evresi sporun etki alanını genişleterek sosyalleşmeye yarayan bir olgudur. Ayrıca sosyal medya araçları radyo, televizyon gibi teknolojik aletler yardımıyla da sporun sosyalleşme alanı genişlemektedir (şahan, 2008, s. 248). Dikkat edilmesi gereken bir diğer hususta kitle iletişim araçlarının sporu kullanarak insanları hareketsizliğe itmesidir. Spor her ne kadar bireyi sosyal, psikolojik, duygusal, toplumsal yönden etkilese de çoğu zaman hareket gerektiren fiziksel bir olgudur. Hareketsiz bir spor anlayışı benimsemek psikolojik, toplumsal, ruhsal, sosyal ve bedensel olarak sağlığımızın bozulmasına neden olacaktır.

Sporun birleştirici etkisiyle belirli amaçları gerçekleştirmek için bir araya gelen bireyler kendilerini yöneltecek bireylere ihtiyaç duymuşlardır. Neticede toplumsal, sosyal, duygusal özellikleri baskın olan bireyler çeşitli gruplar içerisinde lider olarak kabul görmüş, takımı veya grubu daha ileri bir noktaya ulaştırması için organize hareket edilmesinin sağlanması için önlemler almıştır. Bu noktada karşımıza sporda başarıya ulaşmak maksadıyla lider davranışlar sergilemesi gereken spor yöneticileri, koçlar, antrenörler, takım kaptanları çıkmaktadır.

Spor belirli kurallar dahilinde, bireylerin sosyal, psikolojik, motorik özelliklerini gelişmesine katkıda bulunan çeşitli organizasyonlarla karşılaşmaların yapıldığı çok yönlü gelişimin sağlandığı faaliyetler bütünüdür (Orkun ğlu, 1985, s. 14).

Spor, bireyleri yeteneklerini geliştiren ve becerilerini daha iyi seviyeye getiren, herhangi bir araçla veya araçsız olarak yapılabilen, takım olarak veya bireysel olarak boş zaman aktivitesi olarak değerlendirilebilen ya da psikolojik olarak sosyalleşme aracı olarak kullanılan, duygusal gelişimi destekleyen, fiziksel olarak bireyleri daha güçlü ve güzel kılan ve dayanışma, rekabet etme gibi özellikleri destekleyen bir olgudur (Yetim, 2006, s. 64).

Sporun toplumsal, sosyal, psikolojik, duygusal, politik, ekonomik, bilişsel, fizyolojik ve kültürel bir kavram olması zamanla sporun araştırılması gereken bir disiplin olmasının önünü açmıştır ve spor bir bilim olarak kabul görmüştür (Aracı, 1999, s. 30). Bu bağlamda dünyada spora karşı akademik ilgi ve bakış açısı değişmiş ve spor  ağdaş bir olgu olmuştur. Spor teknolojinin gelişimine paralel olarak televizyon, radyo, internet ortamı gibi etkenler sayesinde insanların aynı anda spor m سابakalarına seyirci olmalarına olanak sağlamıştır. Bu durum sporun küresel olduğunun en önemli kaynaklarından biridir (Fişek, 1998).

Spor sağlıklı ve mutlu bir neslin devam etmesi için gerekli olan ana etkenlerden bir tanesidir. Spor kişilerin beden ve ruh sağlığını koruyarak mutlu olmalarını sağlar. Kişilerin beden ve ruh sağlıklarının iyiliğinin sürekli olması mutlu olmaları için gerekli olan bir etkindir. (Türkel, 2010).

Spor kuşaklar arasında etkileşimin olduğu bir kavramdır (Türkel, 2010). Bu durum kuşaklar arasında spor kültürünün oluşmasına ortam hazırlamaktadır.

Sporun Tarihçesi

Tarihte sporun saldırı ve savunma amaçlı yapıldığı bilinmektedir. Bu durum insanların çevrelerindeki etkenlerden ve insanların fiziksel mücadelesinden kaynaklandığı ortaya atılmıştır. Daha iyi saldırı ve savunma yapabilmek için denemeler yapan insanlar ilk önce kendi glerine yakın hayvanlarla veya diğer insanlarla sadece fiziksel özelliklerini kullanarak mücadele vermiştirler. Bu noktada ilk yapılan sporun güreş sporu olduğu savunulmuştur. Fakat geleneksel ve modern olarak yapılan güreş sporundan farklı olarak insanlar ilk başta yere vurma ,yatırma, tutma gibi hareketlerin yanında kırma, ısırma, boğma, gibi daha vahşi hareketleride yapmışlardır (Fişek, 1998, s. 31).

Güreş sporunun yanında insanlığın gelişimine paralel olarak insanlar kendilerine zarar verebilecek hayvanlardan uzaklaşmak için tırmanmak, sıçramak, koşmak gibi hareketlere yönelmiştir. Bu durum atletizm sporunun ortaya çıkmasını hazırlamıştır. Zamanla alet yapmayı öğrenen insanlar ok ve cirit yaparak avlanması sonucu okçuluk ve cirit sporlarının ortaya ımasına meydan hazırlamıştır. Kollarını, ellerini ve ayaklarını bir araç olarak kullanmayı öğrenen insanlar dövüş sporlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Coğrafi şartlara uyum sağlamak zorunda kalan insanlar yüzme, kayma, kızak kullanma, hayvanları ve eşyaları kullanmayı öğrenmiştir. Bu durum kayak, yüzme, kano, kürek, kızak gibi sporların oluşmasını sağlamıştır (Fişek, 1985, s. 49). Spor zamanla insanların birbirlerine üstünlük kurma çabası ve haz veren bir aktiviteye dönüşen toplumlar için kültürel bir değer haline gelmiş ve nesilden nesile gelişerek aktarılmıştır (Kurt, vd., 2016).

Geçmişten günümüze doğru güvenlik ve hayatını devam ettirme ihtiyaını rahat bir şekilde karşılayan insanlar spora ve sanata ynelmiştirler. Her toplumun kültürel spor ve oyun anlayışı oluşmuş ve bu durum sporun ve beden eğitiminin kültürel bir değer olmasına neden olmuştur (Fişek, 1985, s. 49).

Spora Bağlılık

Bağlılık; birine veya bir şeye karşı yakınlık duyma, sevgi, saygı gösterme, sadık davranma ve sadakat gösterme olarak tanımlanabilir. Kişinin kendisini bağlı hissettiği bir toplum, bir toplumsal kesim, bir kurum veya bir düşünce olabilir (Evrin, 2016). Türk Dil Kurumu'nda ise bağlılık birine karşı, sevgi, saygı ile yakınlık duyma ve gösterme, sadakat olarak geçmektedir. Bağ kurmak canlılar için yeme-içme kadar önemli bir ihtiyaçtır. İnsanlar birbirlerine ihtiyaç duyarlar. Var olmak ve varlığını sürdürebilmek, bir başkasının teması, bakışı, alakasıyla mümkün olabilmektedir (Çakar, 2020).

Bağlılık kavramıyla ilişkili olan ve karıştırılan kavramlardan birisi bağımlılıktır. Bağlılık ile bağımlılık arasındaki en önemli fark, bağlılıkta kişinin özgür iradesinin devrede olmasıdır. Bağlılık kavramına; aileye bağlılık, içinde bulunulan topluma bağlılık, vatanına bağlılık, mesleğine bağlılık, görevine bağlılık gibi pek çok örnek verebiliriz. Bağımlılık; kişinin kendisine zarar vereceğini bildiği halde bir madde, bir kişi, bir nesne ya da herhangi farklı bir şeye tabi olması ve çoğu zaman mecbur kalmasıdır. Bağımlılığın iki yönü vardır; kişilik bağımlılığı ve davranış bağımlılığı. Bağımlı kişilik yapısındaki bireylerin yalnız kalamama, kendini doğru bir şekilde ifade edememe, özgüven eksikliği gibi etkilerin görülmesi muhtemeldir (Evrin, 2016). Genel olarak bakıldığında bağlılık gösterdiğimiz şeylere çok fazla anlam yüklediğimizde ve bağlılık gösterdiğimiz şeylerin biz istemesekte bizi yönlendirebilmesi durumunda bağlılığımızın bağımlılığa dönüştüğü söylenebilir. Bu nedenle bireylerin kötü sayılabilecek madde, nesne, davranış gibi etkenlerden uzak durmalarının yanısıra iyi sayılabilecek etkenlerinde belli bir noktadan sonrada sosyal, kişisel, duygusal yönden zarar verebileceği söylenebilir. Örnek verecek olursak; spora kendini bağlı hisseden bir sporcunun yoğun antrenmanlardan sonra, dinlenme zamanlarında kendini tutamayıp antrenman yapması sporcuya zarar verecektir.

Sporda başarılı olmak için gerekli olan etkenlerden bir tanesi de yapılan sporda devamlılık sağlamaktır. Günümüzde gelişen spor bilimi ve spor psikolojisi çalışmalarında sporcu bağlılığı önem arz etmektedir. Sporda başarıya ulaşmak düzenli antrenman programları ve çalışma şartlarının iyileştirilmesinin yanında sporda sürekliliği sağlayan spora bağlılık çalışmalarında içermektedir. Bu bağlamda başarıya ulaşmak sporcuların motive olmalarına ve çeşitli psikolojik durumlarının iyileştirilmesiyle mümkün olabilmektedir (Scanlan, vd., 2003, s. 375).

Spora bağlılık, sporcuların yapmış oldukları spor ortamında çabalama, enerjik olma, inanmışlık ve mutluluk duyma gibi etkenlerin sürekli ve tutarlı olacak şekilde devamlılık sağlamasıdır (Lonsdale, Hodge, & Jackson, 2007, s. 483).

Yapılan çalışmalarda spor bağıllık kavramının motivasyon içerikli olabileceği de ortaya koyulmuştur. Bu çalışma sporcuların daha çok psikolojik durumlarına bakılarak spora bağıllıkları hakkında bir karar verileceğini savumaktadır. Bu bağlamda spora bağıllığı etkileyen iki etkenin olduğu ileri sürülmüştür. Bunlardan birisi haz duyma iken bir diğeri ise kısıtlı olma durumudur. Haz duyarak bağıllık, kendi isteğiyle bağlanılan bir durumdur ve spor verimi fazladır bu nedenle haz duyarak bağlanan sporcuların bağıllıkları daha etkili olabilmektedir. Fakat kısıtlı bağlanan sporcularda zoraki bağlanma durumu vardır ve motivasyonları düşüktür. Bu durumda sporcuların verimleri düşecektir (Scanlan, vd., 1993, s. 6).

Yapılan araştırmalarda spora bağıllık ile sporda tükenmişlik arasında zıt bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır (Schaufeli, Bakker, & Salanova, 2006). Bu nedenle spora bağıllığın sporda tükenmişlik kavramıyla ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda spora bağıllığın artması için tükenmişliğin azalması gerekmektedir. Sporda tükenmişlik sporcuların kendileriyle içselleşmiş oldukları spor branşlarına karşı uzun süre dayanamama durumu veya yapılan sporun cazip gelen taraflarının artık cazip gelmemesi anlamına gelmektedir. Tükenmişlik sporcuların motivasyonlarının düşüren ve buna paralel olarak spor performanslarını olumsuz etkileyen bir olgudur. Tükenmişliğin önüne geçmek için önleyici uygulamalarla sporcuları yapılan spora bağlı tutmak ve bu sporu daha eğlenceli hale getirmek gerekmektedir. Bu sayede spora bağıllığı artacak ve gerekli spor verimi sağlanmış olacaktır.

Sporcuların genellikle bilişsel ve duygusal özelliklerini kullandıkları spor branşı arasında bir bağ kurulması olarak anlaşılan spora bağıllık kavramı (Martínez-Alvarado, Guillén-García, & Feltz, 2016) insanların günlük yaşantılarında ve iş hayatlarında önemli bir yere sahiptir. Herhangi bir şeye, varlığa, bir objeye bağlanabilmek için ilk olarak bağlanılacak şeye karşı kuvvetli bir ilgi ve istek bağının kurulması gerekir. Sonrasında ise bağlanılan şeyin arada sırada kontrolümüzü kaybettirmesi, sonunda ise bağlanılan şeyi sürekli arzulamak ve bu arzuda ısrar etmek gelmektedir (Shaffer, Hall, & Bilt, 2000, s.163). Bağıllıkla alakalı bir değer tanım ise fiziksel, duygusal ya da zihinsel yönden yoğun ilgi duyulan herhangi bir şeye karşı alışkanlık kazanma ve/veya yapılan bir eylem veya davranışa karşı kendini engelleyememe durumu olarak yapılmıştır (Byun, vd., 2009, s. 205). Sporcu bağıllığı ise herhangi bir spor ortamında sürekli tekrar eden adanmışlık, içselleştirme ve zindelik kavramlarıyla yakından ilgilidir ve bu kavramlarla açıklanmaya çalışılmıştır. (Schaufeli, vd., 2002). Adanmışlık; yapılan sporun ilham kaynağı olması, coşku ve heyecanla işine kendini vermesi ve sporun kendisine karşı anlam dolu olmasıdır. İçselleştirme, yapılan spora dikkatini yoğunlaştırabilmek ve özümsemektir. Zindelik ise üstün performans ortaya koyabilme, engellerle karşılaşılsa dahi

yapılacak işi en iyi şekilde yapmak için çaba göstermeyi ifade etmektedir (Gullien, & Alvarado, 2012, s. 18).

Güreş

M.Ö. 3000 yıllarında yapıldığı düşünülen güreşin Orta Asya’ da boylar arasında savaşımlara ve fiziki şartlara uyum sağlamak amacıyla yapıldığı bilinmektedir. Türk kültüründe başlarda yaşam mücadelesi ve savaşlarda kullanılan ve geleneksel olarak en eski sporlardan biri olan güreş günümüzde halk tarafından tutulan ve tanınan bir spor haline gelmiştir (Kahraman, 1989, s. 53).

Türk edebiyatının ilk sözlüğü olarak bilinen Kaşgarlı Mahmut’un Dîvânu Lugâti't-Türk eserinde ve Dede Korkut hikayelerinde güreşin hayatta kalmak ve savaşmanın dışında cenaze ve düğün törenlerinde de yapıldığı bilinmektedir. Güreş organize etmenin zenginlik kabul edildiği kültürümüzde düğün sahipleri bu organizasyonlara ne kadar güreşçi dahil ederse o kadar zengin olduğuna inanılmıştır (Dever, 2015, s. 13).

Türk boylarında güreşin kelime yapısına bakıldığında farklı şekillerde isimlendirildiği görülmektedir. Moğullarda güre, Çağataylarda küreşmek, Kazanlarda kitre, çuvaş, küreş Yakut türklerinde ise küreş isimleri kullanılmıştır (Kahraman, 1989, s. 53). Ayrıca türk devletlerinde de farklı isimlendirmeler mevcuttur. Türkmenler güreş; tatarlar, kazaklar ve özbekler küreş ismini kullanırken tacikler: buharska, gusti isimlerini kullanmıştır (Güven, 1992, s. 40).

Osmanlı dönemine bakıldığında güreşçiler için pehlivan tabiri kullanıldığı görülmektedir. Pehlivanlar devletin içinde ayrı bir statüye sahiptiler. Osmanlı döneminde çeşitli spor tekkeleri kurulmuş ve planlı ve düzenli bir şekilde spor eğitimi verilmiştir. Bu tekkeler içerisinde en çok güreşe değer verilmiştir. Hatta ilk güreş tekkesinin osmanlı kuruluş dönemi padişahlarından Orhan Bey zamanında olduğu bilinmektedir (Dever, 2015). Spor tekkeleri içerisinde en gözde sporun güreş olması ve Osmanlı padişahlarının güreşe karşı ilgilerinin yoğun olması eğlence günleri ve önemli günlerde güreşçilerin padişahın önünde gösteri yapmasını ve yarışmasını sağlamıştır. Sonrasında bu gösteri ve yarışmalara huzur güreşi denilmeye başlanmıştır. Güreşin örf ve adetlerimizde yerinin büyük olması ve günümüze kadar gelişerek devam etmesi halk tarafından benimsenmesine ve ata sporu olarak kabul görmesine neden olmuştur (Kahraman, 1985, s. 53).

Güreş, belirli kriterlere uygun minder üzerinde iki güreşçinin birbirlerini pozisyon olarak zor duruma sokmak veya üstün duruma gelmek için yapılan teknik, taktik ve stratejik hareketleri içerisine alan bir spor dalıdır. Güreş sporunda kazanan kişi sayı sistemine göre veya tuş yapmaya göre belirlenir (Açak, 2015, s. 49). Günümüzde bir çok güreş stilinden bahsetmek

mümkündür. Fakat modern anlamda en çok yapılan ve küresel bir değer kazana güreş stilleri serbest ve grekoromen güreş stilleridir (Dalkılıç, vd., 2017, s. 18).

UWW (United World Wrestling) verilerine göre profesyonel anlamda güreşin Fransa’da başladığı bilinmektedir. Güreş ilk başlarda sergi amacı taşımaktadır. 1848’ de Fransa’da şovmen olarak kullanılan güreşçiler belden aşağı tuşuşların olmadığı güreş stiline yapmaya başlamıştır. İlk başlarda düz el güreşi adını alan bu stil daha sonraları grekoromen olara adlandırılmaya başlamıştır. Sonrasında bu güreşler gelişerek reklam amacı taşıma ve seyircilerin sempatisini kazanmaya başlamıştır. 19. yüzyılın sonlarına doğru ise modern profesyonel güreş avrupada en çok ilgi gören sporların başında gelmektedir. Fakat 20. yüzyılın başlarında haksız galibiyetler, önceden ayarlanmış maçların olması gibi şike olaylarının yaşanması güreş sporunun gerilemesine neden olmuştur. Çeşitli olumsuzluklar yaşanmasına karşın güreş sporu gelişimine devam etmiştir. Yapılan müsabakalar güreşin popülerliğini artırmıştır. Güreşin özellikle fiziksel yönü geliştirmesi o dönemde gençlere örnek teşkil etmiştir. Ayrıca eğitim sisteminin bir parçası olan güreş sporu gelişimini devam ettirerek amatör güreş kulüplerinin kurulmasına neden olmuştur (UWW, 2021a).

Etik açıdan bakıldığında UWW (United World Wrestling) tarafından belirlenen güreşin bir anayasasının olması ve güreşe dair etik kodların bulunması değerli görülmektedir.

Güreşin Etik Kodları

UWW, güreş açısında değerli kabul edilen etik değerleri açıklarken haysiyet, bütünlük, kaynakların kullanımı, devletlerle ilişkiler, gizlilik, uygulama esasları başlıklarına yer vermiştir.

Haysiyet:

İnsan onuruna ve olimpiyat ruhuna saygı temel teşkil etmektedir. Dil, din, ırk, cisiyet, siyasi düşünce, dünya görüşü, hangi kökene bağlı olduğu gibi özellikleri ne olursa olsun ayırım yapılmayacaktır. Her türlü doping kullanımı yasaktır. Dünya anti doping hükümlerine hassasiyetle uyulması gerekmektedir. Her türlü fiziksel saldırı, ahlaki saldırı ve cinsel saldırı yasaktır. Yukarıdaki maddelerin Olimpiyat Oyunları, Kupalar ve Şampiyonalar, Golden Grand Prix ve UWW takvimindeki diğer tüm müsabakalarda da uygulanması gerekmektedir. Şampiyonaları organize edenler ve UWW yetkilileri, katılımcıların güvenlik, esenlik ve tıbbi bakım koşulları gibi etkenleri sağlamaları gerekmektedir.

Bütünlük:

UWW takviminde yer alan herhangi bir müsabakada veya organizasyonda UWW'ye bağlı sporcu, antrenör, yönetici, hakem ve temsilcilerinin herhangi bir ücret, gizli menfaat, hizmet türü, komisyon alma gibi etkenleri doğrudan veya dolaylı olarak talep etmeleri, yapılan talep veya talepleri kabul etmeleri yasaktır. Kurallara uygun olarak çok pahalı olmayan arkadaş ve dostluğu simgeleyen ve saygı belirtisi olan hediyeler kabul edilebilir ve hediye edilebilir. Müsabakaların düzenleneceği ülkelerde UWW üyelerine yapılacak olan konukseverlik hizmeti ülke standartlarını aşmamalıdır. Herhangi bir çıkar çatışmasına meydan hazırlayan davranışlardan kaçınılmalıdır. Böyle bir durum gerçekleştiğinde UWW' ye bilgi verilmelidir. UWW üyeleri görevlerini yerine getirirken kurumun itibarını zedeleyecek davranışlardan kaçınmalı. İşlerine gerekli önem ve özeni göstermelidir. UWW üyeleri güreşe zarar verebilecek kurumlarla ve kişilerle iş birliğinden kaçınmalıdırlar.

Kaynakların Kullanımı:

Kaynaklar sadece güreşin gelişimi ve uygulanması amacıyla kullanılmalıdır. Gelir ve giderler bağımsız bir denetçi tarafından genel kabul gören muhasebe ilkelerine göre çeşitli yöntemlerle kayıt altına alınmalıdır. UWW üyeleri güreşin gelişimi sağlayacak ve prestijini artıracak yayıncıların, sponsorların ve ortakların desteklerini spor kuralları dahilinde kabul ederler. Sponsorlar, yayıncılar ve ortaklar spor müsabakalarına ve spor kurallarına sonucu etki edecek müdahalelerde bulunmamalıdırlar.

Devletlerle ilişkiler:

UWW üyeleri devletlerle uyumlu ilişkiler içindedirler. Dünya şampiyonaları siyasi tarafsızlık ve evrensellik ilkelerine uygun olarak UWW himayesinde yapılacaktır. Müsabakaları düzenleyen ülkeler insanlık, UWW ve olimpiyat ruhuna uygun kardeşlik ve saygı çerçevesinde yarışmalar düzenlemelidirler. UWW üyelerinin herhangi bir partiye üye olmaları serbesttir. Ancak UWW kurallarına aykırı ideolojileri takip etmek yasaktır. Müsabakaların düzenlendiği ülkeler çevreyi korumaya çalışacaklardır.

Gizlilik:

Gizlilik ilkelerine her UWW üyesinin uyması gereklidir. Kar ve kişisel kazanç elde etmek için gizli bilgiler açıklanmamalıdır. Açıklanan bilgiler kişi ve kurumların itibarlarını zedeleyebilir.

Uygulama esaları:

UWW üyeleri belirtilen etik ilkelerin ihlali durumunda UWW etik komisyonuna bilgi verecektir. UWW etik kurulu yapılan ihlallerle alakalı yaptırımları belirleyecektir (UWW, 2021b).

Liderlik ve Lider Kavramı

Liderlik kavramı hakkında literatür taraması yapıldığında çok çeşitli tanımlar yapıldığı görülmektedir. Bu çeşitliliğin nedenleri arasında liderliğin; küresel, sosyal, soyut bir kavram olması sayılabilir.

Liderlik, örgütlerin belirli amaçlar doğrultusunda, beraber hareket etmelerini gerçekleştiren, duygusal olarak gönüllü katılımını sağlayan kavramlardan bir tanesidir. Örgütlerin yeni gelişim ve değişimlere adapte olabilmeleri için etkili liderliklere gereksinimleri vardır. Liderin insani değerlere önem vererek örgütündeki bireylerin ihtiyaçlarını gözetmesi gerekmektedir (Çekmecelioğlu, 2014, s. 30).

Liderlik, kişileri etkileme gücüne dayanarak belirli hedef ya da hedeflere ulaşmak için harekete geçiren bir kavramdır. Lider etki gücünü kullandığı sürece bağlı bulunduğu grup ya da örgütü yönlendirebilir. Lider hayatın her alanında karşımıza çıkabilir. Bir toplum, bir medeniyet, bir kurum ya da insanlık liderliğin etki alanları arasında sayılabilir (Genç, & Kara, 2019). Liderlik daha çok otorite kurmayla ilişkilendirilse de lideri oluşturan gruplardır. Liderlik grup veya topluluğun kişiliklerinden çok birbirleriyle ilişkileri önemser (Tuğcu, 2004, s. 18). Liderlik pek çok alanda kullanılabilen bir kavramdır. Liderliğin kullanılabileceği her alanda belirli hedefler bulunmalıdır ve bu hedefler ortak bir amacı gerçekleştirmek için kullanılmalıdır (Kekül, 2019). Bu bağlamda liderin grubu yönlendiren ve hedeflere ulaşmak için motive eden, grup için örnek teşkil eden kişi konumunda olması gerekmektedir.

İnsanın kendi yaşam alanlarında belirli sorumluluk ve görevleri bulunmaktadır. İnsanlar bireysel veya grup amaçlarını gerçekleştirmek aynı zamanda diğer insanların amaçlarıyla çatışmayacak etkinliklerde bulunma eğilimindedirler. Fakat bütün bu düşüncelerin gerçekleştirmek isteyen bireylerin planlı ve prensipli bir şekilde davranması gerekecektir. Doğal olarak kendini bir grubun içerisinde kabul eden veya içerisinde bulunan bu bireylerin kendilerini yönlendirecek ve daha ileri bir noktaya ulaştıracak bireylere ihtiyaçları vardır (Çemberci, 2003, s. 29).

“Liderliğin doğuştan kazanılan özelliklerin bir yansımasıdır yoksa yaşantılar sonucu şekillenen bir özellik mi?” sorusu liderliğin tartışma konusu olmuştur. Dünyada pek çok ülkede lider yetiştiren okulların varlığı bu sorunun cevaplarından bir tanesidir. Bu okullar liderliğin doğuştan gelen özelliklerin yanı sıra yaşantısal etkenlerden de etkilendiğini ve bu durumun

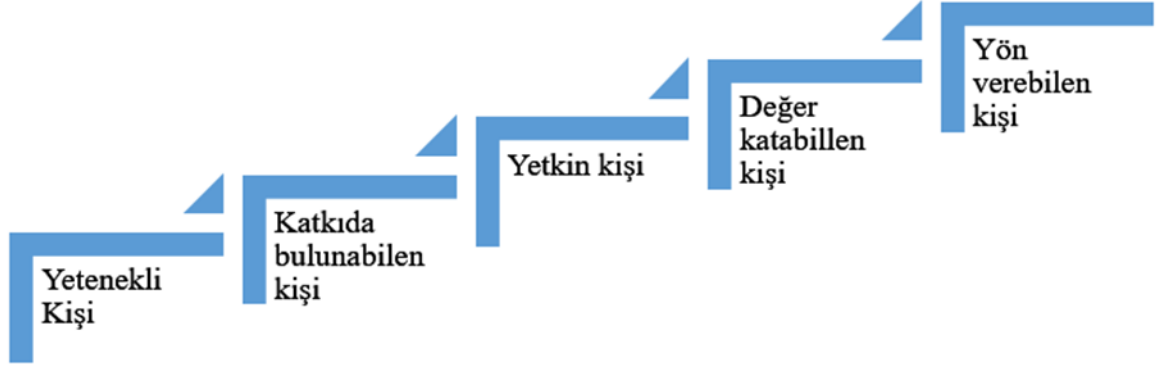
doğal sonucu olarak öğretilen bir disiplin olduğunun ispatı niteliğindedir. Liderliğin doğuştan mı yoksa yaşantı sonucu mu kazanıldığına dair yapılan bir araştırmada liderlerin %19,1'i liderlik özelliklerini doğuştan kazandığı, %52,4'ü çevresel faktörlerle kazandığı, %28,5'i hem doğuştan hemde yaşantılar sonucunda lider olarak nitelendirilmişlerdir (Gentry, vd., 2012). Sonuç olarak bakıldığında liderliğin hem doğuştan kalıtım yoluyla gelen özelliklerden hemde çevrenin etkisiyle sonrada kazanılan özelliklerden etkilendiği çıkarılabilir.

“Lider olmak sizi lider yapmaz” (Teyfur, & Teyfur, 2018, s. 220). Liderler doğuştan getirmiş oldukları özelliklerle lider olmazlar. İçinde bulundukları topluluğun saygınlığını, bir lider olarak takip edilebilir bir karakter yapısını, yönlendirebilme ve etkileyebilme gücünü yansıtmaları gerekmektedir.

Lider ve grup arasında duygusal bir bağ bulunmalıdır. Liderden etkilenen grubun lideri gönüllü olarak takip etmesi kurumun veya liderin amaçlarının kendi amaçları kadar değerli olduğu düşüncesiyle hareket etmesini sağlayacaktır. Bu noktada lider yönlendirmeler yaparken grup üyelerinin kişisel beklentilerini iyi bilmeli ve motivasyon artırıcı etkinliklerle grubu diri tmalıdır.

Belirli bir amaç için bir arada toplanmış insanları idare etmek onları amaçlarına ulaşmalarında motive etmek ve cesaretlendirmek gerekir (Donuk, 2016, s. 18). İnsanların topluluklar halinde yaşayan sosyal nitelikte canlılar olmaları, onları bir araya getirecek belirli hedeflere ulaştıracak yöneticilere gereksinimlerini doğurmuştur. Kişiler bazen belirledikleri hedeflere ulaşmak için diğer kişi veya kişilerin yardımına ihtiyaç duyar. Her birey kendi içerisinde özgün bir yapıya sahip olsa da bazı durumlarda ortak hedefler için bir araya gelerek bir grup halinde hareket etmeleri kaçınılmazdır. Sosyal yaşantının önemli bir özelliği, birlikte hareket etmek ve takım halinde çaba göstermektir. Bunu gerçekleştirmek için lidere ihtiyaç vardır. Liderler toplumların kültürel değerlerini başkalarından daha iyi bilmelidir.

Son zamanlarda insani değerlerin değişmesi ve insanların bu değişime adapte olamamaları sonucunda stratejik olarak birbiriyle yakından ilişkili belli bir planı olmayan, liderlik değerleri konulmayan, verilen eğitimlerin davranış geliştirme temelli olmadığı kurum ve kültürler görülmektedir. Bu ortama bakıldığında insanı yönetecek kişilerin sadece yetenekli olmaları aşağıdaki liderlik gelişim süreçlerine bakıldığında ilkel kalacağı açıktır (Canan, & Pir, 2020, s. 21).

Şekil 1. Liderlik gelişim süreci.

Şekil 1 incelendiğinde aşağıdan yukarıya doğru liderliğin gelişim gösterdiği görülmektedir. Bu nedenle etkili liderin sürekli kendini güncellemesi yenilik ve değişikliklere uyumlu bir yapıda olması gereklidir. Liderin şekil 1’de gösterilen özelliklerin tamamına sahip olması etkili olduğunun kanıtı niteliğindedir.

Liderlik ve yönetim genellikle karıştırılan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Liderlik genellikle doğuştan sahip olunabilen kendisine ve gruptaki diğer kişilere arzu ve hedefler oluşturup bu arzu ve hedeflerin gerçekleştirilmesi için topyekün bir çalışmayla ulaşılabilen kavramdır. Liderlik toplumsal bir olgu iken yönetim ise belirli gruplar içerisinde üst-ast ilişkisini temel alan insanların konumlarına göre hareket etmeleri kesin çizgilerle çizilmiş hiyerarşik bir düzendir (Shelton, 1997, s. 12). Liderlik yeteneğine sahip olmayan bireyler çeşitli çalışmalar ve eğitimlerle iyi yönetici konumuna gelebilmektedirler. Fakat bu iyi bir lider oldukları anlamına gelmez. Çünkü liderlik yeteneği insanların doğuştan sahip olmaları gereken ve yaşantı sonucunda şekillenen bir süreçtir. Bu nedenle etkili lider olabilmek doğuştan getirdiğimiz liderlik yeteneklerimizin eğitimle ve çalışmalarla geliştirilmesi ve gün geçtikçe yenilenmesiyle mümkün olabilmektedir (Tseng, & Levy, 2018). Liderlik kavramı araştırılırken duygusal yönü önemsenmemektedir. Bunun temel nedenlerden bir tanesi akıl ve zeka araştırılırken sadece mantıksal yöne bakılarak araştırmaların sürdürülmesidir. (Acar, 2002, s. 57).

Howard Gardner, 1983 yılında yayımladığı Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences (Zihnin Çerçeveleri: Çoklu Zekâ Kuramı) kitabında her bireyin yeteneklerinin farklı olduğuna vurgu yaparak bilinmeyen sayıda zekayı tanımlamak için çoklu zeka kuramını çıkarmıştır (Altan, 2011). Zekanın çok boyutlu olması, liderlik kavramını araştırırken tek bir mantıksal boyuta ingirgemenin doğru sonuç vermeyeceğini göstermiştir. Her insanın pek çok zeka alanıyla dünyaya geldiğine ve bu zeka alanlarından bir tanesinin daha baskın olacağını

savunan çoklu zeka kuramına bakıldığında liderliği sadece mantıksal yönde yorumlamak özellikle duygusal, sosyal, içsel süreçleri değerlendirmemek yeterli olmayacaktır. Bu bağlamda insanın zeka alanının sınırlı olmaması ve zekanın gelişim gösterebilmesine paralel olarak insanları her yönüyle etkileyerek sadece kişilik özelliklerini değil toplumsal, sosyal, duygusal yönden insanın özelliklerine bakarak hareket eden liderlik kuramları ve liderlik stillerine ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Liderlik Kuramları

Liderliğin toplumun her alanında etkili olabilen genel ve soyut bir kavram olması, bilim insanları tarafından farklı yorumlandığı gibi kuram ve tip olarakta farklı farklı yorumlanabilmesinin önü açıktır.

Geleneksel liderlik kuramları.

Özellikler kuramı.

Liderlik kuramlarının başlangıcı olarak kabul edilen bu kuram liderliğin sadece doğuştan getirilen özelliklerle kazanıldığını savunan çevreden etkilenmeyen bir kuramdır. Özellikler kuramı liderlik kuramlarının temelini oluşturur. Bu kuram sadece kişilik özellikleriyle ele alındığından basit bir yapıdadır (Koçel, 1998).

Bu yaklaşıma göre çevrenin hiçbir etkisi yoktur. Liderlik özellikleri baskın olan birey hangi gruba dahil olursa olsun liderdir (Kağıtçıbaşı, 1999, s. 117). Önemli olan tek kıstas liderin; zeki olma, iletişim gücü, işbirliği yapabilme, yapılacak işte yeterli olabilme gibi özelliklere sahip olmasıdır (Başaran, 1989, s. 53).

Bu kuramda takipçiler ve liderin yönetiminde olan kişiler dikkate alınmamaktadır. Ayrıca kuramda değişen ortam özelliklerine dikkat edilmemesi, lider ile takipçiler arasındaki iletişimin kopuk olması liderin ve grubun etkinliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Eren, 2001, s. 54).

Lideri lider yapan bireysel özelliklerin büyük bir çoğunluğunun bir kişide toplanmasının mümkün olmaması bu kuramın işlenirliğini azaltacaktır (Tengilimoğlu, 2005, s. 9). Ayrıca bu kuramda çevrenin etkisinin az olması (Koçel, 1998), liderin hazır bir şekilde karşımıza çıkması, grup içerisindeki liderlik özellikleri daha baskın olan bireylerin lider olmalarının önünü kaptacaktır.

Davranışsal kuram.

Davranışsal yaklaşım, liderin davranış şekillerine bakarak bireysel özellikleri yok sayar. Bu yaklaşımda belirlenen ortak amaca ulaşmayı sağlayan yegane etken liderin davranışlarıdır (Özdenk, 2018).

Bu teoride liderin kendi özelliklerinin yanı sıra lideri takip edenlerinde liderin davranışlarını değerlendirmesi önemli görülmektedir (Zel, 2001, s. 34).

Davranışsal liderlik kuramı çeşitli çalışmalarla gelişim göstermiştir. Bu çalışmalar neticesinde çeşitli teoriler ortaya atılmış ve davranışsal liderlik kuramının incelenmesi daha geniş bir literatüre yayılmıştır. Bu araştırmalar kapsamında davranışsal liderlik kuramı başlığı altında; University of Michigan Liderlik Çalışmaları, Ohio State Üniversitesi Liderlik Çalışmaları, Blake and Mouton'un Yönetim Tarzı Matriksi, Mc Gregor'un X ve Y Teorisi, Likert Sistem 4 Modeli gibi teoriler ortaya atılmıştır (Bakan, & Büyükbeşe, 2010).

University of michigan liderlik çalışmaları.

Michigan üniversitesinin liderlik araştırmaları 1947 yılında Rensis Likert' in öncülüğünde başlamıştır. Araştırma 20 yüksek, 20 düşük performans sergileyen gruplar üzerinde yürütülmüştür. Çalışmada kişiye yönelik destek ve karşılıklı ilişkiler kurma faktörleri üzerinde durulurken işe yönelik olarakta amacın vurgulanması ve işi kolaylaştırma faktörleri üzerinde durulmuştur. Araştırma neticesinde insana ve işe yönelik 2 tane lider davranışı tespit edilmiştir. İşe dayalı lider çalışanlarını daha yakından takip ederek daha çok ceza kullanarak onları kontrol altına almaya çalışmıştır. Fakat kişiye dayalı lider grup üyelerini motive edici çalışmalarla onları etkileyen ve kişisel gelişimlerini önemseyen lider konumundadır (Halis, 2007, s. 27).

Kişiye yönelik liderler her ne kadar kişilerin moral ve motivasyonlarını artırsada daha sonra yapılan diğer çalışmalarda tek başına yeterli olmayacağı, işe yönelik liderlik davranışları ve kişisel liderlik davranışlarının bir arada kullanılması, iş verimliliğinin yüksek olması için gerekli olduğu ortaya çıkmıştır (Halis, 2007, s. 27).

Ohio state üniversitesi liderlik çalışmaları.

Ralf M. Stogdill tarafından ortaya atılan Ohio araştırması liderlerin nasıl bir davranışa sahip olduklarını saptamak amacıyla çalışmaları kapsamaktadır. Araştırmada lider davranışları 2 kısma ayrılmıştır.

İnsana önem veren anlayış: Grup üyelerinin daha çok insani yönlerine özen veren bu kısım da dostluk, güven karşılıklı saygı, empati, isteklerin karşılanması gibi özellikler ön plana çıkarılarak verimlilik artırılmaya çalışılmıştır (Eren, 2001).

Göreve Önem Veren Anlayış: Bu anlayışta ise amaç gruptakilere görevlerinin ne olduğunu açıklamak, gerekli görev dağılımını yapmak, belli kurallar çerçevesinde hareket ederek örgütlenmelerini sağlamaktır (Tağraf, & Çalman, 2009, s. 139).

Blake and mouton'un yönetim tarzı matriksi.

Robert Blake ve Jane Mouton tarafından Teksas Üniversitesi' nde ortaya attıkları bu çalışma yönetsel ızgara olarak adlandırılmıştır. İki boyutlu bir yaklaşım olarak ele alınan bu çalışmada yöneticilerin insana dönük ve üretime dönük davranışları ve bu davranışların etkileri bir matriste gösterilmiştir (Eren, 2015).

Şekil 2. Blake and Mount' un yönetim tarzı matriksi.

Şekil 2 incelendiğinde ürün odaklı yaklaşımın arttığı insan odaklı yaklaşımın düştüğü noktada otoriter yönetim baskın olmaya başlamaktadır. Bu durumun tam tersi insan odağının yüksek ürün odağının düşük olduğu durumda insan merkezli yönetim daha baskın olmaktadır. İki boyutunda yüksek seviyede olması durumunda ise takım yönetiminin baskın olduğu görülmektedir. Bu yönetim tarzında grup içerisinde güven ortamı vardır, gruptakiler birbirlerine karşı saygı içerisinde ve ortak amaçlara doğru beraber hareket ederler. Her iki boyutunda

eşit şekilde dağıldığı durumda ise gruptakilerin hem moral ve motivasyonları yüksek tutulur hemde bir şeyler ortaya koymak için gerekli çalışmaların yapılması sağlanır (Seker, 2014).

Mc gregor'un x ve y teorisi.

Mc Gregor, klasik yönetim anlayışıyla insana önem veren yönetim anlayışını karşılaştırdığı bu yaklaşımında klasik yönetime X kuramı, insani yönetime Y kuramı adını vermiştir. X kuramına göre, gruptakiler sorumluluk almazlar, çalışmak için istekli değildirler ve işten kaçmak için yollar ararlar, gruptakilerden verim elde etmek için baskı yapmak, sürekli gözetim altında tutmak çalıştırmak, hatta cezalara başvurmak gereklidir. Y kuramına göre, gruptakiler için çalışmak günlük olarak yaptığımız dinlenmek, spor yapmak, oyunlar oynamak gibi eğlencelidir. İnsanlar yaşantılardan etkilenerek iş verimlerini artırabilir veya azaltabilirler. Uygun çalışma ortamı sağlandığında gruptakiler kendilerini işlerine daha iyi vererek daha verimli çalışırlar (Yeşilyurt, 2007, s. 37).

Likert sistem 4 modeli.

Michigan Üniversitesi'nde Rensis Likert öncülüğünde yürütülen çeşitli araştırmalarda gruptakilerin tatmini ve grup verimliliğine katkının ne kadar olacağını belirlemek için bu sistem ortaya atılmıştır (Serinkan, 2012, s.). Bu sistem istikrarcı otokratik, yardımsever otokratik, katılımcı ve demokratik olmak üzere 4 madde üzerinden incelenmiştir (Koçel, 2014).

LİDERLİK DEĞİŞKENİ	SİSTEM-1 (İSTİSMARCI OTOKRATİK)	SİSTEM-2 (YARDIMSEVER OTOKRATİK)	SİSTEM-3 (KATILIMCI)	SİSTEM-4 (DEMOKRATİK)
ASTLARA OLAN GÜVEN	Astlara güvenmez.	Hizmetçi ile efendisi arasındaki gibi bir güven anlayışına sahiptir.	Kısmen güvenilir fakat kararlarla ilgili kontrole sahip olmak ister.	Bütün konularda tam olarak güvenir.
ASTLARIN ALGILADIĞI SERBESTİ	Astlar iş ile ilgili konuları tartışmak konusunda kendilerini hiç serbest hissetmezler.	Astlar kendilerini fazla serbest hissetmezler.	Astlar kendilerini oldukça serbest hissederek.	Astlar kendilerini tamamı ile serbest hissederek.
ÜSTÜN ASTLARLA OLAN İLİŞKİSİ	İşle ilgili sorunların çözümünde astların fikirlerini nadiren alır.	Bazen astların fikirlerini sorar.	Astların fikirlerini alır ve onları kullanmaya çalışır.	Daima astların fikirlerini alır, onları kullanır.

Şekil 3. Likert sistem 4 modeli.

Sistem 1: İstismarcı otokratik lider, gruptakileri çok nadir zamanlarda karar almada söz sahibi yaparlar. Lider gruptakilere karşı güvensizlik içindedir. Bu sistemde üst ast ilişkisi en önemli kıstastır. Liderin her dediğini olaylayan grup üyeleri en iyi çalışanlardır.

Sistem 2: Yardımsever otokratik lider, lider gruptakilere güven duygusu besler fakat bu güven duygusu her zaman için geçerli değildir. Otokratik lider yaklaşımı için uygun olan bu sistemde kararlar genellikle en üst mertebedeki bireyler tarafından alınır. Alt kademedeki bireylerin karar alabilmeleri için üst kademenin çizmiş olduğu sınırları geçmemesi gereklidir

Sistem 3: Katılımcı lider, lider gruptakilere güvenir. Fakat tam bir güven ortamı oluşmamıştır. Kararlar sistem 2’ de olduğu gibi üst merciler tarafından alınırken yalnızca özel bir kaç karar alınırken alt mercilere karar verme hakkı tanınır.

Sistem 4: Demokratik Lider, tam bir güven ortamı mevcuttur. Lider gruptakileri işe odaklamak için çeşitli çalışmalarda bulunur. Bu sistemde hiyerarşik bir düzen vardır falat çoğu zaman iş performansını artırmak için bu hiyerarşik düzen bozulabilmektedir. Bunun sonucu olarakta grup içerisinde kargasa ve disiplinsizlik meydana gelebilmektedir (Erdoğan, 1994, s. 75).

Likert’ in bu yaklaşımında verimliliğin üst seviyede olabilmesi için sistem 3 ve sistem 4 yönetim tarzlarının benimsenmesi gereklidir. Sistem 1 ve sistem 2 tarzlarını benimseyen liderlerin grup verimliliğinin düşük olacağına değinilmiştir (Zel, 2001, s. 32).

Durumsallık kuramı.

Bu kurama göre lider çeşitli durumlarda durumun gerektirdiği şekilde davrandığı müddetçe etkili olabilir. Liderin ortaya çıkabilmesi yaşanan olaylar karşısında verilen tepkilerle bağlantılıdır (Halis, 2007, s. 28). Durumsal kuramlar, özellikler kuramı ve davranışsal kuramın yetersiz kalması sonucu ortaya çıkmıştır (Demir, Yılmaz, & Cevirgen, 2010, s. 141).

Davranışsal liderlik kuramları liderlere davranışsal özellikler kazandırarak geliştirirken bazı farklı durumlarda liderlere daha az katkı sağlayabilmekte hatta tamamiyle yetersiz kalabilmektedir. Gelişen araştırmalar sonucunda etkili bir liderin her duruma ayak uydurabilmesi beklenmektedir. Liderliğin tek bir boyutta değilde grup üyelerinin yapısına, liderliğin uygulandığı yere ve diğer çevresel faktörlere bağlı olarak durumsallık kuramına ihtiyaç duyulmuştur (Bolden, vd., 2003).

Günümüz dünyasının değişen şartları, insani ve toplumsal değerlerin sürekli farklılaşma göstermesi, bilgiye ulaşmadaki kolaylıklar liderlik yaklaşımlarında değişmesine ve gelişmesine ortam hazırlamıştır. Bunun doğal sonucu olarak özellikler ve davranışsal

kuramların yeterli olmayacağı her duruma uyum sağlayacak durumsal liderlik kuramının gerekliliğini ortaya koymaktadır (Kemal, 2004, s. 23).

Bu kurama göre ortam özellikleri ve liderlik özellikleri baskın olan bireyler etkili bir liderlik örneği gösterebilirler. bu kuramda liderler durumun gerektirdiği yerde kendilerini duruma göre uydurarak etkili olmaya çalışırlar.

Modern liderlik kuramları.

Günümüzde liderlik davranışları açısından çeşitli liderlik tarzları oluşmuştur ve zaman geçtikçe yeni tarzlarda oluşmaya devam etmektedir. Modern kuramlar; Karizmatik Liderlik Kuramı, Etkileşimci Liderlik Kuramı, Stratejik Liderlik Kuramı ve Dönüştürücü Liderlik Kuramı olacaktır.

Karizmatik kuram.

Karizmatik liderliğin öncüsü olarak kabul edilen Max Weber karizmatik liderleri diğer insanlardan farklı özelliklere sahip, pek çok nitelikte donatılmış, etkileme gücü yüksek bireyler olarak kaşımıza çıkarmıştır (Baltaş, 2005).

Liderlik karizması, kendini gruba ait hissedenden bireylerin üzerinde çok güçlü etkiler oluşturan onları gönüllü olarak belirli amaçlara yönlendiren, sahip olduğu üst düzey etkileme gücüyle bireylerin motivasyonunu artırabilen ve enerjik kılabilen özellikleri kendinde bulunduran bir tanımdır (Işık, 2014). Karizmatik lidere gruptaki bireyler çok fazla anlam yüklemişlerdir ve kosulsuz bir bağlılık söz konusudur.

Karizmatik liderlerde; özgüven, hitap yeteneği, enerjik olma, istikrarlı olma, risk alma, değişim isteği gibi özellikler bulunmalıdır (Işık, 2014).

Karizmatik liderler genellikle toplumun kökten değişime ihtiyacı olduğu durumlarda ortaya çıkarlar (Kaygusuz, 2019,s. 130). Yenilikçi fikirleriyle toplumu etkileyebilen bu liderler kriz, savaş, karışıklık gibi durumlarda kendilerini daha fazla ön planda tutarak bozulan ya da bozulmaya yüz tutmuş düzeni yenilikçi ve farklı bir şekilde daha sağlam temeller üzerine oturtmaya çalışırlar.

U. Zel (2001) karizmatik liderlerin özelliklerini çeşitli kısımlarda sıralamıştır. Bunlar:

Uç noktadaki görüş: Bu görüşe sahip karizmatik liderler diğerlerinden farklı olarak sadece içinde bulundukları ortamı değil hayal güçlerini kullanarak farklı durumları analiz ederler ve bu durumda onlara çok boyutlu bir bakış açısı kazandırır.

Yüksek riske girme: Karizmatik liderler risk olmadan başarının gelemeyeceği düşüncesiyle hareket ederler ve grubun ortak hedeflerine ulaşırken kendilerini ve konumlarını tehlikeye atabilecek şekilde hareket edebilirler.

Toplumsal geleneklere uymayan stratejiler kullanma: Geleneksel yöntemleri reddedici bir tutumları olan karizmatik liderler ileriye yönelik stratejiler geliştirerek diğerlerinden farklı ve yenilikçi olduklarını ortaya koyarlar.

Durumu net bir şekilde değerlendirme: Analiz yetenekleri üstün olan karizmatik liderler karşılaşmaları durumlarda avantaj ve dezavantajları iyi değerlendirerek kendileri ve dahada önemlisi grubun amaçları için en uygun olacak hamleleri yaparlar.

Kendine güven: Karizmatik liderler karar verirken özgüvenli bir şekilde kendinden emin hareket ederler. kendini takip edenlere karşı kararlı bir duruşunun olması takipçilerinin güvenini kazanmasına ve ulaşılacak istenen ortak amaca sıkı sıkıya bağlanılmasına neden olacaktır.

Kişisel gücün kullanılması: Yenilikçi stratejileri kullanılması, bilginin ve gelişimin önemsenmesi karizmatik liderlerin güçlerini daha etkili kullanmalarına olanak tanıyacaktır.

Etkileşimci liderlik kuramı.

Lider, istediklerini açık bir şekilde belirtir aynı şekilde takipçiler de istediklerini belirler ve belirlenen istekler karşılıklı anlaşmalarla bağlarlar ve böylelikle bir alış- veriş ortamı oluşur (Işık, 2014). Bu bağlamda liderle takipçileri arasında ödül ve ceza ilişkisi vardır. Belirlenen hedeflere ulaşmak için olumlu davranışlar sergileyen takipçiler ödüllendirilir, olumsuz davranışlar sergileyen takipçiler ise cezalandırılır.

Liderlerin ortak hedeflere ulaşabilmeleri gruptakileri sürekli denetim altında olmalarıyla mümkün olabilmektedir. Gerekli verimin ve iş düzeninin sağlanması için liderler nelerin yapılması gerektiğini iyi tespit etmesi gereklidir. Bu sayede liderler, gruptakilere olumlu veya olumsuz davranışlar sergilediklerinde nasıl davranacakları konusunda fikir sahibi olabilmektedirler (Bass, 1990, s. 19).

Etkileşimsel liderlik 4 kriter üzerinden incelenebilmektedir (Humphreys, 2001).

Koşullu ödüllendirme: Gruptakilerin sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığı bu kriterde takipçiler çalışmaları sonucunda hangi ödüllerle veya cezalarla karşılaşacaklarını bilirler. bu nedenle gruptakiler ödüle ulaşp cezadan kaçmak için performanslarını artırma eğilimindedirler (Kaygusuz, 2019, s. 130).

Etkileşimci liderler ödül ve ceza mekanizmasını kullanırken gruptakilerin nerde ne gibi hatalar yaptıklarını veya yapmış oldukları güzel ve verimli davranışların nasıl daha iyi olacağını öğretmek adına geribildirim vermekten kaçınmazlar (Kaygusuz, 2019, s. 131).

Aktif istisnalarla yönetim: Liderin aktif bir şekilde grup üyelerinin performanslarını, verilen görevlerin yapılıp yapılmama durumunu kontrol etmesi gerekmektedir (Kaygusuz, 2019, s. 131). Lider yapılan işte gruptakilerin hatalarına ve performanslarına bakarak geribildirim vererek anında müdahalelerde bulunur (Okçu, 2008).

Ayrıca etkileşimci liderler iş ve performans öncesi gerekli tedbirleri alarak önleyici bir tutumla karşılaşılabilecek sorunları belirleyerek daha verimli bir performans sergilemeleri için gruptakilere ortam yaratır (Cemaloğlu, 2009, s. 110).

Pasif istisnalarla yönetim: Bu yönetim tarzında lider, gruptakilere çeşitli sorunlar karşısında nasıl bir davranış sergileyecekleri öğretilir. Sorun yaşanmaması için önceden bir hazırlık yapılmaz herhangi bir çözüm üretilmez. Etkileşimci liderlikte lider sorunlarla ilgilenmez sorunları gruptakilerin çözmeleri için ortam oluşturur.

Pasif isnatlarla yönetimde liderler iş başlamadan belirli standartlar koyarlar ve bu standartlara gruptakilerin uymalarını isterler. Herhangi bir olumsuz durum yaşandığında müdahalede bulunmazlar fakat işlerin kötüye gitmesi, iş disiplininin çok fazla kaybolması gibi durumlarda ve belirlenen standartlardan çok fazla uzaklaşılması durumlarında gruptakilerle iletişim kurarak çeşitli düzenlemelere gidebilirler (Demir, & Okan, 2008, s. 88).

Serbestlik yönetimi: Bu yönetimde lider gruptakileri özgür bırakır. Bu liderler, liderlik davranışları sergilemek istemezler, karar verilirken müdahil olmazlar, sorumluluk almazlar sorumluluk tamamiyle gruptakilere aittir (Okçu, 2008). Ödül ve ceza uygulamalarının neredeyse olmadığı bu yönetim tarzında başarının gerçekleşmesi için gruptaki becerikli, deneyimli ve çalışan bireylere ihtiyaç vardır (Kaygusuz, 2019, s. 131).

Etkileşimci liderler yenilikçi hareketlerde bulunmazlar genellikle mevcut durumu korumak ya da daha işlenir hale getirmek için liderlik yaparlar (Kaygusuz, 2019, s. 131).

Bu kuramda dışsal ihtiyaçlara önem verildiği için daha alt seviye ihtiyaçlar karşılanır (Işık, 2014). İnsanlar, Maslov' un hiyerarşisindeki sevgi, ait olma kendini gerçekleştirme vb. gibi daha üst seviye ihtiyaçları karşılama eğilimindedirler.

Dönüşümcü liderlik kuramı.

1973 yılında James V. Dawston tarafından ilk olarak ortaya atılan bu çalışma James McGregor Burns tarafından tekrar düzenlenmiştir. Burns, gruptakileri moral ve motivasyonlarını nasıl artıracaklarını bilen, ilgilerini araştırıp takipçilerinin ilgilerine göre

hazırlıklar yapan liderlerin başarılı olacağına değinmiştir (Kirby, Paradise, & King, 1992, s. 305).

Burns gruptakileri yönlendirebilmek için içsel süreçlere ve grup üyelerinin kişisel isteklerine önem verilmesini savunmuştur. İnsancıl bir yaklaşım olan dönüşümcü liderlikte liderler, gruptakilerin her zaman enerjik ve mutlu olmalarını sağlarlar ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırlar. Ayrıca dönüşümcü liderlikte işbirliği halinde çalışma gibi beraber hareket etme olanağı tanıyan sosyal bir çalışma ortamı vardır (Printy, Marks, & Bowers, 2009, s. 553).

Dönüşümcü lider takipçilerini etkilemek için karizmayı kullanır ve takipçilerinin performanslarının önemi, takipçilerin kendisine ne kadar güvendikleri, değerli olduklarını, nasıl bir performans sergilemeleri gerektiği hakkında bilgilendirir (Çelik, 1998, s. 428). İnsancıl bir yaklaşımla takipçilerine yaklaşır.

Dönüşümcü liderlerin özellikleri B. M. Bass (1990) tarafından dört özellik altında incelenmiştir;

Karizma(idealleştirilmiş etki): Güven ve saygı ortamı yaratırlar. Takipçiler liderleriyle gurur duyarlar.

Bireyselleştirilmiş düşünce: Her bireyin kişisel özelliklerini bilerek ona göre davranırlar. Bireysel farklılıklara dikkat eden bir tutum sergilerler.

İlham verici motivasyon: Gruptakilere kolay yollar gösterirler, hedeflerinin ne kadar büyük olduğunu hissettirirler, daha fazla çaba sarf etmeleri için motive edici etkinlikler düzenlerler.

Entelektüel Uyarılma: Mantıki çözümler üretmeye, karşılaşılan problemlere adapte edici olmaya teşvik eder.

Takipçiler ortak amaçları gerçekleştirirken Maslov' un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki üst düzey ihtiyaçları gerçekleştirmesi için lider tarafında güdülenirler. Bu bağlamda takipçiler içsel ihtiyaçlarını (sevgi, saygınlık, ait olma, kendini gerçekleştirme gibi vb.) gerçekleştirmek için çaba sarf edecektir. Bu da yaptığı işe daha iyi motive olmasına ve daha çok doyum elde etmesine neden olacaktır.

Stratejik liderlik yaklaşımı.

Stratejik liderlikte diğer yaklaşımlara göre rekabet üstünlüğü ön plandadır. Bu liderlik yaklaşımında grubun sürekliliğini sağlamak için lider kendine güvenerek stratejik kararlar almalıdır (Boal, & Hooijberg, 2000, s. 542).

Stratejil lider, grubun güçlü ve zayıf yönlerinin neler olduğunu öğrenirler ve gerektiğinde grubu denetlerler. Bunu yaparak çalışanlar hakkında önemli bilgiler elde etmiş olurlar (Halis, 2007, s. 29).

Mütercimler'e (2006) göre stratejik liderlik yaklaşımı 3 temel soruya cevap aramaktadır. Bunlar: "Ne oluyor?", "Ne olmuyor?" ve "Eylemi nasıl etkileyebilirim?" sorularıdır. Bu sorular düşünüldüğünde stratejik lider geçmişteki eylemlerini gelecek eylemlerine ışık tutan bir araç olarak kullanırlar ve stratejik kararlar almada öncü davranışlar sergilerler.

Etik Kavramı

Çeşitli çalışmalarda farklı farklı anlamlar içersede genel olarak etik, bireylerin davranış ve tutumlarının doğru mu yanlış mı, iyi mi kötü mü olduğunu sorgulayan bir kavramdır (Aydın, 2016). Bu bağlamda etik davranışlar sergileyen birey, doğru-yanlış ve iyi-kötü ayrımını yapabilen erdeme sahiptir. Etik değerler bireylere etik sınırlar çizerek nasıl davranmaları gerektiği konusunda yardımcı olurlar. Etik davranışlar ile ahlaki ve insani davranışlar arasındaki ilişkinin aynı yönde olması etik davranışlar sergileyen bireyin savunduğu değerlere bağlı kalarak yaşadığı anlamına gelmektedir (Sekerka, 2016, s. 214).

Etik, birey ya da bireylerin hareket ve ahlaki yaşantılarına yön veren değerler ve prensipler bütünüdür (Argan, 2004, s. 175). Etik insani değerler üzerinde duran bir kavramdır. Ahlaki davranışlar için yol gösterici olan etik kurallar genel olarak incelendiğinde bütün toplumlar için kabul gören dürüst davranma, verdiği sözde durma, saygılı davranma, empati kurabilme gibi davranışları içerirken aksi yönde yalan söylememek, hırsızlık yapmamak, başkalarına zarar vermemek gibi engelleyici davranışları da içermektedir (Kuçuradi, 2000). Toplum içerisinde kargaşa, karışıklık güvensizliğin önlenmesi için etik kurallara ihtiyaç duyulmuştur.

Etik değerler; tüm insanların kabul ettiği özgürlük, kardeşlik, yardımlaşma, dostluk, sevgi, saygı gibi yüksek değerleri kapsamaktadır. Bu değerler toplumun uyum içerisinde yaşaması, toplumsal düzenin devamlı olması, adaletli bir toplumsal yapının oluşması açısından önemlidir (Uslu, 2016).

İnsanoğlunun iyi ve doğruyu seçebilmesi ve bu seçimleri doğrultusunda hareket edebilmesi için etik değerlerin bilgisine ihtiyacı vardır. Kötü ve yanlışın kaynağı bilginin doğru bir şekilde elde edilememesi ve bilgisizliktir. Yaptığımız seçimlerin neye göre iyi, neye göre kötü olduğunu bilmemiz önemlidir. Etik bilgiye sahip birey etik değerlendirmede bulunabilir. İnsanlar iyi ve doğru davrandıklarında bunu tesadüfen yapmış olabilirler fakat etik bilgiye sahip insanlar seçimlerinde ikileme düşmeden bilinçli bir şekilde iyi ve doğruya yönelirler. Etik bilgi

bir eylemde bulunmadan önce düşünmemizi ve davranışlarımızı etik çerçevede gerçekleştirmemizi sağlar (Kuçuradi, 2003, s. 8).

Etik Teoriler

Etik teorileri değerlendiren bilim insanları 3 temel teori üzerinde durmuşlardır. Bunlar faydacılık ödev ve erdem etiğidir. Fakat dönemsel olarak değişebilen etik teoriler farklı görüşlerle zenginleşmiştir.

Faydacılık (sonuçcu teoriler).

Jeremy Bentham ve John Stuard Mill' in ilk olarak ortaya attığı bu teorilerde bir eylemin doğru veya yanlış olmasının değerlendirilmesi için eylemin sonuçlarına odaklanılmalıdır. Bu teorilerin temelinde faydayı en üst seviyeye çıkarmak yani ulaşılabilen en fazal kişiye en fazla yarar sağlayabilmek yer almaktadır (Strike, & Soltis, 2009). Sonuçsal teorilerde eylemin sonucunda faydanın ve hoş giden bir sonucun olması o eylemin iyi ve doğru olduğu anlamına gelmektedir. Bu teoride antrenör sporcusuna iyilik yaptığında niyetine bakılmaksızın doğru davranmıştır denilebilir.

Yaptıklarımız ve davrandıklarımız bizi mutluluğa, başarıya ve buna benzer güzel şeylere götürdüğü müddetçe ya da tam tersi bu şeylerden uzaklaştıkça ahlaklı sayılabilir. Bir davranışın ahlaki olabilmesi düşünce ve niyette değil eylemlerde kendini gösterir (Başdemir, 2005).

Ödev etiği (bireyi dikkate alan teorier).

Bu teoriye göre asıl önemli olan davranışın sonucu değil hangi niyet ve amaç için yapıldığıdır. Niyet ya da amaç insanın kendi vicdanından kaynaklı olarak iyi ve doğru olmalıdır (Strike, & Soltis, 2009). Ödev etiğinde akleden bir varlık olan insanoğlunun belli başlı ödevleri vardır ve bu ödevleri yerine getirdiği müddetçe etik bir çerçevede yaşayabilmektedir (Cevizci, 2002).

Bu teorilerde faydacılık teorilerinden farklı olarak antrenör, sporcusuna iyilik yaptığında niyetinde diğer antrenörlere iyi görünmek veya toplumda iyi biri olarak anılmak yoksa doğru bir davranış sergilemiştir. Bu örnektende anlaşılacağı gibi ödev etiğinde iyilik insanın niyetleriyle alakalı bir durumdur. İmmanuel Kant ödev etiğini “*Öyle davranki davranışların başkaları için evrensel bir ölçü olsun*” ve “*Doğru olanı yapmalısın çünkü doğru olan, odur*” sözleriyle açıklamıştır.

Erdem etiği.

Aristoteles ve platon tarafında orataya çıkarılan erdem etiği teorilerini MacIntyre biçimlendirmiştir. Eski Yunan şehirlerinin yaşayış kurallarında esinlenerek ortaya çıkan bu teorileri erdemin kültürel bir olgu olduğunu öne sürmüşlerdir. Erdem etiği insanın eylemleriyle alakalı olmasına karşın, eylemlerin sadece fiziksel birer unsur olarak değerlendirmez (zateş, 2010, s. 88). Erdem etiği bireylerin karakterlerine bakar. Bu teoride asıl önemli olan nasıl bir yaşam tarzımızın olduğudur (Garofalo, & Geuras (1999).

Meslek etiği.

Meslek etiği, tüm meslek üyelerini çeşitli ilkelerle doğru ve iyi davranışlar seğılemeye iten, meslek üyelerinin kişisel menfaatlerini ve isteklerini sınırlayan ilkeler koyan, meslek amaçlarının gerçekleştirilmesi için çalışmalar yürüten, belli ilke ve kuralları olan ve bu kural ve ilkelere uymayan bireyleri meslekten dışlayan ilkeler bütünüdür (Durkheim, 1949, s. 12). Meslek etiği bir meslek için olmazsa olmaz, herkes tarafından onaylanan, meslek için değerli kabul edilecek kavramları incelemektedir (Akçamete, 2016 s. 35). Her mesleğin ayrı ayrı kabul gören mesleki etik ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler mesleklerin gelişim ve değerilişinden etkilenererek sürekli yenilenmişlerdir.

Meslek etiği, bir grup içerisinde belirlenen toplumun tamamını değilde sadece o meslek grubunu ilgilendiren ilkeler ortaya koyar. Bu ilkeler meslek mensuplarını koruyan ilkelerdir. İlkeler meslek gruplarındaki herkes tarafından kabul edilen emredici, zorlayıcı, sınırlayıcı, kimi zaman da engelleyici bir yapıdadır (Durkheim, 1986, s. 13).

Meslek etiği hangi meslek grubuna ait olursa olsun dünyanın her yerinde evrensel olarak kabul edilen ilkeler içermektedir. Bu durum meslek etiğinin evrensel bir yapıda olduğuna kanıt niteliğindedir (Kuçuradi, 2003). Bir meslek grubuna ait olan bireylerde bulunması gereken özellikler ile mesleki etik ilkeler arasında güçlü bir ilişki vardır (Karaman, 2015, s. 27).

Etik Liderlik

Günümüzde pek çok alanda değerilişim ve gelişimin hızlı bir şekilde gerçekleşmesi çeşitli grup ve örgütlerin oluşmasına ortam hazırlamıştır. Bu durumun doğal sonucu olarak rekabet ortamları şiddetlenmiş ve fazlalaşmıştır. Özellikle sürekli büyümek isteyen kurum ve kurumlar, kişi veya gruplar kimi zaman etik değerleri ikinci plana atabilmektedirler. Rekabet ederken insan onuruna saygılı, insani değerlere önem veren, empati kurabilen, drştlk ilkelerine göre hareket eden, güvenilir liderlere ihtiyaç artmaktadır. Bu nedenle etik liderlik tüm dünyada önem kazanmaya başlamıştır. Çünkü gruptaki bireyleri yönlendirecek ve rol model olacak kişi

liderdir. Liderin etik çerçevede davranışlar sergilemesi gruptakileride olumlu yönde etkileyecektir. Liderin etik davranışları sadece ait olduğu toplum veya grubun değil temas halinde olduğu grup veya toplumlarında etkilenmesine neden olabilmektedir.

Etik kavramı liderlerin karar verme durumuyla ilişkilidir. Liderlerin olaylar karşısında nasıl karar verdikleri ve hangi davranışı seçtikleri sahip oldukları etik özelliklerin bir yansıması niteliğindedir. Etik, liderlerin neler yaptıkları ve nasıl bir kişiliğe sahip olduklarına bakarak liderliğe yaklaşır (Northouse, 2015).

İnsanlar kendilerine rehberlik ederek onları yönlendirecek liderleri takip ederler (Akker, vd., 2009). İnsanların karizma sahibi olmaları ya da liderlik vasfını gösterecek bir özelliklerinin olmaması eğer takipçileri yoksa liderlik açısından önemli değildir. Lideri lider yapan yegane etken sürükleyici ve takip edilebilir olmasıdır (Ciulla, 2018, s. 371). Liderler takipçilerini yönlendiren ve onlara etik açıdan örnek olan bireylerdir. Bu nedenle liderler ahlaki ve etik davranışları açık bir şekilde ortaya koymalıdır. Lideri takip edenler liderin davranışlarını inceleyerek neyi yapmaları ya da neyi yapmamaları gerektiğini öğrenirler ve bu doğrultuda liderin davranışlarını sergilemeye başlarlar. Bu bağlamda etik liderler söyledikleri ve yaptıkları tutarlı, dürüst, çalışma ve karakter yapılarıyla takipçilerine örnek olan bireylerdirler (Akker, vd., 2009).

Etkili lider, yaptıkları ve söyledikleri arasında çelişki bulunmayan etik değerlerin uygulanması için takipçilerini motive eden liderdir. Bu açıdan bakıldığında takipçiler herhangi bir seçim yapacakları zaman liderlerinin etik davranışlarından etkilenirler ve etik bir karar verirler. Bu durum liderin güvenilir ve tutarlı olduğunu gösterir (Brown, & Mitchell, 2010, s. 588). Güvenilir ve tutarlı liderlerin takipçilerinin çalışma verimi, grup etkileşimi ve işbirliği halinde çalışma gibi özellikleri yüksektir. Örnek verecek olursak: Takımda bütün üyelere ayırım yapmaksızın adaletli davranan bir lider takım içerisinde karışıklıkların önüne geçmiş takım uyumu için etik bir yol çizmiştir. Dolayısıyla takımın çalışma veriminide artırmıştır.

Liderlik kavramı üzerinde çalışan bilim insanları etkin liderlik için önemli olan kavramların arasında etiğide saymaktadırlar. Etik liderlik araştırmalarında liderin var olan iyi ve doğru kavramlarını daha kullanılır yapması beklenmektedir. Etik ve ahlaki olarak doğru kabul edilen davranışlar kişisel, örgütsel ve evrensel olarak kabul gören davranışlardır. Günümüzde sosyal ilişkilerde yaşanan olumsuzluklar liderlerin daha çok kavram ve davranış üzerinde durmalarına itmiştir. Modern yaşam şartlarından etkilenen insanoğlu yenilikçi, saygılı dürüst, güvenilir liderlere ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle liderlerin etik ve ahlaki değerlere sahip olmaları ve grubun hareketlerini ve yönelimlerini iyi bilmeleri gerekmektedir. Bu

durumun doğal sonucu olarak etik liderlik kavramı araştırmacılar arasında önem kazanmıştır (Ciulla, 2018, s. 377).

Etik liderlik araştırmaları incelendiğinde etik liderliğin sosyal bir algılama olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle etik liderlik sosyal öğrenme kuramlarına konu olmuştur. Alber Bandura (1977) sosyal öğrenme kuramında bireyin rol model olması güvenilir ve çekici olmasına bağlı olduğunu savunmuştur (Brown, & Treviño, 2006, s. 610). Diğer bir çalışmada ise etik liderin; doğruluk, destekleme, güç katma, motive etme, topluma ve insana uyma gibi etkenlere sahip olması gerektiği vurgulanmıştır (Çeken, 2012, s. 21).

Etik liderlik tarzları.

Weis (1998)' e göre etik ve liderlik konuları araştırılırken bakılması gereken konulardan bir tanesinde etik liderlik tarzlarıdır. Liderin etik tarzı etik davranışları hakkında bilgi verecektir. Bu tarzlar manipölör liderlik tarzı, bürokratik yönetici tarzı, profesyonel yönetici tarzı ve dönüştürücü liderlik tarzıdır.

Manipölör liderlik tarzı etik dışı bir yaklaşımı benimser. Sonuç odaklı bir tarz olan bu liderlik tarzında sonuca götüren her türlü yol doğrudur anlayışı hakimdir. Doğruluk ve dürüstlüğe önem verilmeyen bu tarzda ilişkiler çıkarlara ve niteliklere göre belirlenir. Bu tarzda kısa vadede başarı hedeflenmektedir (Weis, 2014).

Bürokratik liderler yönetirken kurallara bağlı kalırlar. Bu liderler yapılacak etkinliklerin işlevsel kurallarını ve amaca ulaştıracak kurallarını belirlerler ve kurallar çok katı ve sabittir. Bu tarzda işi doğru yapma, belirlenen hedefe odaklanma gibi özellikler çok olsada bu özelliklerin etik değerlerden çoğu zaman önemli olması bu tarzın etik bir yönetim tarzı olmadığı sonucuna ulaştırmaktadır (Weis, 2014).

Profesyonel liderlik tarzında asıl amaç yapılan işlerin doğru olmasıdır. Bu tarzda diğer etik liderlik tarzlarında olduğu gibi etik dışı davranışlar görülebilir. İşlerini profesyonelce yapan yöneticiler başarıya ulaşmak için çalışanlarını eğitirler. Yöneticiler ve yönetim kurulu arasında yapılan bir sosyal anlaşmaya dayanan bu tarzda anlaşma içeriği her zaman etik bir çerçevede olmayabilir. Kararlar alınırken grup içerisindeki başka bir grubun söz sahibi olması önyargılı düşünmeyi ve eleştiri yapamama sorunların oluşmasına neden olabilir (Weis, 2014).

Dönüştürücü liderlik tarzı etik açıdan herkesin kendini değerlendirdiği tarzıdır. İnsancıl yaklaşımı temel alan dönüştürücü liderlik tarzında iş gelişimi için kişilerin kendilerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir. Lider karizmasını, enerjisini ve motivasyonunu kullanarak gruptakilerini yönlendirir. Çalışanların güdülenme düzeyleri bu tarzda yüksektir. Gerektiğinde

alışanlarına rehberlik ederler ve yeni liderliklerin oluşması için ortam oluştururlar (Weis, 1998). Bu tarzda insana saygı vardır. Çalışanların birbirlerine karşı güvenleri tamdır. Temel olarak bakıldığında bu tarzda mevcut durum bozulmuşsa devam edilmez. Çeşitli değişikliklerle ve yeniliklerle insana saygı çerçevesinde etkinliklerde değişikliklere gidilir (Gini, 1997, s. 325).

Antrenörlük ve Antrenör Kavramı

Kendi dalına özgü teknik ve taktik incelikleri sporcularına yansıtan, yapılan sporun ilkelerine uygun hareket eden, sporcuları kondisyon olarak geliştiren, yeri geldiğinde psikolojik destek veren, sporcunun en üst düzeyde verim alması için eğitici çalışmalar yaptıran ve bu çalışmalarda süreklilik sağlayabilen kişi olarak tanımlanmıştır (Sunay, & Uyar, 2017, s.284).

Sporcuların belirlenen hedeflere ulaşmasının yollarından bir tanesi çalıştığı antrenörlerin deneyimli, antrenörlük eğitimi almış, yapılan spora karşı yetenekli ve becerikli olmasına bağlıdır. Antrenörün yapılan spor dalında kendini her yönüyle eğitmesi ve spor dalının gelişimine paralel olarak kendini geliştirmesi gereklidir. Bu nedenle antrenmanlara ve sporcularına bilimsel olarak yaklaşan antrenör sporcularını geliştirme ve yetiştirme hususunda daha etkili olacaktır (Sevim, vd., 2001, s.37). Bilimsel açıdan belirli yeterliliğe sahip olması gereken antrenörlerin sporcuların gelişimi için faydalı programlar sunmak, yeri geldiğinde rehberlik yapmak gibi etkenleri kullanabilmesi çeşitli ek çalışmalarla ve formal ya da informal çalışmalarla mümkün olabilmektedir (Ziyagil, 2020, s.125).

Yapılan araştırmalar neticesinde antrenörlere, belirli bir spora yönelmiş kişilere spor kural ve ilkelerini öğretene, yarışma analizleri yaparak sporcu veya sporcularını bilgilendiren, belirli taramalar yaparak sporcunun yeteneği, fiziki güç ve kapasitesine göre çeşitli programlarla yönlendiren, müsabaka provaları yaptırarak müsabaka alışkanlığı kazandıran, başarı kazanmak için motive eden, sporun ahlaki yönlerini öğretene ve liderlik davranışları sergileyen bireydir, diyebiliriz.

Etkili Antrenörün Özellikleri

Antrenörün etkili olması sporcularına aktarmayı planladığı özellikleri ne kadar aktara bildiği ve bu özelliklerin neler olduğuyla alakalı bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Çok kompleks bir varlık olan insanın özelliklerinin çeşitli olması antrenör özelliklerinde çeşitli olmasına neden olmuştur. Bu nedenle antrenörlerden beklenen sporcularına çok yönlü bir şekilde gelişimlerini desteklemeleridir. Sağlam kişilik, entelektüel, karakter, sosyal, psikolojik özelliklere sahip antrenörün bütünsel olarak sporcularını etkilemesi kaçınılmaz olacaktır.

Antrenörün kişilik özelliği.

Antrenörün sağlam bir kişilik yapsına sahip olması onu örnek alan sporcularında kişiliklerine olumlu veya olumsuz etki edecektir. Bu nedenle antrenörün kişilik özellikleri önemlidir. Antrenörlerden sahip olması gereken bazı kişilik özellikleri şu şekildedir.

Spor Bilgisi: Antrenör spor bilgisini sprcularına aktarırken kendinden emin olmalıdır. Sporcular antrenörün mesleki bilgilerine güvenmelidirler. Antrenör yapılan spor dalıyla alakalı teknik ve taktikleri bilmenin yanında antreman bilgisinede sahip olmalıdır.

İlgi: Antrenörün sporcularına karşı ilgisi eşit seviyede olmalıdır. Antrenör asıl ilgiyi mesleğine karşı göstermeli ve enerjisini yeni teknik ve taktikler öğrenmek, yeni antrenman programları geliştirmek için kullanmalıdır ve bu durumu sporcularınada yansıtmalı ve teşvik etmelidir.

Dürüstlük: Antrenör sporcularına ve özellikle kendisine karşı dürüst davranmalıdır. Başarılı durumların yaşanıldığında ödüllendirileceği belirtilmeli ve bu doğrultuda dürüst kararlar verilmelidir.

Ayrılabilme Özelliği: Antrenör sporcuların bireysel farklılıklarına dikkat ederek davranmalı. Sporcularının özelliklerine göre hareket etmesi gereklidir.

Örnek Olmak: Antrenör, yaşantı ve davranışlarıyla sporcularına rol model olmalıdır.

Olgunluk: Antrenör, takım içerisinde kusurlu davranan ya da zayıf yönleri olan sporcuları kırmadan, alay etmeden olgun bir şekilde davranarak düzeltmelidir.

Değişebilirlik: Antrenör sürekli gelişim ve değişimin yaşandığı yaşamımıza, yapılan spor branşına ve antrenman bilimine karşı kendini geliştirmeli ve ayak uydurmalıdır.

Zeka: antrenör yaratıcılık özellikleri yüksek, spora karşı meraklı, farklı fikirlere açık bir yapıda olmalıdır.

İnatçı ve Israrlı Olmak: Antrenör, müsabaklarda elde edilen kötü sonuçlar, takımın kötüye gitmesi gibi çeşitli olumsuzluklar karşısında yılmadan inatla hareket etmelidir. Başarıda ısrar etmesi ve yaşadıkları zorlukların bir deneyim olduğu düşüncesiyle hareket etmesi gereklidir.

Sabırlı Olmak: Antrenör kimi durumlarda uzun vadede başarının gerçekleşeceğini bilmeli ve sabırlı bir şekilde hareket etmelidir. Antrenör sporcu ve takımın gelişimi için gerekirse çok yavaş hareket etmeli imkansız denilebilecek hayallerden uzak durmalıdır.

Kendini Kontrol Edebilmeli: Sporcuların kırılma, stresli olduğu müsabaka dönemlerinde antrenör sakinliğini koruya bilmeli ve kendine hakim bir şekilde davranmalıdır.

Antrenörün stresli olması ve bunu sporcularına yansıtması başarıyı engelleyen etkenler arasında gösterilebilir.

Organizasyon: Antrenör sporda zaman yönetimini iyi bilmeli ve sporcularını bu doğrultuda organize etmelidir.

Dikkatli ve Çalışkan Olmak: Antrenör dikkatini sporcularına, takım performansına vermelidir. Doğru ve etkili çalışmalar yaparak sporcularına örnek olmalıdır. Sporcu ihtiyaçlarına her yönüyle cevap verebilmek için azimli bir şekilde davranmalıdır (Korkut, 2013, s. 22).

Ayrıca antrenörün; entelektüel, karakter, sosyal ve psikolojik bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir (Eren, 1998, s. 8).

Antrenörün entelektüel özellikleri.

Antrenör; yol gösteren, düşünceli davranan ve sporcularını yönlendirebilen bir kişi olarak bazı entelektüel özelliklere sahip olmalıdır (Donuk, 2006, s. 13). Bu özellikler aşağıdaki gibi sıralanabilir.

Genel kültür: Antrenör, gerekli spor ve antrenman bilgisinin yanında günlük hayatımızdaki diğer alanlarda (tarih, coğrafya gibi) da bilgi sahibi olmalıdır.

Mantık: Antrenör, doğru düşüncelerle akla uygun düşüncelerden yola çıkarak kararlar almalıdır ve davranmalıdır.

Analiz yapabilme: Bir olayı analitik yollarla ele almalı ve çözüme ulaştırabilmelidir. Olayları analitik olarak irdeleyebilmelidir.

Sentez yapabilme: Antrenör, olayların olumlu ve olumsuz yönlerini harmanlayarak çözüm önerisinde bulunabilmelidir.

Sezgi gücü: Antrenör; tehlikeli olabilecek durumları, takımın ve sporcunun yararına olabilecek durumları ve imkanları daha iyi yapabilecek durumları önceden sezmeli ve önlem alabilmelidir.

Hayal gücü: Antrenörün gerçekleştirebileceğine inandığı hayallerinin olması ve bu hayaller üzerinde düşünebilmesi gereklidir.

Muhakeme gücü: Antrenör; haklı-haksız, iyi-kötü, doğru-yanlış muhakemesini iyi yapmalı ve her zaman iyi, haklı, doğru kararlar vermelidir.

Antrenörlerin entelektüel özellikleri değişiklik göstere bilen öznel bir yapıdadır. Her antrenörün aynı karakteristik özellikleri aynı oranda sergilemesi beklenemez. Fakat entelektüel

özellikler geliştirilebilir bir etkidir. Bu nedenle etkili antrenör özelliklerini iyi bilmek ve bu özellikleri hayata yansıta bilmek bir antrenör için önem arz etmektedir.

Antrenörün karakteristik özellikleri.

Belemir (2019), bir antrenörde bulunması gereken karakteristik özellikleri aşağıdaki gibi sıralamıştır;

Duruş ve etki: Antrenörde her zaman lider imajı bulunmalı ve bir lider gibi görünmelidir.

Vizyon ve hedef: İnanırcılığı yüksek olmalı. Başarıya ulaştıracak kesin bir planı veya planları olmalıdır.

Cesaret: Olumsuz durumların yaşanması halinde kararlı ve cesur şekilde hareket etmelidir.

İyimserlik: Başarıya ulaşmanın iyi ve sağlam bir çalışmayla gerçekleşeceğine inanmalı ve bu inancını hiçbir zaman yitirmemelidir.

İletişim Becerileri: Sporcularına her zaman değer veren bir iletişime sahip olmalıdır ve vereceği mesajı açık bir şekilde ve kararlılıkla vermelidir.

İlişki Kurma ve Yönetebilme: Sporcularının kendisini bir lider olarak kabul görmelerini sağlamaları ve takip etmelerini sağlamalı ve sporcuların kendilerini değerli hissetmelerini sağlamalıdır.

Duygusal Zekâ: Antrenör takımı duygusal yönden etkileye bilmeli ve takımın olumlu duygular beslemelerine katkıda bulunmalıdır.

Soğukkanlılık: Sporcu gelişiminin önde tutarak soğukkanlılığını her ortamda korumalıdır.

Antrenörün sosyal özellikleri.

Antrenörlük toplumun içerisinde sürekli bulunularak yapılan sosyal bir meslektir. Bu nedenle antrenörlerin belli başlı sosyal özellikler bulundurmaları sporcular, yöneticiler ve dış çevredeki insanlar tarafından kabul edilmeleri açısından önemlidir (Pitino, & Forde, 2008). Bu doğrultuda;

- Kıyafet tercihi antrenöre uygun şekilde olmalıdır.
- Sosyal alanlarda topluluklara hitap edebilecek seviyede olmalıdır.

- Çevresine örnek olacak şekilde olumlu düşüncelere ve davranışlara sahip olmalıdır.
- Takımın işleyişini, beraber konulan amaçlarını, nelere değer verdiğini ve nasıl bir duygusal yapıda olduğunu iyi bilmelidir.
- Mizah duyguları yüksek olmalı ve sporcularıyla ve diğer antrenörlerle sosyal güçlü bir bağa sahip olmalıdır.
- İşbirliği halinde çalışmayı prensip haline getirmeli ve bireysel olarak sporculardan nasıl faydalanılacağını iyi bilmelidir.
- Antrenör çalışmalarında diğer takım üyeleriyle ve sporcularla uyumlu davranmalı ve ikna kabiliyeti yüksek olmalıdır.
- Etkili konuşmalar yapabilmenin yanında, takımdakileri etkili dinleye bilmeli ve her durumda takımdakilerin danışabileceği ve konuşabileceği özelliklere sahip olmalıdır.
- Antrenör kimliğinin yanında özel yaşantısında da rol model olmalı. Takımdakilerin özel hayatlarına ve sosyal yaşantılarına saygılı olmalıdır.

Antrenörün psikolojik özellikleri.

Antrenörlerin psikolojik etkenleri öğrenmeleri ve sporcuları teknik taktik gelişimlerinin yanında psikolojik gelişimlerinde katkıda bulunmaları gerekmektedir (Karagözoğlu, 2005, s. 24). Bu doğrultuda;

- Antrenör her zaman motive edici davranışlarla sporcularını diri tutmalıdır.
- Sporcuların aşırı güven duyguları varsa uyarılmışlık düzeyleri ayarlanmalıdır.
- Öz saygıyı destekleyici uygulamalara yer vererek takımın veya sporcuların gelişimine katkıda bulunmalıdır.
- Sporda ahlaki kavramların önemine değinmeli. Sporcuların ahlaki temelleri takım arkadaşlarına yaymasına ortam hazırlayarak onların liderlik özelliklerini geliştirmelidir.
- Sporcuların kendi potansiyellerini bilmelerine ve potansiyellerine uygun aktiviteler yapmasına ortam hazırlamalıdır.
- Sporcuların spor hayatlarının yanı sıra günlük hayatta karşılaşılabilecekleri ailevi sorunlar, olumsuz arkadaş ilişkileri, hayal kırıklığı, tükenmişlik hissi gibi etkenlerle başa çıkmalarına yardımcı olmalıdırlar.

Antrenör ve Liderlik İlişkisi

Sporda takım bağılılığının sağlanması ve başarıya ulaşılmasında liderlik büyük bir öneme sahiptir. Yetenekli ve azimli sporcular kondisyonunu geliştirecek, motivasyonunu artıracak, spor yapılan branşın teknik- taktik inceliklerini öğretecek ve müsabakalara doğru bir şekilde hazırlayacak liderlere ihtiyaç duyarlar (Koç, 1994, s. 13). Spor bilimi incelendiğinde bu liderlerin antrenörler olduğunu söyleyebiliriz.

Yapılan araştırmalar neticesinde antrenörlere, belirli bir spora yönelmiş kişilere spor kural ve ilkelerini öğreten, yarışma analizleri yaparak sporcu veya sporcularını bilgilendiren, belirli taramalar yaparak sporcunun yeteneği, fiziki güç ve kapasitesine göre çeşitli programlarla yönlendiren, müsabaka provaları yaptırarak müsabaka alışkanlığı kazandıran, başarı kazanmak için motive eden, sporun ahlaki yönlerini öğreten ve liderlik davranışları sergileyen bireydir, diyebiliriz.

Son zamanlarda bilgiye ulaşımın kolay olması, gittikçe daha hızlı gelişim gösteren bir yapıya bürünmesi; bilgiyi daha etkin bir şekilde kullanan ve yeni ve farklı fikirler üretebilen bu fikirlere açık olan öğrenci ve sporcuların yetişmesi kaçınılmaz olmuştur (Tuncel, 2011, s. 66). Bu durumun doğal sonucu olarak antrenörlerin mesleklerinin getirmiş olduğu yenilik ve değişimlere uyum sağlamaları ve sporcularının değişen özelliklerini bilerek onları yönlendiren lider özellikleri sergilemeleri gerekmektedir (Çeviker, 2017, s. 15).

Etkili bir lider-antrenörün başarılı olabilmesi cesur olması ve risk alabilmesiyle daha da artacaktır (Erdem, 2005, s. 10). Başarılı antrenörler kendilerini göstermek için yeri geldiğinde sonucu direkt etkileyecek üstün başarıya ulaştıracak riskli davranışlar sergilemesi takımında riskli davranışlar sergilemesine itecektir ve takım içerisinde gizli kalınmış yeteneklerin ve/veya kendini ispatlamak için bir kıvılcım bekleyen sporcuların ortaya çıkmasına zemin hazırlayacaktır.

Etkili bir lider-antrenörün davranışları takımındaki sporcuların davranışlarıyla paralellik gösterir. lider-antrenörün takım ruhuna uygun davranması, takımı yönlendirmesi, karakteristik özelliklerinden ödün vermemesi gibi özellikler sergilemesi sporcularında bu özelliklere bağlı kalmasına neden olacaktır (Erdem, 2005, s. 11). Bu nedenle lider-antrenör takımıyla etkili iletişim halinde olmalı, takımını iyi tanımalı ve takımı yönlendirebilmesi için kendisine, takımına güçlü bağlarla bağlı sporcular yetiştirebilmelidir.

Lider-antrenörün takımına, çevresine, takımının seviyesine uygun davranması takım başarısı için önemlidir. Antrenör kararlar alırken takımının kararlarına danışabilen bir yapıda olmalıdır. Bunu yaparken kararlı ve net bir tavır sergilemelidir. Kararlarında çelişkili, takımın anlayamayacağı kadar zor bir karar verilmesi antrenörün güven kaybetmesine neden olacaktır

(Sunay, 1997, s. 46). Bu durumun yaşanması halinde takım içerisinde anlaşmazlıkların ve disiplinsizliklerin artması ve takım performansının düşmesi kaçınılmazdır.

Lider-antrenör değişim ve gelişmelere açıktır. İyi bir antrenör sürekli kendini yenileyen, farklı fikir ve yöntemlere açık, günümüzün değişen sporlarına ve/veya spor kurallarına kendini adapte edebilen antrenördür (Sunay, 1997, s. 46). Ayrıca lider-antrenörün geçmiş yaşantılar (eski müsabakalar, antrenman stilleri vb.) üzerinde düşünmesi “hatayı nerede yaptım, hatanın kaynağı nedir, hatayı düzeltmek için nasıl bir yol izlemeliyim, takımın başarısının nasıl artırabilirim, lider-antrenör davranışlarım yeterli mi, takımımı yeterince tanıyormuyum?” gibi sorular sorması ve bu sorulara cevap araması etkili bir takım yönetimi için önemlidir. Çünkü antrenörün ileri görüşlü olması için geçmişten ders alabilen bir liderlik sergilemesi gereklidir. Bu sayede antrenör gelecekle alakalı çıkarımlarda bulunabilir ve ilerde karşılaşılabilecek sorun ve/veya durumlara karşı planlı bir şekilde ilerleyebilir.

Antrenörün mesleki bilgilerle donanmış olması önemlidir. Fakat antrenörün meslek bilgisinin yanında etik ve ahlaki bilgi ve davranışları da takım motivasyonu, takım uyumu, takım başarısına mesleki bilgi kadar katkı yapacak ve saygılı bir spor ortamı oluşmasına neden olacaktır.

Başarılı bir antrenörün iyi bir lider olması ve belli başlı bazı kişilik özelliklerine sahip olması son derecede önemlidir. Bu özelliklerden bazılarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- İyi Algılamak: Oyun kuralları, sporcu özellikleri, nasıl bir taktik uygulanacağı, takım veya sporcunun davranışları iyi analiz edilip yorumlanmalıdır. Oyunculara uygun yöntemler seçilmelidir.
- İleri görüşlü olmak: Antrenör bu özelliğini kullanarak belirlenen hedeflere nasıl ulaşacağını bilir. İlerde karşılaşılabilecek herhangi bir olumsuz duruma karşı çeşitli planları hazır bulundurur. Planlarında eğlendirici ve geliştirici etkinliklere yer verir.
- Şefkatli davranmak: Antrenör sporcularının yaptığı yanlış hareket ve davranışlara karşı fevri davranışlardan kaçınmalıdır. Öncelikli olarak yapılan hareket ve davranışın neden yapıldığını anlamaya çalışılmalıdır. Çeşitli yöntemlerle kırıncı olmadan davranış ve hareket düzeltilmelidir.
- Sağlam kişiliğe sahip olmak: Söylediklerimi yap, yaptıklarımı yapma anlayışı yerine, kendisinin de grubun bir parçası olduğunu kabul ederek söylemleriyle çelişmeyen davranışlar sergileyen bir anlayış sergilemelidir.

- Mizah yeteneği: Antrenör sporcularıyla kırııcı olmayacak bir şekilde şakalaşabilmeli, onlarla beraber gülebilmelidir. Fakat bu durum antrenman disiplini bozacak düzeyde olmamalıdır (Hindistan, 1998, s. 45).

Antrenör liderlik tipleri.

Otokratik lider-antrenör.

Otokratik liderler, takımda bulunan bireylerin insani özelliklerine değil, belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığına bakarak karar verirler (Cremer, 2006, s. 93). Bu liderlik tarzında disiplin çok önemlidir. Takımdakiler sadece lider varken gerçek güçlerini gösterebilirler ve üzerlerinde bir baskı hissederek çalışırlar. Bu da onların mutsuz olmalarına, motivasyonlarının düşmesine neden olacaktır (Krech, Crutcnfield, & Ballachey, 1989).

Otokratik liderlikte, takım üyeleri liderin ilgisini çekecek hareketler sergilerler ve sürekli liderin denetiminde olma eğilimindedirler. Liderlerin grubu geçici bir süre bırakması durumunda grup etkinliğinin zayıflamasına yol açmaktadır. Bu tarz liderlikte takımın başarı kazanmadaki sürekliliği azdır. Lider bu tarzı acil durumlarda, işlerin kötüye gittiği, yapılan bir hatanın telafisinin olmadığı durumlarda kullanılmalıdır. Otokratik liderliğin, takımın ligde kalmasını sağlamak, bozulan disiplini tekrar geri kazanmak, belirlenen hedeften çok fazla uzaklaşılması gibi durumlarda kullanılması gerekmektedir (Köksal, 2007).

Otokratik lider tarzı stres durumlarının çok yaşandığı müsabaka durumlarında kullanılması fayda sağlayacaktır. Özellikle bireysel sporlarda çok kısa süren molalarda (30 sn., 40sn. vb.) ve nabızın yüksek olmasından kaynaklı düşünme kabiliyetinin düştüğü durumlarda sporcuya taktik verirken demokratik ve tam serbest verici lider- antrenör yaklaşımı kullanılması doğru sonuç vermez. Bu gibi durumlarda sporcunun kendine gelmesi için çarpıcı bir liderlik özelliği segilemek gerekir. Bu duruma en uygun lider- antrenör tipi otokratik liderlik yaklaşımıdır (Williams, 1993).

Demokratik lider-antrenör.

Demokratik lider antrenör tipinde alınacak olan kararlar takımdaki herkesin katılımıyla gerçekleştirilir. Bu stilde sporcuların görüşleride önemlidir. Fakat son sözü her zaman antrenör söylemelidir. Demokratik lider-antrenör, sporculara sorgulayıcı ve sorunlar üzerinde düşündürücü ortam oluşturarak bir bütünlük içerisinde hareket etmelerini sağlar (Konter, 1996).

Demokratik lider antrenör stiline olumlu yönleri olduğu gibi bir takım olumsuz yönleride bulunmaktadır. Takım içerisinde uyum bozuklukları varsa takım risk barındıran bir

durumdaysa hızlı kararlar alınması gerekmektedir. Böyle durumlarda demokratik lider-antrenör stili yerine daha çarpıcı ve hızlı sonuçlar veren otokratik lider-antrenör stiline uygun davranılmalıdır. Takımda işler iyiye gitmeye başladığıdaysa tekrar demokratik lider-antrenör stiline dönülebilir (Tiryaki, 2000, s. 22).

Sonuç olarak demokratik lider antrenör davranışlarına bakıldığında takımın ve kendisinin görüşlerini ön planda tutan, ortak kararlar alan, takım bütünlüğünün başarı getireceğine inanan bir antrenör lider stili karşımıza çıktığı söylenebilir.

Tam serbestçi lider-antrenör.

Bu tarz liderliği beniseyen antrenörler takım içerisine çok fazla girmezler ve takımı dışardan yönetmeye çalışırlar. Bu lider-antrenörler bir hedef gösterirler ve hedefe ulaşmak için sporcuları kendi çabalarıyla baş başa bırakırlar. Antrenör gerekli kaynak, plan ve programı sporculara verir, dışarıdan bir müdahalede bulunmaz (Eren, 1991, s. 123).

Serbest bırakıcı lider-antrenör stili diğer stillere göre eğlenceli olsada çeşitli disiplin sorunlarının yaşanmasına, takım bütünlüğünün bozulmasına neden olabilir.

Serbest bırakıcı lider-antrenörler stili özellikle uzmanlık düzeyi yüksek takımlarda veya sadece eğlencenin amaçlandığı gruplarda uygulanması olumlu etki yaratacaktır (Karaküçük, & Yetim, 1996, s. 72).

Sonuç olarak bakıldığında bu stili benimseyen lider-antrenör:

- Takımını çok iyi tanımalıdır.
- Gerekli ekipman kaynak ve programı hazırlamalıdır.
- Ekip üyelerinin üst düzey yeterlilikte olmasına dikkat etmelidir.
- Daha çok eğlence verici etkinliklerde düzenlemelidir.

Donuk, (2006) tarafından yapılan “Türkiye profesyonel futbol ligleri antrenörlerinin liderlik tarzlarının incelenmesi ve bir model yaklaşım” çalışmasında ülkemizdeki antrenörlerin demokratik liderlik stili zaman zaman kullandıkları, genellikle otokratik liderlik stiline başvurdıkları anlaşılmaktadır.

Temel, (2010) tarafından yapılan benzer bir çalışma olan “konya iline ait bireysel ve takım sporu antrenörlüğü yapan bireylerin liderlik tarzlarının karşılaştırılması” çalışmasında takım sporlarında görevli antrenörlerin daha çok demokratik liderlik stilini benimserken bireysel sporlarda otokratik lider stili benimsendiği görülmektedir.

Yapılan bir diğerk çalışmada, antrenörlerin otokratik lider davranışlarından uzaklaşıkça sporcuların kendilerini daha rahat hissettikleri, demokratik lider davranışları sergileyen antrenörlerin sporcuların özerklik duygularına olumlu katkı yaptığı tespit edilmiştir. Aynı zaman da demokratik ve otokratik liderlik tarzlarının ikisinde önemli olduğu bir gerçektir. Antrenör genellikle demokratik liderlik tarzını kullanmalıdır. Fakat yeri geldiğinde otokratik liderlik tarzınıda kullanabilmelidir (Bartholomew, Ntoumanis, & Thøgersen-Ntoumani, 2010, s. 193).

Genel olarak bakıldığında ölkemizde antrenörlük yapan bireylerin branşlarındaki gelişim ve değişimleri takip etmeleri gerekmektedir. Bir lider olarak bakıldığında ise gerekli liderlik eğitimini almaları ve dönüşümlü olarak nerde ne zaman hangi liderlik stillinin kullanılması gerektiğini iyi analiz etmelidirler. Özellikle çoğu bireysel sporlarda süre kısıtlamasının olması hamle sayısının az olması gibi etkenlerden dolayı daha çok otokratik sitilin kullanılması gerekebilir fakat yeri geldiğinde demokratik ve tam serbest verici stili de kullanmak uygun olacaktır.

Sporda Etik

Spor toplumların birbirleriyle rekabet halinde oldukları içerisinde hoşgörü, yardımlaşma, sevgi, saygı, haz duygusu, başarma hissi, takım halinde hareket etme duygusu gibi olumlu özellikler ve stres, üzüntü, yıpranmışlık, çeşitli fiziksel sakatlıklar, umutsuzluk gibi olumsuz özellikleride içinde barındıran sosyal, psikolojik, duygusal ve fiziksel bir bütündür.

Günümüzde bilginin ulaşılabilirliğinin kolay olması, bilginin hızla değişen ve gelişen bir yapıda bulunması sporun değişip gelişmesine ortam hazırlamıştır. Bu gelişimlere paralel olarak insani değerlere saygı göstergesi olarak kabul edilen Fair-play kavramı ortaya çıkmıştır. Evrensel kabul gören Fair-play ilkeleri her yaş ve kademede insanların uygulaması gereken ahlaki ve etik kuralları içermektedir (Pehlivan, 2004, s. 12).

Spor; dil, din, ırk ayrımı yapmama, hoşgörölü davranma, saygılı olma, dürüst olma gibi ahlaki ve etik değerleri içermektedir. Bu değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması için herhangi bir spor branşını özümseyen antrenörler, sporcular, yöneticiler rol model olmalıdırlar (Çeviker, 2018, s. 12).

Spor etiği, sporun gelişmesi ve büyümesini amaçlayan evrensel olarak kabul gören sevgi, saygı, tarafsız davranma gibi değerleri toplum yapısına yerleştirmeyi amaç edinmektedir (Dolaşır, 2005, s. 21).

Ulusal ve uluslararası yarışmalar incelendiğinde etik ve ahlaki değerlere kimi zaman uyulurken kimi zamanlarda ise uyulmadığı görülmektedir. Bu durumun sebepleri arasında antrenörlerin, yöneticilerin, kaptanların ve tecrübeli sporcuların ahlaki ve etik bir yaşantı sergilemediklerinden ya da sporun ahlaki ve etik değerlerinin genç yaşlarda sporculara aktarılmadığından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca spora bağlılık düzeyleri yüksek sporcuların müsabaka esnasında hırslarına yenik düşmeleri ahlaki ve etik değerlerinin önüne geçebilmektedir.

Son zamanlarda doping, şike gibi spora ve evrensel etik ilkelerine zarar veren eylemlerin artması sporda ahlak ve etik alanındaki çalışmaların yoğunlaşmasının gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çeşitli meslekler araştırıldığında bu mesleklerde çalışan bireylerden meslek etiğine uygun davranma ve adaletli bir yaklaşım sergileme gibi davranışlar beklenmektedir. (Dolaşır 2006, s. 19). Spor alanında da beklenen davranışlar bunlardır. Fakat daha güçlü bir takım olma, ekonomik kazanç sağlama gibi etkenler sebebiyle sporcu, yönetici ve antrenörlerin etik çerçeveden uzaklaştıkları görülmektedir. Bu durumun doğal sonucu olarak sporcular başarı elde etmek adına sağlığa zararlı olarak da kabul edilen doping kullanma, ekonomik kazanç elde etmek amacıyla şike yapma ve şiddet uygulama spor camiasındaki etik dışı davranışların başında gelmektedir (Özbek, 1999,s. 39).

Türkiye’de etik dışı olarak görülen davranışlar arasında yolsuzluk, adam kayırma, yaranma, şiddet, tehdit etme, sömürme, rüşvet, saldırgan davranma sayılabilir (Aydın, 2002). Spor; sevgi, kardeşlik, rakibe ve insanlığa saygı, hoşgörü gibi etik kavramları kapsayan bir olgu olmasına karşın son zamanlarda spor amacından uzaklaşmış ve maddi değerler ahlaki ve etik değerlerin yerinde kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum sporda olumsuz pek çok olayın yaşanmasına sebebiyet vermektedir (Tuncel, & Büyüköztürk, 2009, s. 161).

Antrenörlük etiği.

Liderin spor alanında etkili olması beklenen alanlardan bir tanesi de etik alanıdır. Antrenörler görevlerinde çeşitli sorunlarla karşılaşır. Bu sorunları çözüme kavuşmasında etik değerler ve kurallardan faydalanabilirler (Kul, vd., 2020, s. 53).

Spor camiasında antrenörler liderlik özellikleriyle tanınan ve örnek alınan karakterler olarak kabul görürler. Antrenörlerin etik davranışlar sergilemeleri rol model oldukları takım veya takımların ya da toplumunda etik davranışlar sergilemelerini kolaylaştıracaktır. Fakat bu noktada “antrenörlerin etik davranışları nasıl olmalıdır?” sorusu karşımıza çıkmaktadır. Etik

değerlerin toplum, taraftar, grup ve/veya takımlar tarafından kabul görmesi için ilkelerin belirlenmesi kaçınılmaz olmuştur.

Bu noktada ülkemizde antrenörlerin etik davranışlarını belirlemek için etik antrenör ilkeleri ortaya konulmuştur. Etik antrenör ilkeleri şunlardır (Dolaşır, 2006, s. 27);

- Profosyonel kararlar vermelidirler.
- Farklı görüşlere açık olmalı ve değer ve tutumlara önem vermelidirler.
- Açık ve net tutumlarla bilgileri sporcularına aktarmalıdır.
- Din, dil, ırk ayrımı yapmamalı ve insan haklarına saygılı davranmalıdırlar.
- Takım içerisinde ayrımcılık yapmamalı, eşitlik ilkesine göre davranmalıdırlar.
- Antrenörlük mesleğine zarar verecek saygısız davranışlardan uzak durmalıdırlar.
- Mütevazi olmalıdırlar. Takım içerisindeki üstün özelliklerini abartmamalıdırlar.
- Spora ve sporcuya faydalı olmak için çabalamalıdırlar.
- Sorumluluk bilincinde olmalıdırlar.
- Müsabaka esnasında gergin anlarda soğukkanlı davranmalı ve soğukkanlı kararlar almalıdırlar.
- Kişisel sorun ve problemlerini takıma yansıtmazlar.
- Sportif davranışları sporculara öğretme azmindedirler.
- Müsabaka ve antrenmanlarda gerekli güvenliği sağlamalıdırlar.
- Yenilik ve değişimlere açık, sürekli kendini geliştiren bir yapıda olmalıdırlar.
- Tütün ve alkol gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durmalıdırlar.
- Karşısındakine zarar verecek bir dil yerine küfür ve argodan uzak saygılı bir dil kullanmalıdırlar.
- Sportmenliği öğrenmeli öğretmeli ve uygulamalıdırlar.
- Takım yöneticileri ve sporcuların gizli kalması gereken bilgilerini açığa çıkarmamalıdırlar.
- Dürüstçe rekabet etmelidirler.
- Müsabaka kurallarına uygun davranmalıdırlar.
- Yazılı oyun kurallarına ve yazısız spora saygı (fair-play) kurallarına uygun davranmalıdırlar.

- Hakem kararlarına saygılı davranılmalı itiraz edilecekse de güzel bir dille soğukkanlı bir şekilde etmelidirler.

- Sporcuları ve taraftarları kışkırtarak hakemi etkilememelidirler.

- Hakemlerle alakalı şikayetlerini hakem kurullarına veya federasyonlara yazılı olarak bildirmelidirler.

- Hakemlere karşı kontrollü ve seviyeli davranmalıdırlar.

- Müsabakalarda diğer takım ve antrenörlere karşı küçük düşürücü davranışlar sergilememelidirler.

- Spor koruma ve geliştirme bilincinde olmalıdırlar.

- Önerilerini adeletli ve tarafsız bir şekilde yapmalıdırlar.

- Gerçekçi sebeplerle başarısızlığı kabullenmelidirler.

- Basına ve topluma yalan beyan vermekten kaçınmalıdırlar.

- Resmi makamlardaki kişilerle topluluk önünde tartışmamalıdırlar.

- Her davranışları sporculara örnek olmalıdır.

- Sağlık ve güvenin yanında başarını ikinci planda olduğunu hissettirirler.

- Rakibi kasıtlı olarak sakatlayacak hareketlerden uzak durmaları için sporcularını bilgilendirirler.

- Tüm sporculara eşit davranarak performansı düşük sporculara gerçek dışı vaatlerde bulunmazlar.

- Sakatlanan sporculara tedavi olmaları için yönlendiriler ve doktor kararlarını önemserler.

- Müsabaka esnasında sakatlanan sporcuları müsabakadan almalıdırlar.

- Çatışma yaratacak söz ve davranışlardan uzak durmalıdırlar.

- Sporcuların hepsini kabul ederek herhangi bir ayrımdan uzak durmalıdırlar.

- Sporcularıyla mesafesini korumalı cinsel ilişkiden uzak durmalıdırlar.

- Sporcularını tehlikelerden koruma sorumluluğunu almalıdırlar.

- Sporcularını iyi tanımalı aile sıkıntıları, kişisel sorunlarını çözmede yardımcı olmalıdırlar.

- Diğer sporcularada örnek olmalı ve ihtiyaç durumunda desteklerini esirgememelidirler.
- Sigara ve alkol kullanmamalı ve kullanılmaması yönünde uyarılarda bulunmalıdırlar.
- Geri bildirimlerle sporcuların performanslarını değerlendirmelidirler.
- Sporculara ayırım yapmaksızın insan oldukları için saygı duymalıdırlar.
- Sporcularına toplum içinde aşağılayıcı ve küçük düşürücü davranmamalıdırlar.
- Sporcu gelişimiyle ilgilenen diğer uzmanlarla işbirliği halinde olmalıdırlar.
- Basına karşı röportaj verirken nelere dikkat etmesi gerektiği hakkında gerekli bilgileri verirler.
- Bireysel farklılıklara (yaş, cinsiyet, fiziksel özellikler, duygusal özellikler, deneyim vb.) bakarak antrenmanları sporculara göre düzenlerler.
- Antrenmanlarda sporculara zarar verecek her türlü aktiviteden uzak dururlar.
- Sporculara uygun güvenilir malzeme seçimine dikkat ederler.
- Sakatlığı tam olarak geçmeyen sporcuları müsabakalarda yarıştırmazlar.
- Gerektiğinde ve uygun ortam oluştuğunda sporculara sorumluluk verirler.
- Doping yapmama konusunda bilgilendirirler ve zararlarında bahsederek kullanmamaları gerektiğini vurgularlar.
- Sporcuların kişiliğini zedeleyecek davranışlar sergilemezler.
- Amatör sporcuların akademik gelişimleri ve öğrenim hayatlarını engelleyecek uygulamalardan ve planlamalardan uzak dururlar.
- Sporcularla iletişim kurdukları gibi sporcuların aileleriyle de iletişim halinde olmalıdırlar.
- Eğitimin spor kadar önemli olduğunu vurgularlar.
- İşbirliği halinde çalışmanın ve beraber hareket etmenin kazanmak için gerekli olduğunu vurgularlar.
- Sporcularına antrenman yapmalarındaki amaçları açıklarlar.
- Sporcularına doktor tavsiyesine göre ilaç kullanmaları gerektiğini açıklarlar.
- Sporcularının kişiliklerine değil davranışlarına ceza verirler.

- Her zaman yapıcı olmalıdırlar sporcuları cezalandırırken takım performansınıda düşünerek hareket ederler.

- Sporculara kurallara neden uymaları gerektiğini ve kurallara uymaları sonucunda ne gibi kazanımlar olacağını açıklarlar,

- Sporculara yarışma ruhuna bağlı hareket etme ve yazılı yarışma kurallarına uygun davranma konusunda uyarılarda bulunurlar.

Spor camiasında uyulması gereken etik ilkeler uluslararası antrenör federasyonuna göre aşağıdaki gibi sıralanmıştır (Dolaşır, 2005, s. 27):

- Antrenör, antrenörlüğü profesyonel bir disiplin olarak bilmeli ve antrenörlüğün toplum tarafından kabul gören saygınlığına zarar verecek davranışlardan kaçınmalıdır.

- Antrenör; becerilerini, yeteneklerini ve deneyimlediklerini yetkilerini kullanarak abartmamalıdır.

- Antrenör iletişim kurarken veya anlaşmalarında şeffaf ve açık davranmalıdır.

- Kararsız kaldığı konular hakkında açıklama yapmaktan uzak durmalıdır.

- Kurumun gizlilik ilkelerine uymalı yasaların zorlayıcı etkisinin olmadığı durumlar hariç gizli bilgileri muhafaza etmeli ve açıklamaktan kaçınmalıdır.

- Antrenör kendisini kulüp açısından faydalı bulmadığı durumda bu durumu kulüpdeki yetkili kişilere bildirmelidir.

- Kulüp yöneticilerinin antrenörle arasında çıkan çatışma durumlarında antrenör, kulüp ihtiyaçlarına öncelik vererek çözüm önerilerinde bulunmalıdır.

- Takım halinde hareket etmenin önemli olduğunu bilerek takımdaki her bireye saygılı davranmalıdır. Birlikte çalıştığı diğer bireylere saygı duyan anlaşmalar çerçevesinde hareket etmelidir (Dolaşır, 2005, s. 27).

Uluslararası niteliğe sahip sporda etik dışı davranışların ortaya konulduğu diğer bir çalışmayı da Amerika Birleşik Devletler Olimpiyat Komitesi yapmıştır. Komite etik dışı davranışları sporcuya insani yönden yaklaşmama, sözel ve fiziksel şiddet ve saldırı, spordaki eğitsel programları görmezden gelme, başarıyı artırmak amacıyla performans artırıcı ilaçlara yönlendirme çerçevesinde değerlendirmiştir (Desensi, & Rosenberg, 1996).

Antrenörler gerekli bilgi birikimleri ve deneyimleriyle sporcuları müsabakaya hazırlarlar (Dolaşır, 2006, s. 22). Aynı zamanda antrenörlerden mesleğinin tecrübelerine dayanarak olumlu tutum sergilemelerini beklenmektedir (Güven, & Öncü, 2012, s. 70). Etkili

bir antrenörün asıl amacı sporcularını hayata hazır duruma getirmektir. Bu nedenle antrenör sporcularına gerekli teknik, taktik ve yapılan sporun inceliklerinin yanında nasıl bir tutum takınacakları, rakibe karşı nasıl davranılacağını, fair-play davranışlarının nasıl sergileneceğini iyi bilmeleri ve bu hususta sporcularına örnek olmaları gereklidir. Bu sayede spor müsabakaları ya da antrenmanlarda yapılan olumlu etik davranışlar günlük hayattada karşılığını bulacak ve sadece spor takımlarının değil toplumun topyekün etik davranışlar sergilemesine ve etik bir kültürün oluşmasına ortam hazırlanacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın bu bölümünde, elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri ile kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine yapılan çalışmanın modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Halen var olan veya geçmişte varolan herhangi bir durumu var olduğu şekilde araştırmayı amaçlayan yaklaşımdır. Araştırmalarda kullanılan kişi ya da nesneler değiştirilmeden olduğu gibi açıklanmaya çalışılır. Değişken olarak belirlenen içeriklerin etkilenmesi veya değiştirilmesi çabası içerisine girilmez (Karasar, 2012, s. 77). Fakat araştırmanın amacına uygun hareket etmemiz için birden fazla ölçek kullanılması gereklidir. Bu nedenle araştırmada ilişkisel tarama modelinin kullanılması uygun görülmüştür. Bu modelde evrende belirlenen örneklemin vermiş oldukları yanıtlar nicel formattadır (Cresswell, 2012, s. 45). İlişkisel tarama modeli sadece belli sonuçları vermekle kalmayıp değişkenler arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilerin hangi düzeyde olduğunun sonucunu da vermektedir. Genel olarak bakıldığında ilişkisel tarama modeliyle araştırmacılar birden fazla değişkenin aralarındaki ilişkileri tespit etmeyi amaçlamaktadır (Büyüköztürk, vd., 2014, s. 24).

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini Türkiye Güreş Federasyonuna (TGF) kayıtlı, aktif olarak spora devam eden türk güreşçiler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise araştırma evreninden kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan milli ve milli olmayan 340 elit güreşçi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma ışığında çeşitli verilere ulaşmak için araştırmacı ve danışman tarafından oluşturulan 11 sorudan oluşan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların spora bağlılıkları ve antrenörlerin etik liderlik ve etik dışı davranışlarını belirlemek için “Spora

Bağıllık Ölçeği”, “Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeği” ve “Etik Liderlik Ölçeği” olmak üzere üç ölçek kullanılmıştır.

Kişisel bilgi formu.

Kişisel bilgi formu, katılımcıların demografik bilgilerini elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda “cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, spor yaşı, milli sporcu olma durumu, kimlerle yaşamakta olduğu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, aile gelir durumu, kişisel gelir durumu ve güreş stili” içeren 11 soru araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Spora bağlılık ölçeği.

Spora Bağlılık Ölçeği, Sırgancı, Araç-İlgar ve Cihan tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirliği “zinde olma”, “adanma”, “içselleştirme” alt boyutları ve ölçeğin tamamı için sırasıyla 0.79, 0.80, 0.82 ve 0.91 olarak hesaplanmıştır. Alt boyut birleşik güvenirlikleri ise zinde olma ve adanma alt boyutunda 0.89, içselleştirme alt boyutunda 0.87; ölçeğin tamamında ise 0.95’dir. Her bir faktörün ortalama varyansının ise 0.50’nin üzerinde olduğu bulunmuştur.

Tablo 1. *SBÖ Cronbach’s Alpha Değerleri*

	Alt boyutlar	Madde numaraları	Cronbach's Alpha
SPORA BAĞLILIK ÖLÇEĞİ (SBÖ)	Zinde olma	1, 2, 6, 7, 8	,784
	Adanma	3, 4, 5, 9, 12	,667
	içselleştirme	10, 11, 13, 14, 15	,720
	SBÖ Toplam	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15	,868

Tablo 1’de Spora Bağlılık Ölçeğinin Cronbach's Alpha güvenirlik değerinin (0.87), yüksek düzeyde oldukça güvenilir olduğu görülmektedir.

Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeği.

Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeği”, Güven ve Öncü tarafından 2012 yılında geliştirilmiştir. Ölçek, 5’li likert tipinde olup 19 madde ve 3 alt boyuttan(Antrenör-Sporcu İlişkisi, Sportmenlik, Kişilik özellikleri) oluşmaktadır. Güven ve Öncü (2012), Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeği güvenirliğini

tespit etmek için ölçekteki 19 madde için Cronbach Alpha 0.93, Spearman Brown iki yarı test korelasyon katsayısı da ölçeğin tümü için 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2. *AEDDSAÖ Cronbach's Alpha Değerleri*

ANTRENÖRLERİN ETİK DIŞI DAVRANIŞLARI İLE İLGİLİ SPORCU ALGI ÖLÇEĞİ (AEDDSAÖ)	Alt boyutlar	Madde numaraları	Cronbach's Alpha
	Antrenör Sporcu İlişkisi	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10	,935
	Sportmenlik	11,12,13,14, 17,	,808
	Kişilik Özellikleri	15,16, 18,19	,872
	AEDDSAÖ Toplam	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11, 12,13,14,15,16,17,18,19	,946

Tablo 2 incelendiğinde, Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algı ölçeğinin Cronbach's Alpha güvenirlik değerinin (0.95), yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmektedir.

Etik liderlik ölçeği.

Etik Liderlik Ölçeği; tamamen katılıyorum (5), katılıyorum (4), fikrim yok (3), katılmıyorum (2), kesinlikle katılmıyorum (1) şeklinde cevaplandırılan ve puanlanan 5'li Likert tipi ölçektir. Yılmaz (2005), Etik Liderlik Ölçeği'nde 4 faktör bulmuştur. Dört faktör tarafından açıklanan toplam varyans %61,139'dür. Birinci faktör varyansın %21,525'ini (özdeğer:8,302), ikinci faktör %14,208'ünü(özdeğer:5,480), üçüncü faktör %14,638'ini (özdeğer:4,165), dördüncü faktör ise %10,798' ünü (özdeğer:5,646) açıkladığını belirtmiştir.

Tablo 3. *ELÖ Cronbach's Alpha Değerleri*

ETİK LİDERLİK ÖLÇEĞİ (ELÖ)	Alt boyutlar	Madde numaraları	Cronbach's Alpha
	İklimsel Etik	1,2,3,4,8,10,12,18,20,33,36	,903
	İletişimsel Etik	6,7,9,13,17,19,21,22,23, 27,39,40,41,42,43	,957
	Davranışsal Etik	11,30,31,32,34,35,37,38,44	,874

	Karar Vermede Etik	5,14,15,16,24,25,26,28,29	,925
	ELÖ Toplam	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44	,976

Tablo 3'e göre etik liderlik ölçeğinin Cronbach's Alpha güvenirlik değerinin (0.95), yüksek düzeyde güvenilir olduğu görülmektedir.

Verilerin Analizi

Analizde kullanılan SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ toplam ve alt boyut puanlarının dağılım durumları tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 4. *SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Dağılımı*

Ölçek	Ölçek Alt boyutu	n	En düşük	En fazla	Ort.	Ss	Çar.	Bas.
SBÖ	Zinde olma	340	2.00	5.00	3.93	0.60	-,400	-,119
	Adanma		2.00	5.00	4.19	0.47	-,560	,229
	içselleştirme		2.00	5.00	3.92	0.50	-,415	,824
	SBÖ Toplam		2.00	5.00	4.01	0.45	-,305	,357
AEDDSAÖ	Antrenör Sporcu İlişkisi	340	1.00	4.70	2,17	0.60	,676	-,184
	Sportmenlik		1.00	3.60	1,70	0.47	,791	,263
	Kişilik Özellikleri		1.00	5.00	2,02	0.50	,898	,340
	AEDDSAÖ Toplam		1.00	4.21	2,02	0.45	,623	-,202
ELÖ	İklimsel Etik	340	1.64	5.00	3.70	0.62	-,556	,166
	İletişimsel Etik		1.07	5.00	3.78	0.71	-,676	,266
	Davranışsal Etik		1.89	5,00	3.76	0.61	-,407	,002
	Karar Vermede Etik		1.89	5.00	3.89	0.64	-,915	1,192
	ELÖ Toplam		1.84	5.00	3.78	0.60	-,652	,341

Spora Bağlılık Ölçeği (SBÖ); Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ile ilgili Sporcu Algısı Ölçeği (AEDDSAÖ); Etik Liderlik Ölçeği (ELÖ).

Normallik analizleri sonuçlarına göre maddelerin çarpıklık (Skewness) ve basıklık (kurtisos) katsayıları +1.5 ile-1.5 aralığında değer aldığı görülmüştür. Bu değerlerin normallik varsayımını sağladığı kabul edilmiştir (Tabachnick, & Fidell, 2013).

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları belirlenmiştir. Demografik bilgiler ile araştırmada kullanılan ölçekler, parametrik testlerden One-Way ANOVA ve t-Testi kullanılarak sınanmıştır. Ayrıca değişkenler arası etkileri belirlemek için Regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma grubunun değişkenleri ile araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla da

Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon (r) Katsayısı tekniğinden faydalanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin Cronbach's Alpha katsayılarının değerlendirilmesinde aşağıdaki değerler dikkate alınmıştır.

0.0 <0.40 ise ölçek güvenilir değildir.

0.40 <0.60 ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

0.60 <0.80 ise oldukça güvenilirdir.

0.80 <1.00 ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Özdamar, 2002, s. 673).

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin değerlendirilmesinde 5'li derecelendirme puan aralıkları dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda derecelendirme puan aralıkları ve değerleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 5. Ölçek Ortalamalarının Değerlendirme Aralıkları

Aralık	SBÖ	AEDDSAÖ	ELÖ
1.00 - 1.80	Hemen hemen Hiç (1)	Tamamen katılıyorum (1)	Tamamen katılıyorum (1)
1.81 - 2.60	Nadiren (2)	Katılmıyorum (2)	Katılmıyorum (2)
2.61 - 3.40	Ara sıra (3)	Kararsızım (3)	Kararsızım (3)
3.41 - 4.20	Sık sık (4)	Katılmıyorum (4)	Katılmıyorum (4)
4.21 - 5.00	Hemen hemen her zaman (5)	Tamamen katılmıyorum (5)	Tamamen katılmıyorum (5)

Tablo 5'de, elde edilen cevapların değerlendirilmesinde kullanılan aralıklara yer verilmiştir. Aralıkların eşit olduğu varsayılmış, aritmetik ortalamalar için puan aralığı 0,80 olarak hesaplanmıştır. Puan Aralıkları “Çok Yüksek (4.21-5.00), Yüksek (3.41-4.20), Orta (2.61-3.40), Düşük (1.81-2.60) ve En Düşük Düzey (1.00-1.80)” olarak değerlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Araştırmanın bulgular bölümü, alt problemleri, veri analizinin neticesinde elde edilmiş olan bulguların tablo yoluyla sunulmasını ve yorumlanmasını içermektedir. Aşağıda araştırmada elde edilen verilerin analizleri yer almaktadır. Bu kapsamda aşağıda araştırmanın katılımcılarına ilişkin olarak betimleyici bilgiler frekans ve yüzdelerle gösterilmiştir.

Araştırmanın alt problemlerini;

- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri güreş stili değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri sporculuk faaliyetini yürütürken yaşadığı yer değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri sporculuk faaliyetini yürütürken yaşadığı yer değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri sporculuk faaliyetini yürütürken yaşadığı yer değişkenine göre değişmekte midir?”
- “Elit güreşçilerin yaş değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları ile ilgili algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”
- “Elit güreşçilerin gelir değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları ile ilgili algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”
- “kulüp antrenörlerinin etik liderlik özellikleri ve sergilemiş oldukları etik dışı davranışları amatör ve elit erkek güreşçilerin spora bağlılık düzeylerini anlamlı olarak etkilemekte midir?” soruları oluşturmaktadır.

Tablo 6. *Araştırma Kapsamında Elde Edilen Betimleyici İstatistikler*

Demografik Özelliler	Frekans	Yüzde %	Demografik Özelliler	Frekans	Yüzde %
			Evli	80	23,5

Cinsiyet	Erkek	340	100,0	Medeni Durum	Bekar	260	76,5
	Toplam	972	100,0		Toplam	340	100,0
Güreş Stili	Grekoromen	177	52,1	Milli Sporculuk	Milli sporcu olan	235	69,1
	Serbest	163	47,9		Milli sporcu olmayan	105	30,9
	Toplam	340	100,0		Toplam	340	100,0
Yaş	17-20 yaş	74	21,8	Eğitim durumu	Lise	97	28,5
	21-29 yaş	195	57,4		Üniversite	228	67,1
	30 yaş ve üstü	71	20,9		Lisansüstü	15	4,4
	Toplam	340	100,0		Toplam	340	100,0
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	214	62,9	Baba Eğitim Durumu	İlkokul	143	42,1
	Ortaokul	79	23,2		Ortaokul	97	28,5
	Lise	35	10,3		Lise	76	22,4
	Üniversite	12	3,5		Üniversite	24	7,1
	Toplam	340	100,0		Toplam	340	100,0
Aile Gelir Durumu	3550 ve altı	136	40,0	Gelir durumu	3550 ve altı	213	62,6
	3600 – 5000 arası	124	36,5		3600 – 5000 arası	94	27,6
	5000 ve üzeri	80	23,5		5000 ve üzeri	33	9,7
	Toplam	340	100,0		Toplam	340	100,0
Sporculuk Yaşı	3-8 yıl	76	22,4	Yaşanılan Yer	Kulüpte	121	35,6
	9-14 yıl	141	41,5		Ailemle	128	37,6
	15-20 yıl	103	30,3		Yalnız	33	9,7
	21 yıl ve üstü	20	5,9		Eşimle	58	17,1
	Toplam	340	100,0		Toplam	340	100,0

Tablo 6’da yer alan güreşçilerin cinsiyete göre demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı bulgular incelendiğinde, 340 sporcunun %100’ün erkek olduğu görülmektedir. Medeni durum değişkeni dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %23,5’i evli, %76,5’i bekar olduğu görülmektedir. Güreş stili değişkeni dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %52,1’i grekoromen, %47,9’u serbest stilde yarıştığı görülmektedir. Millilik durumu değişkeni dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %69,1’i milli sporcu, %30,9’u milli olmayan sporcu olduğu görülmektedir. Yaş durumu değişkeni dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %21,8’i 17-20 yaş aralığında, %57,4’ü 21-29 yaş aralığında, %20,9’u 30 yaş ve üzeri olduğu görülmektedir. Eğitim durumu dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %28,5’i lise, %67,1’i üniversite, %4,4’ü lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Anne eğitim durumu dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %62,9’u ilkokul, %23,2’i ortaokul, %10,3’ü lise, %3,5’i üniversite eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumu dağılımları incelendiğinde 340 güreşçinin %42,1’i ilkokul, %28,5’i ortaokul, %22,4’ü lise, %7,1’i üniversite eğitim düzeyinde olduğu görülmektedir. Güreşçilerin aile gelir dağılımları

incelendiğinde %40,0'ı 3550 lira ve altı, %36,5'i 3600 – 5000 lira arası, %23,5'i 5000 lira ve üzeri olduğu görülmektedir. Güreşçilerin aylık gelir durumuna göre dağılımları incelendiğinde %62,6'ı 3550 lira ve altı, %27,6'ı 3600 – 5000 lira arası, %9,7'si 5000 lira ve üzeri olduğu görülmektedir. Güreşçilerin spor yaşı değişkenine göre dağılımları incelendiğinde %22,4'ü 3-8 yıl aralığında, %41,5'i 9-14 yıl aralığında, %30,3'ü 15-20 yıl aralığında, %5,9'u 21 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir. Güreşçilerin yaşadığı yer değişkenine göre dağılımları incelendiğinde %35,6'sı kulüpte, %37,6'sı ailesiyle, %9,7'si yalnız, %17,1'i eşiyile yaşadığı görülmektedir.

Araştırmada ikinci olarak, alan yazın doğrultusunda oluşturulan problemlere ilişkin soruların analizi ve elde edilen bulgular aşağıda sunulmaktadır.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri medeni durum değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. *SBÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları*

Spora Bağlılık Ölçeği	Medeni Durum	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	Evli	80	3,81	,50	163,584	-2,279	0.024	1-2*
	Bekar	260	3,97	,63				
Adanma	Evli	80	4,15	,36	181,411	-,900	0.369	Yok
	Bekar	260	4,20	,50				
İçselleştirme	Evli	80	3,89	,39	176,742	-,842	0.401	Yok
	Bekar	260	3,93	,52				
SBÖ Toplam	Evli	80	3,95	,34	184,191	-1,711	0.089	Yok
	Bekar	260	4,03	,47				

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların medeni durum değişkenleri bağlamında spora bağlılık ölçeğinin “Zinde Olma” alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken ($p < .05$), ölçeğin diğer alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t(184.191) = -1,711$; $p > .05$). Alt boyutlar incelendiğinde ise anlamlı farklılığın zinde olma alt boyutunda bekar güreşçiler lehine olduğu görülmektedir. Evli ve bekar güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güręřçilerin spora bağlılık düzeyleri millilik durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. *SBÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları*

Spora Bağlılık Ölçeği	Milli sporcu	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farlılık
Zinde olma	Evet	235	3,90	,61	338	-1,032	0.303	Yok
	Hayır	105	3,98	,58				
Adanma	Evet	235	4,21	,44	171,486	1,293	0.198	Yok
	Hayır	105	4,14	,53				
içselleştirme	Evet	235	3,94	,48	338	1,005	0.316	Yok
	Hayır	105	3,88	,53				
SBÖ Toplam	Evet	235	4,02	,43	338	,394	0.694	Yok
	Hayır	105	4,00	,49				

Tablo 8’e göre güręřçilerin millilik durumlarına göre spora bağlılık alt boyut ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($t(338) = 0.394$; $p > .05$). Milli olan ve milli olmayan güręřçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güręřçilerin spora bağlılık düzeyleri güręř stili değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güręřçilerin spora bağlılık düzeyleri güręř stili değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. *SBÖ Puanlarının Güręř Stili Değişkeni T Testi Sonuçları*

Spora Bağlılık Ölçeği	Güręř stili	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farlılık
Zinde olma	Grekoromen	177	3,95	,61	338	,700	0.484	Yok
	Serbest	163	3,91	,59				
Adanma	Grekoromen	177	4,22	,45	338	1,145	0.253	Yok
	Serbest	163	4,16	,49				
içselleştirme	Grekoromen	177	3,97	,49	338	2,054	0.041	1*-2
	Serbest	163	3,86	,50				
SBÖ Toplam	Grekoromen	177	4,05	,45	338	1,473	0.142	Yok
	Serbest	163	3,98	,44				

Tablo 9’a göre, güręřçilerin güręř stili durumlarına göre spora bağlılık ölçeği “Zinde Olma” ve “Adanma” alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığı görölmektedir ($t(338) = 1.473$; $p > .05$). Anlamlı farklılığa rastlanan

“İçselleştirme” ($t(338) = 2.054$; $p < .05$) alt boyutunda ise sonucun grekoromen stilde güreşen güreşçiler lehine olduğu görülmektedir. Grekoromen ve serbest stilde güreşen güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Amatör ve elit erkek güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 10’ da sunulmuştur.

Tablo 10. AEDDSAÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları

AEDDSAÖ Ölçeği	Medeni Durum	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Antrenör Sporcu İlişkisi	Evli	80	2,25	,76	148,804	,968	0.334	Yok
	Bekar	260	2,15	,87				
Sportmenlik	Evli	80	1,69	,56	,338	-,107	0.915	Yok
	Bekar	260	1,70	,60				
Kişilik Özellikleri	Evli	80	1,90	,81	,338	-1,352	0.177	Yok
	Bekar	260	2,05	,88				
AEDDSAÖ Toplam	Evli	80	2,03	,63	147,923	,211	0.833	Yok
	Bekar	260	2,01	,72				

Tablo 10 incelendiğinde güreşçilerin medeni durumlarına göre antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı ölçeği alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($t(147.923) = 0.211$; $p > .05$). Evli ve bekar güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve düşük düzeyde antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. AEDDSAÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları

AEDDSAÖ Ölçeği	Milli sporcu	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
	Evet	235	2,31	,87	245,534	5,327	0.000	1-2*

Antrenör Sporcu İlişkisi	Hayır	105	1,85	,70				
Sportmenlik	Evet	235	1,76	,58	338	2,617	0.009	1-2*
	Hayır	105	1,58	,59				
Kişilik Özellikleri	Evet	235	2,17	,88	235,370	5,265	0.000	1-2*
	Hayır	105	1,68	,74				
AEDDSAÖ Toplam	Evet	235	2,13	,71	231,212	5,275	0.000	1-2*
	Hayır	105	1,74	,61				

Tablo 11'e göre güreşçilerin millilik durumlarına göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(231,212) = 5.275$; $p < .05$). Antrenör sporcu ilişkisi ($t(245.534) = 5.327$; $p < .05$), Sportmenlik ($t(338) = 2.617$; $p < .05$), Kişilik özellikleri ($t(235.370) = 5.265$; $p < .05$) boyutlarında anlamlı farklılık milli olmayan sporcular lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular milli olmayan sporcuların milli olan sporculara göre antrenörlerini daha az etik dışı davranışlar gösterdikleri ile ilgili algıya sahip olduklarını göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. AEDDSAÖ Puanlarının Güreş Stili Değişkeni T Testi Sonuçları

AEDDSAÖ Ölçeği	Güreş stili	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
Antrenör Sporcu İlişkisi	Grekoromen	177	2.25	,86	338	,1.837	0.067	Yok
	Serbest	163	2.08	,82				
Sportmenlik	Grekoromen	177	1.73	,58	338	0.827	0.409	Yok
	Serbest	163	1.67	,59				
Kişilik Özellikleri	Grekoromen	177	2.14	,91	338	2.735	0.007	1-2*
	Serbest	163	1.89	,79				
AEDDSAÖ Toplam	Grekoromen	177	2.09	,71	338	2.051	0.041	1-2*
	Serbest	163	1.93	,69				

Tablo 12 incelendiğinde grekoromen ve serbest stilde güreşen güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına yönelik algılarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonucuna göre serbest stilde güreşen güreşçilerin toplam puan ortalamalarının grekoromen stilde güreşenlerden anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($t(338) = 2.051$; $p < .05$). Alt

boyutlarda ise antrenör sporcu ilişkisi ile sportmenlik alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, kişilik özellikleri ($t(338) = 2.735$; $p < .05$) alt boyutunda ise anlamlı farklılığın serbest stilde güreşen güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre serbest stilde güreşenlerin antrenörlerin etik dışı davrandıklarına yönelik algı düzeyleri grekoromencilerden daha düşük olduğu söylenebilir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri medeni durum değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. *ELÖ Puanlarının Medeni Durum T Testi Sonuçları*

Etik Liderlik Ölçeği	Medeni Durum	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	Evli	80	3.83	0.54	0.338	2.203	0.028	1*-2
	Bekar	260	3.65	0.63				
İletişimsel Etik	Evli	80	3.87	0.69	0.338	1.411	0.159	Yok
	Bekar	260	3.75	0.71				
Davranışsal Etik	Evli	80	3.81	0.59	0.338	0.911	0.363	Yok
	Bekar	260	3.74	0.62				
Karar vermede Etik	Evli	80	3.94	0.64	0.338	0.941	0.347	Yok
	Bekar	260	3.87	0.63				
ELÖ Toplam	Evli	80	3.86	0.60	0.338	1.512	0.131	Yok
	Bekar	260	3.75	0.61				

Tablo 13’e göre, evli ve bekar güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonucuna göre evli güreşçilerin toplam puan ortalamalarının bekar güreşçilerden anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($t(338) = 1.512$; $p > .05$). Alt boyutlarda ise iklimsel etik ($t(338) = 2.203$; $p < .05$) alt boyutunda medeni durumu evli olan güreşçiler lehine anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre evli ve bekar güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlik davranışlarına sahip olmaları ile ilgili algı düzeylerinin birbirine yakın ve yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri millilik durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. *ELÖ Puanlarının Millilik Durumu T Testi Sonuçları*

Etik Liderlik	Milli sporcu	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı
---------------	--------------	---	------	----	----	---	---	---------

Ölçeği								Farlılık
İklimsel Etik	Evet	235	3.61	0.59	338	-3.954	0.000	1-2*
	Hayır	105	3.89	0.64				
İletişimsel Etik	Evet	235	3.65	0.69	214.367	-5.342	0.000	1-2*
	Hayır	105	4.06	0.64				
Davranışsal Etik	Evet	235	3.66	0.60	338	-4.651	0.000	1-2*
	Hayır	105	3.98	0.59				
Karar vermede Etik	Evet	235	3.79	0.63	338	-4.496	0.000	1-2*
	Hayır	105	4.11	0.58				
ELÖ Toplam	Evet	235	3.67	0.58	338	-5.020	0.000	1-2*
	Hayır	105	4.01	0.59				

Tablo 14 incelendiğinde, milli olan ve milli olmayan güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonucuna göre serbest stilde güreşen güreşçiler lehine toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t(338) = -5.020$; $p < .05$). İklimsel Etik ($t(338) = -3.954$; $p < .05$), İletişimsel Etik ($t(214.367) = -5.342$; $p < .05$), Davranışsal Etik ($t(338) = -4.651$; $p < .05$), Karar vermede Etik ($t(338) = -4.496$; $p < .05$) boyutlarında anlamlı farklılık milli olmayan sporcular lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular milli olmayan sporcuların milli olan sporculara göre antrenörlerini daha etik liderlik davranışları gösterdikleri ile ilgili algıya sahip olduklarını göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri güreş stili değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15. *ELÖ Puanlarının Güreş Stili Değişkeni T Testi Sonuçları*

Etik Liderlik Ölçeği	Güreş stili	n	Ort.	Ss	Sd	t	p	Anlamlı Farlılık
İklimsel Etik	Grekoromen	177	3.58	0.60	338	-3.658	0.000	1-2*
	Serbest	163	3.82	0.60				
İletişimsel Etik	Grekoromen	177	3.63	0.70	338	-3.941	0.000	1-2*
	Serbest	163	3.93	0.68				
Davranışsal Etik	Grekoromen	177	3.64	0.60	338	-3.645	0.000	1-2*
	Serbest	163	3.88	0.60				
Karar vermede Etik	Grekoromen	177	3.79	0.62	338	-2.879	0.004	1-2*
	Serbest	163	3.99	0.64				
ELÖ Toplam	Grekoromen	177	3.65	0.59		-3.881	0.000	1-2*

	Serbest	163	3.90	0.59	338			
--	---------	-----	------	------	-----	--	--	--

Tablo 15'e göre grekoromen ve serbest stilde green güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması için yapılan t testi sonucuna göre serbest stilde green güreşçiler lehine toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($t(338) = -3.881$; $p < .05$). İklımsel Etik ($t(338) = -3.658$; $p < .05$), İletişimsel Etik ($t(214.367) = -3.941$; $p < .05$), Davranışsal Etik ($t(338) = -3.645$; $p < .05$), Karar vermede Etik ($t(338) = -2.879$; $p < .05$) alt boyutlarında anlamlı farklılığın serbest stilde green güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre serbest stilde greenlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri grekoromencilerden daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırma sorusu: "Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?"

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. *SB Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	Lise	97	4.11	.59	Gruplar arası	3,337	Gruplar arası	6.249	0.002	0.035	1*-2-3
	niversite	228	3.86	.60	4.390		2.195				
	lisansüstü	15	3.80	.41	Grup içi		Grup içi				
Adanma	Lise	97	4.25	.52	Gruplar arası	3,337	Gruplar arası	1.925	0.147	0.011	-
	niversite	228	4.17	.45	0.850		0.425				
	lisansüstü	15	4.05	.41	Grup içi		Grup içi				
İselletirme	Lise	97	3.96	.55	Gruplar arası	3,337	Gruplar arası	1.187	0.306	0.007	-
	niversite	228	3.91	.47	0.584		0.292				
	lisansüstü	15	3.76	.48	Grup içi		Grup içi				
SB Toplam	Lise	97	4.11	.48	Gruplar arası	3,337	Gruplar arası	3.679	.026	0.021	1*-2-3
	niversite	228	3.98	.43	1.452		0.726				
	lisansüstü	15	3.87	.38	Grup içi		Grup içi				
					66.518		0.197				

Tablo 16'ya göre "eğitim durumu" değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3,337) = 3.679$; $p < .05$). Fakat gruplar ayrıştırısında yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ yüksek = 4.11), üniversite ($\bar{x}$ yüksek = 3.98), lisansüstü ($\bar{x}$ yüksek = 3.87), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde "Zinde olma" [$F(3,337) = 0.6.249$; $p < 0.05$], alt boyutunda Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın lise gurubu lehine olduğu diğer alt boyutlarda ise anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,021, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %2'sinin bağımsız değişken "eğitim durumu" tarafından açıklandığını göstermektedir.

Araştırma sorusu: "Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?"

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17. SBÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Anne Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	İlkokul	214	3.86	.59	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	2.837	0.038	0.025	-
	Ortaokul	79	4.04	.60	3.032		1.011				
	Lise	35	4.01	.63	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.17	.65	119.730		0.356				
Adanma	İlkokul	214	4.16	.45	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	1.122	0.340	-	-
	Ortaokul	79	4.24	.49	0.747		0.249				
	Lise	35	4.22	.52	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.35	.47	74.539		0.222				
İçselleştirme	İlkokul	214	3.89	.48	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	1.604	0.188	-	-
	Ortaokul	79	3.96	.47	1.178		0.393				
	Lise	35	3.95	.62	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.18	.52	82.292		0.245				
SBÖ	İlkokul	214	3.96	.42	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	2.428	0.065	-	-
	Ortaokul	79	4.08	.46							

	Lise	35	4.06	.53	1.443		0.481				
	Üniversite	12	4.23	.46	Grup içi 66.528		Grup içi 0.198				

Tablo 17 incelendiğinde anne eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(3,336) = 2.428$; $p > .05$). Anne eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek = 3.96), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek = 4.08), lise ($\bar{x}$ yüksek = 4.06), üniversite ($\bar{x}$ yüksek = 4.23), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “Zinde olma” [$F(3,336) = 2.837$; $p < 0.05$], alt boyutunda anlamlı farklılık gözükmemektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,025, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %3’ ü bağımsız değişken “anne eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir. Gruplar ayrıntısı için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. *SBÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Baba Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	İlkokul	143	3.91	.56	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	1.267	0.286	-	-
	Ortaokul	97	3.89	60	1.373		0.458				
	Lise	76	3.94	65	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	4.15	68	121.389		0.36				
Adanma	İlkokul	143	4.19	46	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	1.353	0.257	-	-
	Ortaokul	97	4.13	45	0.899		0.300				
	Lise	76	4.22	53	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	4.32	44	74.387		0.22				
İçselleştirme	İlkokul	143	3.88	47	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	2.032	0.109	-	-
	Ortaokul	97	3.92	48	1.488		0.496				
	Lise	76	4.03	50							

	Üniversite	24	3.79	64	Grup içi 81.983		Grup içi 0.244				
SBÖ Toplam	İlkokul	143	3.99	41	Gruplar arası 0.489	3,336	Gruplar arası 0.163	0.812	0.488	-	-
	Ortaokul	97	3.98	44							
	Lise	76	4.07	51	Grup içi 67.481		Grup içi 0.201				
	Üniversite	24	4.89	52							

Tablo 18 incelendiğinde “baba eğitim durumu” değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(3,336) = 0.812$; $p > .05$). Baba eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek =3.99), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek =3.98), lise ($\bar{x}$ yüksek =4.07), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =4.89), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri spor yaşı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. SBÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Spor Yaşı	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	3-8 yıl	76	4.25	.48	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	13.426	0.000	0.11	1*-, 2,3,4
	9-14 yıl	141	3.78	.57	13.141		4.380				
	15-20 yıl	103	3.96	.64	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.59	.48	109.621		0.326				
Adanma	3-8 yıl	76	4.39	.36	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	9.422	0.000	0.08	1*-, 3,4
	9-14 yıl	141	4.07	.49	5.842		1.947				
	15-20 yıl	103	4.22	.48	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	4.00	.36	69.444		0.207				
İçselleştirme	3-8 yıl	76	4.07	.48	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.507	0.016	0.03	1*-, 2,3,4
	9-14 yıl	141	3.85	.47	2.535		0.845				
	15-20 yıl	103	3.93	.53	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.86	.43	80.936		0.241				
SBÖ Toplam	3-8 yıl	76	4.24	.36	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	11.634	0.000	0.09	1*-, 2,3,4
	9-14 yıl	141	3.90	.42	6.396		2.132				
	15-20 yıl	103	4.04	.49							

	21 yıl/üstü	20	3.81	.35	Grup içi 61.574		Grup içi 0.183				
--	----------------	----	------	-----	--------------------	--	-------------------	--	--	--	--

Tablo 19 incelendiğinde “spor yaşı” değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3,336) = 11.634$; $p < .05$). Spor yaşı değişkenine göre SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamaları incelendiğinde; 3-8 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 4.24), 9-14 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 3.90), 15-20 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 4.04), 21 yıl/üstü ($\bar{x}$ yüksek = 3.81), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Zinde olma ($F(3,336) = 13.426$; $p < .05$), Adanma ($F(3,336) = 9.422$; $p < .05$), İçselleştirme ($F(3,336) = 3.507$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırması için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın 3-9 yıl spor yapan güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen SBÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,09, farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %9’unu bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. SBÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Yaşanılan Yer	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Zinde olma	Kulüpte	121	4.08	.53	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	4.562	0.004	0.04	1* 2,3,4
	Aileyle	128	3.84	.65	4.804		1.601				
	Yalnız	33	3.79	.74	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.88	.50	117.958		0.351				
Adanma	Kulüpte	121	4.28	.44	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.470	0.016	0.03	1* 2,3,4
	Aileyle	128	4.09	.52	2.262		0.754				
	Yalnız	33	4.25	.48	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	4.17	.37	73.024		0.217				
İçselleştirme	Kulüpte	121	3.98	.50	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	2.222	0.085	0.02	Yok
	Aileyle	128	3.84	.52	1.624		0.541				
	Yalnız	33	4.02	.48	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.90	.40	81.846		0.244				

SBÖ Toplam	Kulüpte	121	4.12	.42	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3,965	0.008	0.03	1* 2,3,4
	Ailesiyle	128	3.92	.37	2.324		0.775				
	Yalnız	33	4.04	.52	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.98	.35	65.646		0.195				

Tablo 20'ye göre yaşanan yer değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3,336) = 3.965$; $p < .05$). Yaşanılan yer değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ yüksek = 4.12), Ailesiyle ($\bar{x}$ yüksek = 3.92), Yalnız ($\bar{x}$ yüksek = 4.04), Eşimle ($\bar{x}$ yüksek = 3.98), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Zinde olma ($F(3,336) = 4.562$; $p < .05$), Adanma ($F(3,336) = 3.470$; $p < .05$), İçselleştirme ($F(3,336) = 2.222$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırması için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın kulüpte kalarak spor yapan güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen SBÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,03, farkın orta bir etki düşük olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %3'ünü bağımsız değişken “yaşanılan yer” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. AEDDSAÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sporcu ilişkisi	Lise	97	1.68	.70	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	27.777	0.000	0.14	1*-2,3
	Üniversite	228	2.35	.81	34.464		17.232				
	lisansüstü	15	2.68	.90	Grup içi		Grup içi				
Sportmenlik	Lise	97	1.55	.65	209.067	2,337	0.620	4.712	0.010	0.03	1*-2,3
	Üniversite	228	1.75	.54	Gruplar arası		Gruplar arası				
	lisansüstü	15	1.89	.75	3.200		1.600				
Kişilik	Lise	97	1.72	.80	Grup içi	114.440	0.340	9.05	0.000	0.05	

	Üniversite	228	2.12	.85	Gruplar arası		Gruplar arası				1*-2,3
					12.957		6.478				
	lisansüstü	15	2.41	.91	Grup içi		Grup içi				
					241.149		0.716				
AEDDSAÖ Toplam	Lise	97	1.66	.67	Gruplar arası		Gruplar arası				
	Üniversite	228	2.14	.65	18.612		9.306				
	lisansüstü	15	2.42	.81	Grup içi		Grup içi				1*-2,3
					149.786	2,337	0.444	20,937	0.000	0.11	

Tablo 21 incelendiğinde “eğitim durumu” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerine ilişkin AEDDSAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(2,337) = 20.937$; $p < .05$). Sporcu İlişkisi ($F(2,337) = 27.777$; $p < .05$), Sportmenlik ($F(2,337) = 4.712$; $p < .05$), Kişilik Özellikleri ($F(2,337) = 9.053$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırması için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın lise düzeyinde eğitim almış güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ düşük = 1.16), üniversite ($\bar{x}$ düşük = 2.14), lisansüstü ($\bar{x}$ düşük = 2.42), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, sporcuların antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen AEDDSAÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,11, farkın geniş bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %11’inin bağımsız değişken “eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 22’ de sunulmuştur.

Tablo 22. AEDDSAÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Anne Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sporcu ilişkisi	İlkokul	214	2.23	.91	Gruplar arası		Gruplar arası				
	Ortaokul	79	2.00	.71	3.502		1.167				
	Lise	35	2.13	.74	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	2.35	.69	240.029	3,336	0.714	1.634	0.181	-	-

Sportmenlik	İlkokul	214	1.69	.62	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.220	0.023	0.03	4*-1,2
	Ortaokul	79	1.64	.44	3.288		1.096				
	Lise	35	1.93	.69	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	1.98	.27	114.352		0.340				
Kişilik Özellikleri	İlkokul	214	2.06	.91	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	2.362	0.071	-	-
	Ortaokul	79	1.83	.68	5.249		1.750				
	Lise	35	2.09	.88	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	2.41	.92	248.106		0.741				
AEDDSAÖ Toplam	İlkokul	214	2.05	.75	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	1.847	0.138	-	-
	Ortaokul	79	1.87	.56	2.732		0.911				
	Lise	35	2.07	.71	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	2.27	.60	165.666		0.493				

Tablo 22 incelendiğinde “anne eğitim durumu” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerine ilişkin AEDDSAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmektedir ($F(3,336) = 1.847$; $p > .05$). Anne eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ düşük = 2.05), ortaokul ($\bar{x}$ düşük = 1.87), lise ($\bar{x}$ düşük = 2.07), üniversite ($\bar{x}$ düşük = 2.27), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “Sportmenlik” [$F(3,336) = 3.220$; $p < 0.05$], alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu gözükmemektedir. Gruplar ayrıştırması için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın üniversite gurubu ile ilkokul ve ortaokul arasında ilkokul ve ortaokul lehine olduğu tespit edilmiştir. Sportmenlik alt boyutu için tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,03, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve sportmenlik alt boyut varyansının yaklaşık %3’ ünü açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23. AEDDSAÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Baba Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sporcu İlişkisi	İlkokul	143	2.37	.95	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	5.747	0.001	0.05	Tamhane 2*,4*-1
	Ortaokul	97	1.94	.80	11.889		3.962				
	Lise	76	2.17	.70	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	1.97	.47	231.645		0.689				
Sportmenlik	İlkokul	143	1.74	.63	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.838	0.010	0.03	Scheffe 2*-3
	Ortaokul	97	1.57	.55	3.897		1.299				
	Lise	76	1.83	.56	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	1.53	.39	113.742		0.339				
Kişilik Özellikleri	İlkokul	143	2.13	.91	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.047	0.029	0.03	Tamhane 2*,4*-1
	Ortaokul	97	1.90	.87	6.729		2.243				
	Lise	76	2.07	.80	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	1.65	.57	247.377		0.736				
AEDDSAÖ Toplam	İlkokul	143	2.15	.76	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	5.122	0.002	0.04	Tamhane 2*,4*-1
	Ortaokul	97	1.83	.68	7.365		2.455				
	Lise	76	2.06	.63	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	24	1.79	.38	161.033		0.479				

Tablo 23 incelendiğinde “baba eğitim durumu” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin ilişkin AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($F(3,336) = 5.122$; $p < .05$). Sporcu İlişkisi ($F(3,336) = 5.747$; $p < .05$) ve Kişilik Özellikleri ($F(3,336) = 3.047$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın baba eğitim durumu ilkokul olan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Sportmenlik ($F(3,336) = 3.838$; $p < .05$), alt boyutunda ise anlamlı farklılık baba eğitim durumu ortaokul olan güreşçiler lehine olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre baba eğitim durumu ilkokul ve ortaokul olan güreşçiler anlamlı olarak antrenörlerinin daha az etik dışı davranışlar sergilediklerini ifade etmektedirler. Baba eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ düşük =2.15), ortaokul ($\bar{x}$ düşük =1.83), lise ($\bar{x}$ düşük =2.06), üniversite ($\bar{x}$ düşük =1.79), düzeyinde olduğu görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24. AEDDSAÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları

Boyut	Spor Yaşı	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sporcu İlişkisi	3-8 yıl	76	1.58	.53	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	20.458	0.000	0.15	Tamhane 1*-2,3,4
	9-14 yıl	141	2.26	.92	37.613		12.538				
	15-20 yıl	103	2.49	.75	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	2.16	.64	205.918		0.613				
Sportmenlik	3-8 yıl	76	1.50	.60	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.785	0.011	0.03	Scheffe 1*-2-3
	9-14 yıl	141	1.74	.58	3.845		1.282				
	15-20 yıl	103	1.76	.58	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	1.82	.50	113.794		0.339				
Kişilik Özellikleri	3-8 yıl	76	1.60	.65	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	8.332	0.000	0.07	Tamhane 1*-2,3,4
	9-14 yıl	141	2.12	.90	17.595		5.865				
	15-20 yıl	103	2.16	.89	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	2.19	.70	236.511		0.704				
AEDDSAÖ Toplam	3-8 yıl	76	1.57	.54	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	15.896	0.000	0.12	Tamhane 1*-2,3,4
	9-14 yıl	141	2.09	.74	20.930		6.977				
	15-20 yıl	103	2.23	.64	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	2.08	.56	147.468		0.439				

Tablo 24’e göre “spor yaşı” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3,336) = 15.896$; $p < .05$). Sporcu İlişkisi ($F(3,336) = 20.458$; $p < .05$), Sportmenlik ($F(3,336) = 3.785$; $p < .05$), Kişilik Özellikleri ($F(3,336) = 8.332$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırması için yapılan Tamhane ve Scheffe çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın spor yaşı 3 - 8 olan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,12, farkın ortanın üzerinde bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %12’si bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25. *AEDDSAÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Yaşanılan Yer	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
Sporcu ilişkisi	Kulüpte	121	1.98	.79	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	3.767	0.011	0.03	Tamhane 1*-3
	Aileyle	128	2.26	.93	7.924		2.641				
	Yalnız	33	2.44	.68	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	2.22	.79	235.607		0.701				
Sportmenlik	Kulüpte	121	1.56	.50	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	4.149	0.007	0.04	Scheffe 1*-2
	Aileyle	128	1.80	.63	4.202		1.401				
	Yalnız	33	1.84	.62	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	1.68	.59	113.437		0.338				
Kişilik Özellikleri	Kulüpte	121	1.89	.68	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	4.146	0.007	0.04	Tamhane 1*,4*-3
	Aileyle	128	2.12	1.01	9.070		3.023				
	Yalnız	33	2.38	.84	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	1.87	.79	245.035		0.729				
AEDDSAÖ Toplam	Kulüpte	121	1.85	.60	Gruplar arası	3,336	Gruplar arası	4.515	0.004	0.04	Tamhane 1*-2,3
	Ailesiyle	128	2.11	.82	6.525		2.175				
	Yalnız	33	2.27	.53	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	2.00	.64	161.873		0.482				

Tablo 25 incelendiğinde “yaşanılan yer” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin görüşlerinin AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F(3,336) = 4.515$; $p < .05$). Yaşanılan yer değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ düşük =1.85), Ailesiyle ($\bar{x}$ düşük =2.11), Yalnız ($\bar{x}$ düşük =2.27), Eşimle ($\bar{x}$ düşük =2.00), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, sporcuların antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Sporcu ilişkisi ($F(3,336) = 3.767$; $p < .05$), Sportmenlik ($F(3,336) = 4.149$; $p < .05$), Kişilik Özellikleri ($F(3,336)$

= 4.146; $p < .05$), alt boyutlarında gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane ve Scheffe çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın kulüpte yaşayan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Tespit edilen toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,04, farkın düşük bir etki gücünün olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %4'ünü bağımsız değişken “yaşanılan yer” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin eğitim durumuna göre antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. *ELÖ Puanlarının Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	Lise	97	3.83	62	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	3,954	0.020	0.02	1*-2
	Üniversite	228	3.64	60	2.958		1.479				
	lisansüstü	15	3.53	69	Grup içi 126.070		Grup içi 0.374				
İletişimsel Etik	Lise	97	4.08	64	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	13,712	0.000	0.08	1*-2,3
	Üniversite	228	3.66	69	12.724		6.362				
	Lisansüstü	15	6.60	76	Grup içi 156.356		Grup içi 0.464				
Davranışsal Etik	Lise	97	3.93	62	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	5,568	0.004	0.03	1*-2
	Üniversite	228	3.69	60	4.090		2.045				
	Lisansüstü	15	3.65	60	Grup içi 123.755		Grup içi 0.367				
Karar Vermede Etik	Lise	97	4.16	56	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	14,315	0.000	0.008	1*-2,3
	Üniversite	228	3.79	63	10.762		5.381				
	Lisansüstü	15	3.62	63	Grup içi 126.682		Grup içi 0.376				
ELÖ Toplam	Lise	97	4.00	57	Gruplar arası	2,337	Gruplar arası	10,668	0.000	0.06	1*-2,3
	Üniversite	228	3.69	59	7.409		3.704				

	Lisansüstü	15	3.60	667	Grup içi 117.025	Grup içi 0.347				
--	------------	----	------	-----	---------------------	-------------------	--	--	--	--

Tablo 26 incelendiğinde güreşçilerin eğitim durumuna göre antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin ELÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(2,337) = 10.668$; $p < .05$). İklimsel Etik ($F(2,337) = 3.954$; $p < .05$), İletişimsel Etik ($F(2,337) = 13.712$; $p < .05$), Davranışsal Etik Karar ($F(2,337) = 5.568$; $p < .05$), Vermede Etik ($F(2,337) = 14.315$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırmada yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın lise gurubu lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ yüksek =4.00), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =3.69), lisansüstü ($\bar{x}$ yüksek =3.60), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,06, farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %6'sının bağımsız değişken “eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeyleri anne eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. *ELÖ Puanlarının Anne Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	İlkokul	214	3.65	.63	Gruplar arası 2.677 Grup içi 126.352	3.336	Gruplar arası 0.892 Grup içi 0.376	2.373	0.070	-	-
	Ortaokul	79	3.85	.54							
	Lise	35	3.67	.62							
	Üniversite	12	3.53	.65							
İletişimsel Etik	İlkokul	214	3.72	.73	Gruplar arası 4.119 Grup içi 164.961	3.336	Gruplar arası 1.373 Grup içi 0.491	2.796	0.040	0.02	-
	Ortaokul	79	3.94	.56							
	Lise	35	3.84	.65							
	Üniversite	12	3.44	1.04							
Davranışsal	İlkokul	214	3.74	.63	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	0.575	0.632	-	-
	Ortaokul	79	3.82	.52							

Karar Vermede Etik	Lise	35	3.76	.66	0.653	3.336	0.218	1.624	0.184	-	-
	Üniversite	12	3.60	.73	Grup içi 127.192		Grup içi 0.379				
	İlkokul	214	3.88	.66	Gruplar arası 1.964		Gruplar arası 0.655				
	Ortaokul	79	3.97	.55	Grup içi 135.479		Grup içi 0.403				
ELÖ Toplam	Lise	35	3.86	.60	2.255	3.336	0.752	2.067	0.104	-	-
	Üniversite	12	3.55	.73	Grup içi 122.179		Grup içi 0.364				
	İlkokul	214	3.74	.62	Gruplar arası 2.255		Gruplar arası 0.752				
	Ortaokul	79	3.90	.50	Grup içi 122.179		Grup içi 0.364				

Tablo 27 incelendiğinde güreşçilerin “anne eğitim durumu” değişkenine göre antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerine ilişkin ELÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(3,336) = 2.067$; $p > .05$). Güreşçilerin anne eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek = 3.74), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek = 3.90), lise ($\bar{x}$ yüksek = 3.79), üniversite ($\bar{x}$ yüksek = 3.52), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “İletişimsel Etik” [$F(3,336) = 2.796$; $p < 0.05$], alt boyutunda anlamlı farklılık gözükmemektedir. Gruplar ayrıştırması için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$).

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeyleri baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. *ELÖ Puanlarının Baba Eğitim Durumu Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Eğitim durumu	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	İlkokul	214	3.57	63	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	3.572	0.014	0.03	Tamhane 4*-1
	Ortaokul	79	3.77	70	3.988		1.329				
	Lise	35	3.77	53	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	3.89	41	125.040		0.372				

İletişimsel Etik	İlkokul	214	3.63	70	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	6.008	0.001	0.05	Tamhane 4*-1,2,3
	Ortaokul	79	3.83	76	8.609		2.870				
	Lise	35	3.84	63	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.22	44	160.471		0.478				
Davranışsal Etik	İlkokul	214	3.65	61	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	4.050	0.008	0.03	Tamhane 4*-1
	Ortaokul	79	3.80	68	4.462		1.487				
	Lise	35	3.82	54	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.07	41	123.383		0.367				
Karar Vermede Etik	İlkokul	214	3.78	67	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	3.690	0.012	0.03	Tamhane 4*-1,3
	Ortaokul	79	3.93	71	4.384		1.461				
	Lise	35	3.92	48	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.21	41	133.059		0.396				
ELÖ Toplam	İlkokul	214	3.65	61	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	5.119	0.002	0.04	Tamhane 4*-1,3
	Ortaokul	79	3.83	66	5.439		1.813				
	Lise	35	3.83	52	Grup içi		Grup içi				
	Üniversite	12	4.11	38	118.995		0.354				

Tablo 28'e göre güreşçilerin baba eğitim durumuna göre antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin ELÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3.336) = 5.119$; $p < .05$). İklimsel Etik ($F(3.336) = 3.572$; $p < .05$), İletişimsel Etik ($F(3.336) = 6.008$; $p < .05$), Davranışsal Etik ($F(3.336) = 4.050$; $p < .05$), Karar Vermede Etik ($F(3.336) = 3.690$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırmada yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde baba eğitim durumu üniversite olan güreşçiler lehine gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p < .05$). Baba eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek = 3.65), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek = 3.83), lise ($\bar{x}$ yüksek = 3.83), üniversite ($\bar{x}$ yüksek = 4.11), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,04 farkın düşük bir etki gücü olduğunu göstermektedir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri spor yaşı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. *ELÖ Puanlarının Spor Yaşı Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Spor yaşı	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	3-8 yıl	76	3.90	.55	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	3.845	0.010	0.03	Sheffe 1*-2,3
	9-14 yıl	141	3.65	.66	4.283		1.428				
	15-20 yıl	103	3.61	.57	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.68	.66	124.746		0.371				
İletişimsel Etik	3-8 yıl	76	4.18	.48	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	12.152	0.000	0.10	Tamha ne 1*-2,3
	9-14 yıl	141	3.67	.69	16.550		5.517				
	15-20 yıl	103	3.62	.74	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.76	.77	152.530		0.454				
Davranışsal Etik	3-8 yıl	76	4.00	.48	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	5.905	0.001	0.05	Tamha ne 1*-2,3
	9-14 yıl	141	3.68	.65	6.403		2.134				
	15-20 yıl	103	3.67	.57	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.82	.79	121.442		0.361				
Karar Vermede Etik	3-8 yıl	76	4.24	.43	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	10.941	0.000	0.09	Sheffe 1*-2,3
	9-14 yıl	141	3.77	.66	12.232		4.077				
	15-20 yıl	103	3.79	.61	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.87	.74	125.212		0.373				
ELÖ Toplam	3-8 yıl	76	4.09	.44	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	9.566	0.000	0.08	Tamha ne 1*-2,3
	9-14 yıl	141	3.69	.62	9.792		3.264				
	15-20 yıl	103	3.66	.59	Grup içi		Grup içi				
	21 yıl/üstü	20	3.77	.72	114.642		0.341				

Tablo 29 incelendiğinde “spor yaşı” değişkenine göre güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F(3,336) = 9.566$; $p < .05$). Spor yaşı değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; 3-8 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 4.09), 9-14 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 3.69), 15-20 yıl ($\bar{x}$ yüksek = 3.66), 21 yıl/üstü ($\bar{x}$ yüksek = 3.77), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. İklimsel Etik ($F(3,336) = 3.572$; $p < .05$), İletişimsel Etik ($F(3,336) = 6.008$; $p < .05$), Davranışsal Etik ($F(3,336) = 4.050$; $p < .05$), Karar Vermede Etik ($F(3,336) = 3.690$; $p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıştırmada yapılan Sheffe ve Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde spor yaşı 3-8 olan güreşçiler lehine gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p < .05$). Tespit edilen ELÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare

(η^2) = 0,08 farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %8'inin bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Araştırma sorusu: “Elit erkek güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre değişmekte midir?”

Elit güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeyleri yaşanılan yer değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşma durumu analiz edilerek tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. *ELÖ Puanlarının Yaşanılan Yer Değişkeni ANOVA Sonuçları*

Boyut	Spor yaşı	n	Ort.	Ss	Kareler toplamı	Sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2	Anlamlı Farklılık
İklimsel Etik	Kulüpte	121	3.66	58	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	1.218	0.303	-	-
	Aileyle	128	3.70	69	1.388		0.463				
	Yalnız	33	3.60	53	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.82	55	127.640		0.380				
İletişimsel Etik	Kulüpte	121	3.86	59	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	2.683	0.047	0.02	Tamhane
	Aileyle	128	3.73	78	3.956		1.319				
	Yalnız	33	3.50	70	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.86	74	165.124		0.491				
Davranışsal Etik	Kulüpte	121	3.80	59	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	0.877	0.453	-	-
	Aileyle	128	3.72	66	0.993		0.331				
	Yalnız	33	3.65	52	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.81	59	126.852		0.378				
Karar Vermede Etik	Kulüpte	121	3.93	58	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	1.555	0.200	-	-
	Aileyle	128	3.88	69	1.882		0.627				
	Yalnız	33	3.67	51	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.92	69	135.562		0.403				
ELÖ Toplam	Kulüpte	121	3.81	52	Gruplar arası	3.336	Gruplar arası	1.545	0.203	-	-
	Aileyle	128	3.75	67	1.693		0.564				
	Yalnız	33	3.59	54	Grup içi		Grup içi				
	Eşimle	58	3.85	62	122.741		0.365				

Tablo 30 incelendiğinde güreşçilerin “yaşanılan yer” değişkenine göre antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerine ilişkin ELÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında

anlamalı bir farklılık tespit edilmemiştir ($F(3,336) = 1.545$; $p > .05$). Yaşanılan yer değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ yüksek =3.81), Ailesiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.75), Yalnız ($\bar{x}$ yüksek =3.59), Eşiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.85), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “İletişimsel Etik” [$F(3,336) = 2.683$; $p < .05$], alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu gözükmemektedir. Gruplar ayrıştırması için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir($p > .05$).

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin yaş değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları ile ilgili algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”

Elit güreşçilerin yaş değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve etik liderlikleri ile ilgili algıları analiz edilerek tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. Yaş Değişkeni ile SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Person Korelasyon Test Sonuçları

	Yaş	SBÖ	AEDDSAÖ	ELÖ
Yaş	1	-,151**	,286**	-,160**
SBÖ		1	-,139*	,022
AEDDSAÖ			1	-,781**
ELÖ				1

*, Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed). **, Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 31 değerlendirildiğinde, güreşçilerin yaşları ile spora bağlılık, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve antrenörlerinin etik liderlikleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre; “yaş” ile “spora bağlılık” arasında ($r = -0.151$, $p < 0.01$), düşük ve negatif yönde bir ilişki, “yaş” ile “antrenörlerin etik dışı davranışlarının algılanması” arasında ($r = 0.286$, $p < 0.05$), düşük ve pozitif yönde bir ilişki, “yaş” ile “güreşçilerin antrenörlerine yönelik etik liderlik algısı” arasında ($r = -0.160$, $p < 0.05$), düşük ve negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Araştırma sorusu: “Elit güreşçilerin aile gelir durumu ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları ile ilgili algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”

Elit güreşçilerin aile gelir durumu değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve etik liderlikleri ile ilgili algıları analiz edilerek tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32. Aile Gelir Değişkeni ile SBÖ, AEDDSAÖ ve ELÖ Person Korelasyon Test Sonuçları

	Aile gelir	SBÖ	AEDDSAÖ	ELÖ
Aile gelir	1	,137*	-,024	-,011
SBÖ		1	-,139*	,022
AEDDSAÖ			1	-,781**
ELÖ				1

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed). **. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 32 değerlendirildiğinde, güreşçilerin aile gelir durumları ile spora bağlılık, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve antrenörlerinin etik liderlikleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre; “aile gelir” ile “spora bağlılık” arasında ($r = 0.137$, $p < 0.01$), düşük ve negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Aile gelir ile “antrenörlerin etik dışı davranışlarının algılanması” ($r = -0.024$, $p > 0.05$), ve “güreşçilerin antrenörleri hakkında algıladıkları etik liderlik” arasında ($r = -0.011$, $p > 0.05$), istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Araştırma sorusu: “Kulüp antrenörlerinin etik liderlik özellikleri ve sergilemiş oldukları etik dışı davranışları elit güreşçilerin spora bağlılık düzeylerini anlamlı olarak etkilemekte midir?”

Antrenörlerin etik dışı davranışları ve spora bağlılık düzeyleri analiz edilerek tablo 33’de sunulmuştur.

Tablo 33. Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları ve Spora Bağlılık Regresyon Analizi

	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Model		
	B	Std. Hata	Beta*			R ²	F	P
Constant	4.193	0.73		57.363	0.000	0.019	6.691	0.010
AEDDSAÖ	-,089	0.034	-,139	-2.587	0.000			
Bağımlı Değişken: Spora Bağlılık								
Bağımsız Değişken: Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları								

Regresyon analizi sonucunda Tablo 33’te görüldüğü üzere; Antrenörlerin etik dışı davranışlarının spora bağlılık üzerinde negatif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi vardır. ($p = 0.00$, $p < 0.05$). Buna göre bağımsız değişken “Antrenörlerin etik dışı davranışları”, bağımlı değişkeni “spora bağlılık” %2 oranında açıklamaktadır. ($R^2 = 0.255$).

Antrenörlerin etik liderlik davranışları ve spora bağlılık düzeyleri analiz edilerek tablo 34’de sunulmuştur.

Tablo 34. *Antrenörlerin Etik Liderlik Davranışları ve Spora Bağlılık Regresyon Analizi*

	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar	t	p	Model		
	B	Std. Hata	Beta*			R ²	F	P
Constant	3.952	0.154		25,717	0.000	0.000	0.167	0.683
Etik Liderlik	0.016	0.040	,022	0.409	0.683			
Bağımlı Değişken: Spora Bağlılık								
Bağımsız Değişken: Etik Liderlik								

Regresyon analizi sonucunda Tablo 34’te görüldüğü üzere; Antrenörlerin etik liderlik davranışlarının spora bağlılık üzerinde istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. (p=0,683, p>0,05).

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Sporda başarılı olmak için gerekli olan etkenlerden bir tanesi de yapılan sporda devamlılık sağlamaktır. Günümüzde gelişen spor bilimi ve spor psikolojisi çalışmalarında spora bağlılık önem arz etmektedir. Sporda başarıya ulaşmak düzenli antrenman programları ve çalışma şartlarının iyileştirilmesinin yanında sporda sürekliliği sağlayan spora bağlılık çalışmalarını da içermektedir. Bu bağlamda başarıya ulaşmak sporcuların motive olmalarına ve çeşitli psikolojik durumlarının iyileştirilmesiyle mümkün olabilmektedir (Scanlan, vd., 2003, s. 378).

Bu kapsamda araştırmada elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların medeni durum değişkenleri bağlamında spora bağlılık ölçeğinin “Zinde Olma” alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanırken ($p<.05$), ölçeğin diğer alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$). Alt boyutlar incelendiğinde ise anlamlı farklılığın zinde olma alt boyutunda bekar güreşçiler lehine olduğu görülmektedir. Evli ve bekar güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir. Yerlikaya (2019) örneklem grubunu bisikletçilerin oluşturduğu çalışma sonuçlarına göre katılımcıların medeni durum değişkeni ile spora bağlılık düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Keke (2020) Oryantiring sporcularının spora bağlılıkları ile alakalı çalışmasında medeni durum değişkeninin spora bağlılığa göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Diğer taraftan literatürde çalışma bulgularımızdan farklı sonuçlarda yer almaktadır (Uzgur, 2020; Kangotan, 2020; Uzgur, Pekel, & Aydos, 2021).

Güreşçilerin millilik durumlarına göre spora bağlılık alt boyut ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). Milli olan ve milli olmayan güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir. Gülen, vd., (2021) taekwondo sporcularının milli sporculuk durumları bağlamında spora bağlılık düzeylerinin etkilenmediğini söylemiştir. Güreşçilerin güreş stili durumlarına göre spora bağlılık ölçeği “Zinde Olma” ve “Adanma” alt boyutları ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmektedir ($p>.05$). Anlamlı farklılığa rastlanan “İçselleştirme” ($p<.05$), alt boyutunda ise sonucun grekoromen stilde güreşen güreşçiler lehine olduğu görülmektedir. Grekoromen ve serbest stilde güreşen

güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde spora bağlılık algıladıkları tespit edilmiştir. Bu doğrultuda grekoromen stil sporcuların serbest stil sporculara nazaran spora bağlılığı daha fazla içselleştirdikleri söylenebilir.

Güreşçilerin medeni durumlarına göre antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algı ölçeği alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$). Evli ve bekar güreşçilerin toplam puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu ve düşük düzeyde antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algıya sahip oldukları tespit edilmiştir. Tapan'a (2020) göre güreşçilerin medeni hali değişkenine göre antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinde farklılıklar mevcuttur. Arıkök (2017) örneklem grubunu 400 kişiden oluşan şirket personelinin etik davranış algısının medeni duruma göre farklılaşmadığını tespit etmiştir. Erdoğan (2020) okul yöneticileri üzerine yapmış olduğu çalışmada medeni durum değişkenine göre etik davranışlarda anlamlı farklılık tespit etmiştir. Bu doğrultuda medeni durum değişkeni açısından antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili algının etkilendiği söylenebilir.

Güreşçilerin millilik durumlarına göre güreşçilerin antrenörlerinin etik dışı davranışları ile ilgili algı düzeyleri toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). Antrenör sporcu ilişkisi, Sportmenlik, Kişilik özellikleri boyutlarında anlamlı farklılık milli olmayan sporcular lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular milli olmayan sporcuların milli olan sporculara göre antrenörlerini daha az etik dışı davranışlar gösterdikleri ile ilgili algıya sahip olduklarını göstermektedir. Grekoromen ve serbest stilde güreşen güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına yönelik algılarının karşılaştırılması sonucuna göre serbest stilde güreşen güreşçilerin toplam puan ortalamalarının grekoromen stilde güreşenlerden anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p<.05$). Alt boyutlarda ise antrenör sporcu ilişkisi ile sportmenlik alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı, kişilik özellikleri alt boyutunda ise anlamlı farklılığın serbest stilde güreşen güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre serbest stilde güreşenlerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına yönelik algı düzeyleri grekoromencilerden daha düşük olduğu söylenebilir. Verilerimizi destekler nitelikte Gül, Ağaoğlu, ve Türkmen (2018) antrenör davranışlarının güreş stili değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır.

Evli ve bekar güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması sonucuna göre evli güreşçilerin toplam puan ortalamalarının bekar güreşçilerden anlamlı olarak farklılaşmadığı bulunmuştur ($p>.05$). Alt boyutlarda ise iklimsel etik alt boyutunda medeni durumu evli olan güreşçiler lehine anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre evli ve bekar güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlik davranışlarına sahip

olmaları ile ilgili algı düzeylerinin birbirine yakın ve yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Arıkök (2017) medeni durum değişkeni ile etik liderlik arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varmıştır. Akıncı (2020) örneklem grubu gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde görev yapan 108 antrenörden oluşan etik liderlik çalışmasında etik liderlik davranışları ile medeni durum değişkeninin anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşmıştır. Diğer bir çalışmada etik liderlik ile medeni durum değişkeni açısından çalışmaya paralel olarak anlamlı bir şekilde farklılığın olduğu elde edilmiştir. Ayrıca bu çalışmada evli bireylerin etik liderlik algılarının bekar olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu çalışmada etik dışı davranışlar medeni durum değişkeni açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılığa ulaşılmamıştır (Yağmur, 2013). Evli güreşçilerin etik liderlik algılarının yüksek olması aile içi liderlik algılarının spor yaşantılarına yansımalarıyla alakalı olabileceği düşünülmektedir.

Milli olan ve milli olmayan güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması sonucuna göre serbest stilde güreşen güreşçiler lehine toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($p<.05$). İklimsel Etik, İletişimsel Etik, Davranışsal Etik, Karar vermede Etik boyutlarında anlamlı farklılık milli olmayan sporcular lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular milli olmayan sporcuların milli olan sporculara göre antrenörlerini daha etik liderlik davranışları gösterdikleri ile ilgili algıya sahip olduklarını göstermektedir. Kul, vd., (2020) halter antrenörlerinin etik liderlik davranışları üzerine yapmış oldukları çalışmada milli sporcu olma değişkeni ile etik liderlik arasında anlamlı bir farkın olmadığını belirtmiştir. Bu farklılığın örneklem grubundan kaynaklandığı düşünülmekle birlikte, güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının, millilik durumuna göre farklılaştığı söylenebilir.

Grekoromen ve serbest stilde güreşen güreşçilerin etik liderlik davranışları ile ilgili algılarının karşılaştırılması sonucuna göre serbest stilde güreşen güreşçiler lehine toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı bulunmuştur ($p<.05$). İklimsel Etik, İletişimsel Etik, Davranışsal Etik, Karar vermede Etik alt boyutlarında anlamlı farklılığın serbest stilde güreşen güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre serbest stilde güreşenlerin etik liderlik davranışları ile ilgili algı düzeyleri grekoromencilerden daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Antrenörlerin etik liderlik algılarının serbest güreşçilerin lehine anlamlı olması güreş antrenörlerinin geçmiş sporculuk ve antrenörlük yaşantıları, antrenörlük eğitim düzeyleri, başarıları, antrenörlerin sahip oldukları ahlaki davranışlar ve antrenörlük anlayış biçimleri gibi etkenlerin farklı olmasından kaynaklandığı savunulabilir.

Eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < .05$). Fakat gruplar ayrıntısında yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ yüksek =4.11), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =3.98), lisansüstü ($\bar{x}$ yüksek =3.87), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde Zinde olma alt boyutunda Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın lise gurubu lehine olduğu diğer alt boyutlarda ise anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,021, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %2'sinin bağımsız değişken “eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir. Yerlikaya (2020) bisikletçilerin sporcu bağlılığının eğitim durumu lise düzeyinde olan sporcuların eğitim durumu üniversite olan sporculardan anlamlı şekilde farklılaştığını tespit etmiştir. Peke (2020) oryantiring sporcuları üzerinde yaptığı çalışmada eğitim durumu değişkenine göre spora bağlılık arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Uzgur (2020) koşu gruplarının spora bağlılıklarının incelendiği çalışmada eğitim durum değişkenine göre sporcuların spora bağlılıkları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Litaratürde Teakwando sporcularının eğitim durumları ile spora bağlılıkları arasında ilişkiye bakılmıştır ve sonuç olarak eğitim durumu ile spora bağlılık arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Gülen, vd., 2021). Çalışmaya paralel olarak rekreasyon koşucularının eğitim durumlarının spora bağlılıkları arasındaki ilişkide de anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Özgün, Türkmen ve Ayhan, (2021) spora bağlılık ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını ifade etmişlerdir.

Anne eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > .05$). Anne eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkökul ($\bar{x}$ yüksek =3.96), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek =4.08), lise ($\bar{x}$ yüksek =4.06), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =4.23), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde Zinde olma, alt boyutunda anlamlı farklılık gözükmemektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,025, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %3' ü bağımsız değişken “anne eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir. Gruplar ayrıntısı için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Baba eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık

düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$). Baba eğitim durumu değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek =3.99), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek =3.98), lise ($\bar{x}$ yüksek =4.07), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =4.89), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Anne ve baba eğitim durumu arasında anlamlı farklılığa ulaşılamaması sporcuların spora bağlılıklarında eğitsel olarak anne ve babalarından daha çok antrenörlerinden, öğretmenlerinden, başarılı ve etik davranışlar sergileyen sporculardan etkilenecek spora bağlandıkları sonucu çıkarılabilir. Çalışmada sporcuların spora bağlılıklarının yüksek olması ve anne-baba eğitim düzeyinden etkilenmedikleri bu sonucu doğrular nitelikte kabul edilebilir.

Spor yaşı değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Spor yaşı değişkenine göre SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamaları incelendiğinde; 3-8 yıl ($\bar{x}$ yüksek =4.24), 9-14 yıl ($\bar{x}$ yüksek =3.90), 15-20 yıl ($\bar{x}$ yüksek =4.04), 21 yıl/üstü ($\bar{x}$ yüksek =3.81), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Zinde olma, Adanma, İçselleştirme, alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın 3-8 yıl spor yapan güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen SBÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,09, farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %9'unu bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir. Peke (2020) spora bağlılık ile spor yaşı arasındaki ilişkiyi zinde olma, adanma, içselleştirme alt boyutları ve spora bağlılık toplam puanları arasındaki ilişkiyi anlamlı olarak belirtmiştir. Can (2020) tarafından yapılan spor yaşı değişkeni ile spora bağlılığın yer aldığı araştırmada da benzer şekilde anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Litaratür incelendiğinde farklı sonuçların ortaya konulduğu da görülmektedir (Gülen vd., 2021; Özgün, Türkmen, & Ayhan, 2021). Araştırmada spor yaşı yükseldikçe spora bağlılığın azaldığı görülmektedir. Bu durumun spora bağlılık ile sporda tükenmişlik üzerinde zıt yönlü bir ilişkinin olduğunu kanıtlar niteliktedir (Keleş, & Göktürk, 2017). Spora bağlılık ile spor yaşı değişkeninin anlamlı bir şekilde farklılaşması yaşı düşük olan bireylerin yıpratıcı sporlar arasında kabul edilen güreş sporunun belli bir yaşa kadar spora bağlılığı sağladığı söylenebilir.

Yaşanılan yer değişkenine göre güreşçilerin spora bağlılık düzeylerine ilişkin SBÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Yaşanılan yer değişkenine göre SBÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ yüksek =4.12), Ailesiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.92), Yalnız ($\bar{x}$ yüksek =4.04), Eşiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.98), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların spora bağlılık

düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Zinde olma, Adanma, İçselleştirme ($F(3,336) = 2.222; p < .05$), alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testine göre anlamlı farklılığın kulüpte kalarak spor yapan güreşçiler lehine olduğu tespit edilmiştir. Tespit edilen SBÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,03, farkın orta bir etki düşük olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %3'ünü bağımsız değişken “yaşanılan yer” tarafından açıklandığı görülmektedir. Bu bulgular ışığında kulüpte yaşayan güreşçilerin kendilerini spora daha çok bağlı hissettikleri çıkarılabilir. Bu bağlılığın nedenleri arasında ise kulüp ortamında diğer sporcularla etkileşimin yüksek olması sayılabilir.

Eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerine ilişkin AEDDSAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < .05$). Sporcu İlişkisi, Sportmenlik, Kişilik Özellikleri, alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın lise düzeyinde eğitim almış güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p < .05$). Eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ düşük = 1.16), üniversite ($\bar{x}$ düşük = 2.14), lisansüstü ($\bar{x}$ düşük = 2.42), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, sporcuların antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen AEDDSAÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) = 0,11, farkın geniş bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %11'inin bağımsız değişken “eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir. Dolaşır (2005) ve Kayır, ve Özbek (2021) antrenörlerin mesleki etik ilkeleri ile sporcuların eğitim durumları değişkeni arasındaki ilişkinin anlamlı olarak farklılaştığını ortaya atmıştır. Çeviker (2017) bedensel engelli sporcuların antrenörlerini etik davranışlar yönünden değerlendirdiği çalışmasında eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa rastladığı görülmektedir. çalışmada üniversite öğrencilerinin ilkokul, ortaokul, lise öğrencilerine göre antrenörlerinin daha etik davranışlar sergilediği görülmektedir. literatür tarandığında farklı sonuçlarında ortaya konulduğu görülmektedir (Tapan, 2020; Certel, Alkış, & Gürpınar, 2018).

Anne eğitim durumu değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerine ilişkin AEDDSAÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmediği görülmektedir ($p > .05$). Anne eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ düşük = 2.05), ortaokul ($\bar{x}$ düşük = 1.87), lise ($\bar{x}$ düşük = 2.07), üniversite ($\bar{x}$ düşük = 2.27), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu ifade etmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “Sportmenlik”

($p<.05$), alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu gözükmemektedir. Gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın üniversite gurubu ile ilkokul ve ortaokul arasında ilkokul ve ortaokul lehine olduğu tespit edilmiştir. Sportmenlik alt boyutu için tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,03, farkın düşük bir etki gücü olduğunu ve sportmenlik alt boyut varyansının yaklaşık %'3' ünü açıkladığı görülmektedir. “baba eğitim durumu” değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin ilişkin AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<.05$). Sporcu İlişkisi ve Kişilik Özellikleri, alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın baba eğitim durumu ilkokul olan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p<.05$). Sportmenlik, alt boyutunda ise anlamlı farklılık baba eğitim durumu ortaokul olan güreşçiler lehine olduğu bulunmuştur. Bu bulgulara göre baba eğitim durumu ilkokul ve ortaokul olan güreşçiler anlamlı olarak antrenörlerinin daha az etik dışı davranışlar sergilediklerini ifade etmektedirler. Baba eğitim durumu değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ düşük =2.15), ortaokul ($\bar{x}$ düşük =1.83), lise ($\bar{x}$ düşük =2.06), üniversite ($\bar{x}$ düşük =1.79), düzeyinde olduğu görülmektedir. Litaratüre bakıldığında anne-baba eğitim durumu ile sporcu algılarına göre antrenörlerini etik dışı davranışlarıyla alakalı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Spor yaşı değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeyleri AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Sporcu İlişkisi, Sportmenlik, Kişilik Özellikleri, alt boyutları gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane ve Scheffe çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın spor yaşı 3 - 8 olan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p<.05$). Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,12, farkın ortanın üzerinde bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %12'si bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir. Kayır ve Özbek (2021) örneklem grubunu sporcu ve antrenörlerin oluşturduğu çalışmasında spor yaşı ile etik antrenör davranışları arasındaki istatistiksel ilişkinin anlamlı şekilde farklılaştığını tespit etmiştir. Bu çalışmada çalışmamıza paralel olarak gruplar arasında anlamlı farklılığın spor yaşı 0-9 arasında olan sporcuların lehine olduğu anlaşılmaktadır. Sarıkol (2021) ve Tapan (2020) Spor yaşı ile antrenörlerin etik dışı davranışları arasındaki ilişkide anlamlı bir farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Spor yaşı düşük olan sporcuların antrenörlerinin etik dışı davranış algılarını düşük bulmaları sporda etik ilkelerin yeni yeni öğrenilmesine bağlı olacağı düşünülmektedir. Bu durumun spor yaşı düşük olan güreşçilerin etik açıdan çok fazla tecrübelerinin olmadığından kaynaklandığı savunulabilir.

Ayrıca spor içerisinde karşılaşılan herhangi bir davranışın doğru veya yanlış olduğuna karar verecekleri yaşantılarının yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Yaşanılan yer değişkenine göre güreşçilerin antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin görüşlerinin AEDDSAÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<.05$). Yaşanılan yer değişkenine göre AEDDSAÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ düşük =1.85), Ailesiyle ($\bar{x}$ düşük =2.11), Yalnız ($\bar{x}$ düşük =2.27), Eşiyle ($\bar{x}$ düşük =2.00), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının düşük olması, sporcuların antrenörlerin etik dışı davranışlarına ilişkin algı düzeylerinin düşük olduğunu göstermektedir. Sporcu İlişkisi, Sportmenlik, Kişilik Özellikleri, alt boyutlarında gruplar ayrışması için yapılan Tamhane ve Scheffe çoklu karşılaştırma testleri incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın kulüpte yaşayan güreşçiler lehine olduğu görülmektedir ($p<.05$). Tespit edilen toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,04, farkın düşük bir etki gücünün olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %4'ünü bağımsız değişken “yaşanılan yer” tarafından açıklandığı görülmektedir.

Güreşçilerin eğitim durumuna göre antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin ELÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). İklimsel Etik, İletişimsel Etik, Davranışsal Etik Karar, Vermede Etik, alt boyutları gruplar ayrışmasında yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde gruplar arasında anlamlı farklılığın lise gurubu lehine olduğu görülmektedir ($p<.05$). Eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; lise ($\bar{x}$ yüksek =4.00), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =3.69), lisansüstü ($\bar{x}$ yüksek =3.60), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,06, farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %6'sının bağımsız değişken “eğitim durumu” tarafından açıklandığını göstermektedir. Arıkök (2017) spor yapmayan bireyler üzerinde yapmış olduğu etik liderlik çalışmasında eğitim durumu değişkeni ile etik liderlik arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varmıştır. Eğitim durumu değişkeninin lise eğitimi gören güreşçilerin lehine anlamlı çıkması, lise eğitimi gören güreşçilerin kendilerini etkileyecek, yönlendirecek, eğitecek, geliştirecek liderlere daha fazla ihtiyaç duyacaklarından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durumun nedenleri arasında lisede eğitim gören güreşçilerin; eğitim ihtiyacının fazla olması, kendini bir gruba ait hissetme eğilimlerinin olması gibi etkenlerin olduğu düşünülmektedir.

Güreşçilerin “anne eğitim durumu” değişkenine göre antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerine ilişkin ELÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık

tespit edilmemiştir ($p>.05$). Güreşçilerin anne eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek =3.74), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek =3.90), lise ($\bar{x}$ yüksek =3.79), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =3.52), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde “İletişimsel Etik” [$F(3,336) = 2.796; p<0.05$], alt boyutunda anlamlı farklılık gözükmemektedir. Gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$). güreşçilerin baba eğitim durumuna göre antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin ELÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). İklimsel Etik, İletişimsel Etik, Davranışsal Etik, Karar Vermede Etik, alt boyutları gruplar ayrıntısında yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde baba eğitim durumu üniversite olan güreşçiler lehine gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<.05$). Baba eğitim durumu değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; ilkokul ($\bar{x}$ yüksek =3.65), ortaokul ($\bar{x}$ yüksek =3.83), lise ($\bar{x}$ yüksek =3.83), üniversite ($\bar{x}$ yüksek =4.11), düzeyinde olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir. Tespit edilen etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,04 farkın düşük bir etki gücü olduğunu göstermektedir.

Spor yaşı değişkenine göre güreşçilerin antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerine ilişkin ELÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p<.05$). Spor yaşı değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; 3-8 yıl ($\bar{x}$ yüksek =4.09), 9-14 yıl ($\bar{x}$ yüksek =3.69), 15-20 yıl ($\bar{x}$ yüksek =3.66), 21 yıl/üstü ($\bar{x}$ yüksek =3.77), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, sporcuların antrenörleri ile ilgili etik liderlik algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. İklimsel Etik, İletişimsel Etik, Davranışsal Etik, Karar Vermede Etik, alt boyutları gruplar ayrıntısında yapılan Sheffe ve Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde spor yaşı 3-8 olan güreşçiler lehine gruplar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<.05$). Tespit edilen ELÖ toplam etki büyüklüğü Eta kare (η^2) =0,08 farkın orta bir etki gücü olduğunu ve toplam varyansın yaklaşık %8’inin bağımsız değişken “spor yaşı” tarafından açıklandığı görülmektedir. Tapan (2020) kadın milli takım antrenörleri üzerine yapmış olduğu çalışmada spor yaşı değişkeni açısından anlamlı farklılığa raslandığını belirtmiştir. Araştırma sonuçlarına farklı etki eden çalışmalarda bulunmaktadır (Çeviker, 2017; Akıncı, 2020; Kul, vd., 2020). Spor yaşı düşük olan güreşçiler spor ortamına ayak uydurmak ve bu ortamdaki etik değerleri benimsemek ve uygulamak için kendini ahlaki ve etik yönden geliştirecek liderlere spor yaşı yüksek olan güreşçilere nazaran daha fazla ihtiyaç duyabilirler. Bu durum spor yaşı düşük olan

güreşçilerin spor ortamında lider olarak kabul gören antrenörleri etik açıdan benimsemelerinin önünü açacağı söylenebilir. Yaşı büyük sporcuların istenilen başarıyı elde edememe, tükenmişlik hissi gibi etkenlerin antrenörlerden kaynaklandığı gerekçesiyle antrenörleri spor yaşı düşük olan güreşçilere göre etik lider olarak daha az benimseme eğiliminde oldukları da söylenebilir.

Güreşçilerin “yaşanılan yer” değişkenine göre antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerine ilişkin ELÖ alt boyut ve toplam puan ortalamalarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>.05$). Yaşanılan yer değişkenine göre ELÖ toplam puan ortalamaları incelendiğinde; Kulüpte ($\bar{x}$ yüksek =3.81), Ailesiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.75), Yalnız ($\bar{x}$ yüksek =3.59), Eşiyle ($\bar{x}$ yüksek =3.85), düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalamalarının yüksek olması, güreşçilerin antrenörlerinin etik liderlikleri ile ilgili algı düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Alt boyutlar incelendiğinde İletişimsel Etik alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu gözükmemektedir. Gruplar ayrıntısı için yapılan Tamhane çoklu karşılaştırma testi incelendiğinde ise gruplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p>.05$).

Güreşçilerin yaşları ile spora bağlılık, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve antrenörlerinin etik liderlikleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre; “yaş” ile “spora bağlılık” arasında ($p<0.01$), düşük ve negatif yönde bir ilişki, “yaş” ile “antrenörlerin etik dışı davranışlarının algılanması” arasında ($p<0.05$), düşük ve pozitif yönde bir ilişki, “yaş” ile “güreşçilerin antrenörlerine yönelik etik liderlik algısı” arasında ($p<0.05$), düşük ve negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Can (2021) düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algılarının spora bağlılığa etkisini araştırdığı çalışmada yaş değişkeni ile spora bağlılık düzeyi arasında anlamlı derecede farklılaşan istatistiksel sonuç elde edilmiştir. Uzgur (2020) koşu gruplarında rekreatif koşucuların spora bağlılık düzeylerinin araştırıldığı çalışmada spora bağlılık ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Gülen, vd., (2021) örneklem grubu 218 teakwando sporcusundan oluşan çalışmada spora bağlılık ve yaş değişkenleri karşılaştırılmıştır ve anlamlı bir farklılaşmaya ulaşılamamıştır. Özgün, Türkmen, ve Ayhan (2021) sporcuların covid-19’a yakalanma kaygısı ve spora bağlılık durumları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada spora bağlılık ile yaş arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulgulara bakılarak yaş ve spora bağlılık arasında negatif ilişkinin olması yaşın artmasıyla spora bağlılığın azalacağına işaret etmektedir. Bu bağlamda yaş açısından bakıldığında spora bağlılığın belli yaştan sonra azalacağı düşünülmektedir. Litaratürde farklı branş sporcularının sporda ahlaktan uzaklaşmalarında antrenörlerin etik dışı davranışlarının etkisinin araştırıldığı çalışmada yaş değişkeni ile antrenörlerin etik dışı

davranışlarına ilişkin sporcu algıları ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin anlamlı pozitif ilişkinin olduğu saptanmıştır (Sarıkol, 2021). Kul, vd., (2020) etik dışı davranışlarla yaş değişkeni arasında ilişkinin anlamlı olarak farklılaştığına işaret etmektedir. Yaş değişkeni ile etik liderlik değerlerinin ilişkilendirildiği öğretmenler üzerine yapılan çalışmada yaş ve etik liderliğin anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Erdoğan, 2020). Etik liderlik ile yaş değişkeni arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin olması, güreşçilerin yaşları büyüdükçe etik liderlik davranışlarının azalacağı yönünde yorumlanabilir. Yaşı küçük olan güreşçilerin antrenörlerini etik lider olarak daha çok benimsemeleri, yaşı küçük olan sporcuların etkilenme düzeylerinin fazla olması ve kendilerine rol model olacak lider-antrenörlere ihtiyaç duymalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Güreşçilerin aile gelir durumları ile spora bağlılık, kulüp antrenörlerinin etik dışı davranışları ve antrenörlerinin etik liderlikleri arasındaki ilişkinin yönünü ve gücünü tespit etmek için yapılan korelasyon analizi sonucuna göre; “aile gelir” ile “spora bağlılık” arasında ($p<0.01$), düşük ve negatif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Aile gelir ile “antrenörlerin etik dışı davranışlarının algılanması” ($p>0.05$), ve “güreşçilerin antrenörleri hakkında algıladıkları etik liderlik” arasında ($p>0.05$), istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Aile geliri ile spora bağlılık arasındaki etkinin negatif yönde ve anlamlı olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında aile gelir durumu arttıkça spora bağlılığın azalacağı, ya da aksine aile gelir durumunu azaldıkça spora bağlılığın artacağı söylenebilir. Bu durumun genel nedenleri arasında aile geliri düşük ailelerin çocuklarını güreş sporuna daha çok yönlendirme eğiliminde olduklarından kaynaklandığı sayılabilir. Aile gelir durumu yüksek bireyler yıpratıcı etkiye sahip güreş sporu yerine kendilerini spora bağlı hissedecekleri farklı branşları tercih edebilmektedirler.

Antrenörlerin etik dışı davranışlarının spora bağlılık üzerinde negatif yönlü ve istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi vardır. ($p<0,05$). Buna göre bağımsız değişken “Antrenörlerin etik dışı davranışları”, bağımlı değişkeni “spora bağlılık” %2 oranında açıklamaktadır. ($R^2=0,255$). Antrenörlerin etik dışı davranışlarının azaldıkça güreşçilerin spora bağlılığının artacağı veya antrenörlerin etik dışı davranışları arttıkça spora bağlılık düzeylerinin azalacağı istatistiki olarak yorumlanabilir.

Antrenörlerin etik liderlik davranışlarının spora bağlılık üzerinde istatistiki açıdan anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Araştırma sonuçlarına göre şu öneriler bulunulabilir;

- Bireylerin yapmış oldukları spor branşına daha fazla odaklandıkları milli takım kampları, kulüpler, TOHM (Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi), sporcu eğitim

merkezleri gibi yerlerde etik değerlerin antrenörler tarafından bilinmesi, uygulanması ve sporcuların da aynı doğrultuda etik davranışlar sergilemeleri için çalışmalar yürütmeleri önerilmektedir.

- Yaş değişkeni ön planda tutularak spora yeni başlayan bireylere spor eğitimi verilirken sporun etik değerlerinin ve ilkelerinin de kazandırılması ve sporda etik değerlerle alakalı çalışmalara yoğunluk verilmesi önerilmektedir.
- Spor yaşının ilerlemesine paralel olarak sporcularda yılgınlık, bıtkınlık ve tükenmişlik duygusu yaşanabilirler. Bu doğrultuda antrenörlerin özellikle spor yaşı yüksek olan sporcuları spora bağlayıcı etkinliklere yönlendirmesi, yeri gelidinde serbest bırakıcı antrenman stillerini uygulaması önerilmektedir.
- Sporcu, antrenör ve yöneticilerin sporlarıyla alakalı gelişimlerine devam etmeleri ve özellikle etik liderlik özellikleri sergileme hususunda kendilerini sürekli yenileyen spor yaşantısı içerisinde olmalarını sağlayacak eğitici faaliyetler önerilmektedir.
- Litaratürde etik dışı davranışlar, spora bağlılık, etik dışı davranışlarla alakalı çalışmaların çeşitlendirilmesi ve takım sporları ve bireysel sporlarla alakalı çalışmalara daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.
- Litaratür tarandığında ülkemizde spor etiği açısından çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır. Fakat her branş için ayrı ayrı belirlenen ve uluslararası kabul gören etik kodlara bu çalışmalarda rastlanmamıştır. Bu bağlamda etik kodlar üzerine çeşitli araştırmalarda yer verilmesi önerilmektedir.
- Spora bağlılık, etik antrenör ve etik liderlik özelliklerinin incelendiği bu çalışma spor alanının dışındaki alanlarda da araştırılması ve uygulanması önerilmektedir. Bu bağlamda araştırma çerçevesi genişleyecek ve toplumda etik davranışlar sergileyen etik liderler ve bu liderlerin takipçileri artacaktır. Bu durumun doğal sonucu olarak sadece spor müsabakaları veya spor ortamlarında değil toplumun diğer sosyal ortamlarında da adil yönetim, saygılı mücadele, kurallara uygun hareket etme, yardımlaşma, dayanışma gibi etik davranışlar ön plana çıkacaktır.

Kaynakça

- Acar, F. (2002). Duygusal zekâ ve liderlik. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 53-68.
- Açak, M. (2015). The Importance of motor tests in reducing the injury of children who are new to wrestling. *International Journal of Wrestling Science*. 5 (1), 47-51.
- Akçamete, G., Kayhan, N., Karasu, F. İ., Yıldırım, A. E. S., & Mümin, Ş. E. N. (2016). Özel eğitim öğretmenleri için mesleki etik ilkeleri. *SDU International Journal of Educational Studies*, 3(1), 27-44.
- Akıncı, A. Y. (2020). Gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinde görev yapan antrenörlerin etik liderlik algısının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(2), 131-140.
- Akker, L. V., Heres, L., Lasthuizen, K., & Six, F. E. (2009). Ethical leadership and trust: It's all about meeting expectations.
- Altan, M. Z. (2011). Çoklu Zekâ Kuramı ve Değerler Eğitimi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/127841-20120111122256-6.pdf> adresinden edinilmiştir
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitim*. Ankara: Bağırhan Vakfı Yayınları.
- Argan, M. (2004). *Spor sponsorluğu yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Arıkök, M. (2017). *Etik liderlik ve tükenmişliğin üretim karşıtı iş davranışları üzerindeki etkileri: ankara üretim sektöründe bir uygulama*. (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 466165)
- Bakan, İ., & Büyükbeşe, T., (2010). Liderlik “türleri” ve “güç kaynakları” na ilişkin mevcut-gelecek durum karşılaştırması: Eğitim kurumu yöneticilerinin algılarına dayalı bir alan araştırması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, <https://dergipark.org.tr/en/pub/kmusekad/issue/10217/125592> adresinden edinilmiştir.
- Bartholomew, K., & Ntoumanis, N., & Thøgersen-Ntoumani, C. (2010). The controlling interpersonal style in a coaching context: Development and initial validation of a psychometric scale. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 32, 193-216.
- Başaran, İ. E. (1989). *Yönetim*, Ankara: Gül Yayınevi.
- Belemir, Ç. (2019). *Sporcular tarafından algılanan antrenör davranışlarının antrenörlerin yeterliğiyle ilişkisinin incelenmesi*. (Doktora tezi). Veri tabanı Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 565299).
- Bernard M. Bass, “From Transactional To Transformational Leadership: Learning To Share The Vision”, *Organizational Dynamics*, 1990, Vol. 13, Issue. 3, 19-31, pp. 19-20.
- Boal, K. B., & Hooijberg, R. (2001). Strategic leadership research: moving on leadership quarterly. 11(4). 515–549.
- Brown, M. E., & Mitchell, M. S. (2010). Ethical and unethical leadership: Exploring new avenues for future research. *Business Ethics Quarterly*, 583-616.
- Brown, M. E., & Treviño, L. K. (2006). Ethical leadership: A review and future directions. *The leadership quarterly*, 17(6), 595-616.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi, s. 24.

- Byun, S., Ruffini, C., Mills, J.E., Douglas, A.C., Niang, M., Stepchenkova, S., Lee, S.K., Loutfi, J., Lee, J.K., Atallah, M., & Blanton, M. (2009). Internet addiction: Metasynthesis of 1996-2006 quantitative research. *Cyberpsychology & Behavior*, 12(2), 203-207. DOI: 10.1089/cpb.2008.0102
- Can, E. (2020). *Düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algılarının spora bağlılığa etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 659311).
- Canan, S., & Pir, S. (2020). *İnsan odaklı liderlik*. İstanbul: Nefes Yayıncılık.
- Cemaloğlu, N. (2009). Okul yöneticilerinin liderlik stillerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(1). 73-114.
- Certel, Z., Alkış, A., & Gürpınar, B. (2018). Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin antrenör ve sporcu gözüyle değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal Of Humanities*, 8(2), 223-231.
- Ciulla, J. B. (2018). Verizon Lecture: Why Is It So Difficult to Be an Ethical Leader?. *Business and Society Review*, 123(2), 369-383.
- Cremer, D. (2006). Affective and motivational consequences of leader selfsacrifice: the moderating effect of autocratic leadership. *The Leadership Quarterly*, 17(79).
- Cresswell, J. W. (2012). *Educational Research: Planning, Conducting and Evaluating Qualitative and Quantitative Research* (4th ed.). Boston: Pearson Education Inc.
- Çakar, A. (2020). *Bağılılık mı Bağımlılık mı? İlişkilerde Bağlılıkların Düzeyi Üzerine Düşünme*.<http://yedikulepsikiyatrimerkezi.com/bagl%C4%B1%C4%B1kbag%C4%B1ml%C4%B1%C4%B1k.html> adresinden edinilmiştir.
- Çeken, H. (2012). Etik liderlik ve örgütsel adaletin örgütsel sapma davranışları üzerindeki etkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 28, 18-39.
- Çekmecelioğlu, H. G. (2014). Göreve ve insana yönelik liderlik tarzlarının örgütsel bağlılık, iş performansı ve işten ayrılma niyeti üzerindeki etkileri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21-34.
- Çelik, V. (1998). Eğitimde dönüşümcü liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 4(4), 423-442.
- Çemberci, Y. (2003). *Eğitim yöneticilerinin liderlik davranışları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 124747).
- Çeviker, A. (2017). *Bedensel engelli spor kulüplerinde görev yapan antrenörlerin, antrenörlük mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin belirlenmesi*. (Doktora tezi). Veri tabanı Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 473709).
- Çeviker, A. (2018). *Sporda antrenörlük meslek etiği (Bedensel engelli sporlar örneği)*. Ankara: Akademisyen Kitapevi.
- Çumralıgil, B., & Görücü, A. (2007). *Örgütlenme yönetim biçimleriyle spor*. Konya: Selçuk Üniversitesi Basımevi.
- Dalkılıç, M., Kargün, M., Kızar, O., & Genç, H. (2017). Yapay sinir ağları ile güreş alanında lisanslı sporcu sayılarının tahmini. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1 (1), 15-19.
- Demir, C., Yılmaz, M. K., & Cevirgen, A. (2010). Liderlik yaklaşımları ve liderlik tarzlarına ilişkin bir araştırma. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1), 129-152.

- Demir, H., & Okan, T. (2008). Etkileşimsel ve dönüşümsel liderlik: Bir ölçek geliştirme denemesi. *Yönetim Dergisi*. 19(61), 72-90.
- Desensi, J. T., & Rosenberg, D. (1996). *Ethics in sport management*. Morgantown: Fitness Information Technology.
- Dever, A. (2015). *Spor sosyolojisi*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Dolaşır, S. (2005). *Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerine ilişkin antrenör ve sporcu görüşleri*, (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 205192).
- Dolaşır, S. (2006). *Antrenörlük Etiği ve İlkeleri*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Donuk, B. (2006). *Türkiye profesyonel futbol ligleri antrenörlerinin liderlik tarzlarının incelenmesi ve bir model yaklaşım*. (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 193597).
- Donuk, B. (2007). *Liderlik ve spor*. İstanbul: Ötüken (s.25).
- Donuk, B. (2016). *Liderlik ve spor*. (2. Baskı). İstanbul: Ötüken.
- Durkheim E. (1986). *Meslek ahlakı* (Çev. M. Karasan) Ankara: Milli Eğitim Basımevi, (ss. 12-13).
- Erdem, K. (2005). *Futbolda kenar yönetimi*. İstanbul: Morpo Yayınları.
- Erdoğan, E. (2020). *Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel adaletleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 647167).
- Erdoğan, İ. (1994). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Eren, E. (1991). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: İ.Ü Yayınları.
- Eren, E. (1998). *Yönetim ve Organizasyon*. (4. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınevi
- Eren, E. (2015). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1024413>
- Erkal, M. (1982) *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Evrin, S. (2016, 02, 06). Bağlılık, Bağlanma, Alışkanlık Ve Bağımlılık Nedir?. <http://pisikonet.com/Yazilarimiz-baglilik,-baglanma,-aliskanlik-ve-bagimlilik-nedir?-187.html#:~:text=BA%20C4%9ELILIK%3A%20Ba%20C4%9FI%20C4%B1%20C%20birine%20kar%20C5%9F%20C4%B1%20sevgi,d%20C3%BC%20C5%9F%20C3%BCnceye%20ba%20C4%9FI%20C4%B1%20hissetmesi%20s%20C4%B1kl%20C4%B1kla%20g%20C3%B6r%20C3%BClmektedir> adresinden edinilmiştir.
- Fernandes, N. E., Correia, A. H., Abreu, A. M., & Biscaia, R. (2013). Relationship between Sport Commitment and Sport Consumer Behavior. *Motricidade*. 9(4), 2-11.
- Fişek, K. (1985). *Türkiye spor tarihi*. İstanbul: Gerçek Yayınları.
- Fişek, K. (1998). *Dünyada Türkiye'de devlet politikası ve toplumsal yapıyla ilişkileri açısından spor yönetimi*, Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Garofalo, C., & Geuras, D. (1999). *Ethics in the public service: The moral mind at work*. Georgetown University Press.
- Genç, K. Y., & Kara, M. A. (2019, Kasım). *Dünya'da Önde Gelen Kadın Politikacıların Liderlik Tarzlarının Analizi*. 4th International Symposium on Innovative Approaches in Social, Human and Administrative Sciences, Samsun.

- Gentry, W., Deal, J. J., Stawiski, S., & Ruderman, M. (2012). Are leaders born or made. *Center for Creative Leadership*, (2), 1.
- Gini, A. (1997). Moral leadership: An overview. *Journal of Business Ethics*, 16(3), 323-330.
- Gullien, F., Alvarado, J.R.M. (2012). The Sport Engagement Scale: An Adaptation of the Utrecht Work Engagement Scale (UWES) for the Sports Environment. *Universitas Psychologica*, 13(2), 15-24. [http:// dx.doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13'3.sesa](http://dx.doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13'3.sesa).
- Gül, M., Ağaoğlu, S. A., & Türkmen, M. (2018). *Güreş Antrenörlerinin Davranış Tarzları*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Gülen, Ö., Madak, E., Kumartaşlı, M., & Sönmez, H. O. (2021). Taekwondo sporcularının spora bağlılık düzeylerinin milli sporculuk durumları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 10(3), 1-17.
- Güven, G. (2006). *Kütahya'daki okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan oyun ve spor programlarının incelenip değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No: 190001).
- Güven, Ö. (1992). Beden eğitimi ve spor tarihi ile türk spor tarihi derslerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümleri'nde zorunlu alan eğitimi dersleri olarak okutulma gerekçeleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8 (1), 40.
- Güven, Ö., & Erman, Ö. (2012). Antrenörlerin etik dışı davranışları ile ilgili sporcu algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 67-75.
- Halis, M. (2007). *Stratejik liderlik*. İstanbul: Beta.
- Hindistan, Y. S. (1998). *Çocuklar ve gençler için futbol antrenörlüğü*. İstanbul: Beyaz Yayınları
- Humphreys, J. H. (2001). Transformational and Transactional Leader Behavior. *Journal of Management Research*. (09725814). 1(3).
- Işık, N. (2014). *Liderlik yaklaşımları ve hizmetkar liderliğin işgörenlerin organizasyonel bağlılıklarına etkileri*. (Yüksek lisans tezi). <http://acikerisim.bahcesehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/374/FM-A65D833D-A81E-4711-BB26-7C6147865EDF.pdf;sequence=1> adresinden edinilmiştir.
- İnal, A. N. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç.(1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul:Evrım Yayınları.
- Kahraman, A. (1989). *Cumhuriyete kadar türk güreşi*. Ankara: Nadir Kitap.
- Kangotan, S. (2020). *Dövüş sporcularının mükemmeliyetçilik ve spora bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No: 666082).
- Karagözoğlu, C. (2005). *Sporda psikolojik destek*. (1. Baskı). İstanbul: Morpa Yayınları
- Karaküçük, S., & Yetim, A. (1996). Rekreasyon etkinliklerinde liderlik ve fonksiyonları. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 64-76.
- Karaman, E. S. (2015). *Muhasebe meslek etiği ve muhasebe meslek mensuplarının etik kurallara bakışı (balıkesir ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi' nden edinilmiştir. (Tez No: 421427).
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Kaygusuz, N. A. (2019). Genç, K.Y. (Ed.), *Karizmatik, dönüşümler ve etkileşimsel liderlik içinde* (1. baskı, ss. 127-154). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kayır, B., & Özbek, O. (2019). Antrenörlerin meslek etiği davranışları ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(3), 134-144.
- Kekül, O. (2019). Genç, K.Y. (Ed.), *Liderlik ve motivasyon içinde* (1.baskı, ss. 25-46). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kelecek, S., & Göktürk, E. (2017). Kadın futbolcularda sporcu bağlılığının sporcu tükenmişliğini belirlemedeki rolü. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2).
- Kemal, İ. (2004). *Lider olmak*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kirby, P. C., Paradise, L. V., & King, M. I. (1992). Extraordinary leaders in education: Understanding transformational leadership. *The Journal of educational research*. 85(5), 303-311.
- Koç, Ş. (1994). *Spor psikolojisine giriş*. İzmir: Saray Kitapevi.
- Koçel, T. (1998). *İşletme yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. (1. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Korkut, Ç. (2013). *Karate antrenörlerinin kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Veri tabanı Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 349914).
- Köksal, F. (2007). *Liderlik tarzları ve antrenörlük*. (Yüksek Lisans Semineri). Selçuk Üniversitesi.
- Krech, L. J., Crutchfield, D., & Ballachey, A. L. (1989). *Cemiyet içinde fert*. (M. Turan, çev. ed.). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Kuçuradi, İ. (2000). *Felsefi etik ve meslek etikleri*. (ss. 17-32). Ankara: Felsefe Kurumu Yayınları.
- Kuçuradi, İ. (2003). *Etik ve 'etikler'*. Türkiye Mühendislik Haberleri, 423 (1), 7-9.
- Kul, M., Şipal, O., Aksoy, Ö.F., & Boz, E. (2020). Sporcu algılarına göre halter antrenörlerinin etik liderlik davranışlarının incelenmesi, *Spor Bilimleri Araştırma Dergisi*. 5(2), 247-256. doi: 10.25307/jssr.814175.
- Kurt, T., Kılıç, M., Kılıç, M. N., Özbayraktar, F., Yücel, E., & Kıvanç, C. (2016). *Türk Spor Tarihi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Lonsdale, C., Hodge, K., and Jackson, S.A. (2007). Athlete Engagement: II. Development and Initial Validation of The Athlete Engagement Questionnaire. *International Journal of Sport Psychology*. 38, 471-492.
- Martínez-Alvarado, J. R., Guillén García, F., & Feltz, D. (2016). Athletes' motivational needs regarding burnout and engagement. *Revista de psicología del deporte*, 25(1), 0065-71.
- Mütercimler, E. (2006). *Geleceği yönetmek*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Northouse, P. G. (2015). *Leaderships: theory and practica*. New York: Sage Publications
- Orkunoglu, O. (1985). *Voleybol Antrenörünün El Kitabı*, B.T.G.M., Ankara: Voleybol Federasyonu Yayını.
- Özateş, Ö. S. (2010). Sosyal hizmet etiğinin felsefi temelleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(1), 85-97.

- Özbek, O. (1999). Sporda etik dışı davranış alanları ve etik ilkeler. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 4(4). 38-50.
- Özdenk, S. (2018). *Sporda duygusal zeka ve liderlik*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Özgün, A., Türkmen, M. U., & Ayhan, B. (2021). Sporcuların Covid-19'a Yakalanma Kaygısı ve Spora Bağlılık Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 298-315.
- Pehlivan, D. A. (1986). *Çağdaş serbest güreş teknikleri*. (1. Baskı). İstanbul: Nurol Matbaacılık.
- Pehlivan, Z., & Konukman, F. (2004). Fair-play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.
- Peke, K. (2020). *Oryantiring katılımcılarının spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 645591).
- Pitino, R. ve Forde, P. (2008). *Rebound rules: the art of success 2.0*. New York: Harper Collins
- Printy, S. M., Marks, H. M., & Bowers, A. J. (2009). Integrated leadership: How principals and teachers share transformational and instructional influence. *Journal of School Leadership*. 19(5). 504-532.
- Sarıkol, E. (2021). *Farklı branş sporcularının sporda ahlaktan uzaklaşmalarında antrenörlerin etik dışı davranışlarının etkisi* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 656436).
- Scanlan, T. K., Carpenter, P. J., Simons, J. P., Schmidt, G. W. & Keeler, B. (1993). An Introduction to the Sport Commitment Model. *Journal of Sport and Exercise Psychology*. 15(1), 1-15.
- Scanlan, T. K., Russell, D. G., Beals, K. P., & Scanlan, L. A. (2003). Project on elite athlete commitment (PEAK): II. A direct test and expansion of the sport commitment model with elite amateur sportsmen. *Journal of sport and exercise psychology*, 25(3), 377-401.
- Seker, S. E. (2014). Yönetimsel gözenek modeli. *İstanbul Medeniyet University*. YBS Ansiklopedi. 1(1).
- Sekerka, L. E. (2016). *Ethics Education and Training*. In *Ethics is a Daily Deal*. (ss. 213-236). Cham: Springer
- Serinkan, C. (2012). *Liderlik ve motivasyonda güncel konular, liderlik ve motivasyon*. (3. Baskı). (Editör: Celalettin Serinkan). Ankara: Nobel Yayınları.
- Sevim, Y., Tuncel, F., Erol, E., & Sunay, H. (2001). *Antrenör eğitimi ve ilkeleri*. (2.Baskı). Ankara: Gazi Kitapevi.
- Shaffer, H.J., Hall, M.N., & Bilt, J.V. (2000). Computer addiction: A critical consideration. *American Journal of Orthopsychiatry*, 70(2), 162- 168.
- Shelton, K. (1997), *Sahte liderliğin ötesinde*, İstanbul: Rota Yayınları.
- Sunay, H. (1997). Gençlik ve spor genel müdürlüğü'nün uyguladığı antrenör eğitimi programlarının değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 44-60.
- Sunay, H. ve Uyar, Y. (2017). Sunay, H. (Ed.). *Antrenörlük eğitimi (Türkiye'de ve Dünyada'da) içinde. Spor Bilimlerine Giriş*. Ankara: Gazi Kitapevi.

- Şahan, H. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 248-266.
- Tağraf, H., & Çalman, İ. (2009). Ohio Üniversitesi liderlik modeline göre oluşan liderlik biçimlerinin işletmelerin ihracat performansı üzerine etkisi ve Gaziantep ilinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 135-154.
- Tanriverdi, H. (2012). Spor ahlaki ve şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1071-1093
- Tapan, U. (2020). *Kadın milli takım güreş antrenörlerinin, mesleki etik ilkelerine uyma düzeylerinin sporcular açısından değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 652948).
- Temel, V. (2010). *Konya iline ait bireysel ve takım sporu antrenörlüğü yapan bireylerin liderlik tarzlarının karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). Veri tabanı Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 320223).
- Tengilimoğlu, D. (2005). Kamu ve özel sektör örgütlerinde liderlik davranışı özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 1-16.
- Teyfur, M., & Teyfur, E. (2018). Çelikten Y. (Ed.), *Liderlik içinde* (2. Baskı, ss. 219-242). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor psikolojisi*. Ankara: Eylül.
- Tseng, S. T., & Levy, P. E. (2019). A multilevel leadership process framework of performance management. *Human Resource Management Review*, 29(4), 100668.
- Tuçcu, Ş. T. (2004). Kriz yönetiminde liderlik kavramının önemi. *Selçuk İletişim*, 3(2), 16-22.
- Tuncel, D. S. (2011). Sınıf içi öğretmen davranışlarının beden eğitimi ve diğer branş öğretmenleri açısından karşılaştırılması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 65-69.
- Tuncel, S. D., & Büyüköztürk, Ş. (2009). Antrenörlerin mesleki etik ilkeleri nelerdir? nasıl ölçülür? ölçek geliştirme: ölçeğin geçerlik ve güvenirliği. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7(4), 159-168.
- Türkel, Ç. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyete katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 254176).
- Uslu, F. (2016). *Spor Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- UWW. (2021a). History of Wrestling & UWW. Erişim Tarihi: 20.04.2021, <https://UWW.org/organisation/history-wrestling-UWW>
- UWW. (2021b). United World Wrestling Code of Ethics. Erişim Tarihi: 20.04.2021, https://UWW.org/sites/default/files/2018-12/8_code_of_ethics_eng.pdf
- Uzgun, K. (2020). *Koşu gruplarında rekreatif koşucuların spora bağlılık düzeylerinin belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 644314).
- Uzgun, K., Pekel, H. A., & Aydos, L. (2021). Rekreatif koşucuların spora bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Aksaray University Journal of Sport and Health Researches*, 2(1), 62-82.

- Veysel, O. (2008). Bakan İ. (Ed.). *Dönüşümcü liderlik ve işlemci liderlik, yönetimde çağdaş ve güncel konular içinde* (ss. 449). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Weiss, J. W. (2014). *Business ethics: A stakeholder and issues management approach*. Berrett-Koehler Publishers.
- Williams, J. M. E. (1993). *Applied sport psychology: Personal growth to peak performance*. Mayfield Publishing Co.
- Yerlikaya, G. (2019). *Bisikletçilerin sporcu bağlılıklarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 593967).
- Yeşilyurt, P. (2007). *Türk ve İtalyan yöneticilerinin liderlik tarzları: Türkiye'de faaliyet gösteren Türk-İtalyan ortak girişimlerinde bir uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi). (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 220608).
- Yetim, A. (2006). *Sosyoloji ve spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin.
- Ziyagil, M. (2020). Antrenörlük mesleki etkililiğinin 30978 sayılı antrenör eğitimi yönetmeliği kapsamında değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*. 4(1), 123-136.

Ekler

EK-1

DEMOGRAFİK BİLGİLER

YAŞINIZ:

EĞİTİM DURUMUNUZ: İLKOKUL () ORTAOKUL () LİSE ()
LİSANS () LİSANSÜSTÜ ()

GÜREŞ STİLİNİZ: SERBEST () GREKOROMEN ()

MEDENİ DURUM: EVLİ () BEKAR ()

SPOR YAŞINIZ:

MİLLİ SPORCU MUSUNUZ: EVET () HAYIR ()

ANNE EĞİTİM DURUMU: İLKOKUL () ORTAOKUL () LİSE () LİSANS ()
LİSANSÜSTÜ ()

BABA EĞİTİM DURUMU: İLKOKUL () ORTAOKUL () LİSE () LİSANS ()
LİSANSÜSTÜ ()

AYLIK GELİRİNİZ:

AİLENİZİN GELİR DURUMU:

KİMLERLE YAŞAMAKTASINIZ: KULÜPTE () AİLEMLE () ARKADAŞIMLA ()
) EŞİMLE () YALNIZ ()

Etik Liderlik Ölçeği

Aşağıda antrenörünüzle alakalı bilgiler yer almaktadır. Kendinize en yakın gelen seçeneği işaretleyiniz.

ETİK LİDERLİK					
	5	4	3	2	1
ANTRENÖRÜM...	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsızım	Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
ÖRNEK İŞARETLEME			X		
1.Çalışanları teşvik eder.					
2.Kendi düşüncelerini, sevgiyi temel alan yaklaşımla yaymaya çalışır.					
3.Geleceğe dönük somut hedefler koyar.					
4.Kendi işlerini sorumluluk duygusu içerisinde yapar					
5.Kendi kendini değerlendirebilir.					
6.Hatalarını kabul eder.					
7.Bencil davranışlar sergilemez.					
8.Çalışanların yaratıcılığının ortaya çıkması için, uygun ortam hazırlar.					
9.Çalışanlara adaletli davranır.					
10.Öğrenme konusunda isteklidir.					
11.Çözümler üretmede sistemli yaklaşır.					
12.Çalışanların farklı düşünebileceğini kabul eder.					
13.Tartışmalara yapıcı ve anlayışlı katılır.					
14.Doğru sözlüdür.					
15.Dürüst davranır.					
16.Olaylar karşısında cesaretli davranır.					
17.Sabırlıdır					
18.Çalışanların başarısını, adaletli bir şekilde ödüllendirir.					
19.Alçak gönüllüdür.					
20.Kurumun kurallarını doğru bir şekilde oluşturur.					
21.İnsanlara eşit davranır.					
22.Tüm çalışanlara sevgiyle davranır.					
23.Çalışanlara şefkatle yaklaşır.					
24.Tüm koşullarda gerçeği söyler.					
25.İfadeleri gerçeğe yakındır.					
26. Faaliyetleri gerçeklik ilkesine göre yapar.					
27.Etrafindaki insanlara saygı gösterir.					
28.Bireysel hakları korur.					
29.İçinde bulunduğu toplumun değerlerine saygı gösterir.					

30.Politik konularda kazanç sağlamaya yönelik çalışmalarda bulunmaz.					
31.Dini konularda fayda amaçlı faaliyetlerde bulunmaz.					
32.Ekonomik alanda kişisel kazanç sağlayıcı faaliyetlerde davranmaz.					
33.Tartışmalar için özgür ortamlar yaratır.					
34.Mesleki sorumluluklarını dürüstlük duygusu içerisinde yapar.					
35.Kurumda ortak alınan kararları, etkili biçimde uygular.					
36.Mesleki etkinliğini artırmaya yönelik çaba içerisindedir.					
37.Kurumda yapılan işlerde ölçüyü belirler.					
38.Kötü sayılabilecek alışkanlıklara sahip değildir.					
39.Çalışanlar arasında arabozucu değildir					
40.Merhametlidir.					
41.Çalışanlara içten davranır.					
42.Çalışanları, sahip oldukları kişisel özelliklerinden dolayı yargılamaz.					
43.Yapılan hizmetlerden dolayı insanlara minnet duygusu besler.					
44.Davranışlarının sınırlarını bilir.					

Antrenörlerin Etik Dışı Davranışları İle İlgili Sporcu Algısı Ölçeği

Aşağıdaki ölçek tamamen katılıyorum ve tamamen katılmıyorum arasında derecelendirilmiştir. Kendinize en uygun gelen cevabı işaretleyiniz.

	Antrenörlerin kurallara bağlılık durumu	Tamamen katılıyorum.	Katılıyorum.	Kararsızım.	Katılmıyorum.	Tamamen katılmıyorum.
1	Antrenörümün almış olduğu eğitimi yeterli bulmuyorum.					
2	Antrenörüm, antrenmanlarda amaca uygun çalışmalar yaptırmıyor.					
3	Antrenörüm, performansı düşen sporcuları yeniden kazanmak için bir şey yapmaz.					
4	Antrenörüm bizlerle iyi iletişim kuramıyor.					
5	Antrenörümün benimsediği liderlik biçimi bizlere uygun değildir					
6	Antrenörüm, bizleri sporun içerisinde tutabilmek için çaba sarf etmez.					
7	Antrenörüm, sorumluluk almaktan kaçınır.					
8	Antrenörüm, sporcuların problemlerine hiçbir zaman kulak asmaz.					
9	Antrenörüm sporcu psikolojisini önemsemez					
10	Antrenörüm, kendisini asla eleştirmez.					
11	Antrenörüm, bizlere müsabaka veya yarışmalarda nasıl hile yapılacağını öğretir					
12	Antrenörüm kazanmak için bizlerden hile yapmamızı ister.					
13	Antrenörüm, bizleri doping yapmaya teşvik eder.					
14	Antrenörüm için sportmenliğin bir önemi yoktur.					
15	Antrenörüm, diğer antrenörler hakkında olumsuz konuşur					
16	Antrenörüm, dürüst ve güvenilir bir insan değildir.					
17	Antrenörüm, yalan konuşur.					
18	Antrenörüm, bizlere karşı eşit davranmaz.					
19	Antrenörüm, şahsi çıkarları doğrultusunda hareket eder					

Spora Bağlılık Ölçeği

Aşağıda belirtilen ifadeler spora bağlılığınızla ilgilidir. Hemen hemen hiç ve hemen hemen her zaman arasında derecelendirilen bu ölçekte, size en uygun gelen cevabı işaretleyiniz.

		Hemen Hemen Hiç	Nadiren	Ara sıra	Sık sık	Hemen hemen her zaman
1	Uzun süre antrenman yapabilirim	1	2	3	4	5
2	Antrenmanıma düzenli olarak devam ederim.	1	2	3	4	5
3	Antrenman yaparken kendime meydan okurum	1	2	3	4	5
4	Antrenman yapmak için istekliyim.	1	2	3	4	5
5	Yaptığım spordan gurur duyarım.	1	2	3	4	5
6	Antrenman sırasında kendimi fiziksel olarak enerjik hissedirim.	1	2	3	4	5
7	Sabah kalktığımda antrenman yapmak için sabırsızlanırım.	1	2	3	4	5
8	Antrenman yaparken kendimi güçlü hissedirim.	1	2	3	4	5
9	Yaptığım spor benim için anlam doludur.	1	2	3	4	5
10	Antrenman yaparken kendimi kaptırırım.	1	2	3	4	5
11	Antrenman sırasında konsantre olmak beni mutlu eder.	1	2	3	4	5
12	Antrenman yaparken kendimi farklı bir dünyada hissedirim.	1	2	3	4	5
13	Antrenman yaparken etrafımda olanların farkında olmam.	1	2	3	4	5
14	Antrenmanımı özümserim.	1	2	3	4	5
15	Antrenman sırasında zamanın nasıl geçtiğini anlamam.	1	2	3	4	5

Ek 5. Etik Kurul İzni

Evrak Tarihi ve Sayısı: 22/06/2021-18949

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-93265200-050.99-18949
Konu : Etik Kurul Kararı (Adem BULUT,
İbrahim ÇELİKER, Kadir ÖLMEZ)

22/06/2021

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Üniversitemiz Etik Kurulu 29.05.2021 tarihinde toplanmış olup, yapılan toplantı sonucu Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğümüzün, Anabilim Dalı'nız başvuruçuların Etik Kurulu Onayı ile ilgili yapmış oldukları başvurular Bayburt Üniversitesi Etik Kurulunca uygun bulunmuş olup, karar asılları ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Doç.Dr. Fatih GÜRBÜZ
Enstitü Müdürü

Ek: Etik Kurul Kararları (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSR38ZPBF2 Pin Kodu :87362
Kep Adresi: bayuni@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <http://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5264&eD=BSR38ZPBF2&eS=18949>

Bilgi için: TUĞRUL FIDAN

Unvanı: Memur

Ek 5. Etik Kurul İzni (Devamı)

T.C. BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2021/101

Karar Tarihi : 31/05/2021
Oturum Sayısı : 08

Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 29.04.2021 tarihli ve E-93265200-050.99-14471 sayılı yazısına istinaden, Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden İbrahim ÇELİKER'in, "Elit Güreşçilerin Spora Bağlılık Düzeyleri ile Kulüp Antrenörlerinin Etik Liderlik ve Etik Dışı Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tez çalışması üniversitemiz etik kurulu tarafından incelenmiş olup, toplantıya katılan kurul üyelerince araştırmanın etik ilkelere uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Dede Korkut Kampüsü 69000 – BAYBURT Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat Nuri Turan
Telefon: (0 458) 211 11 28 Faks: (0 458) 211 11 30
Elektronik Ağ: www.bayburt.edu.tr E-Posta: hmtsavirligi@bayburt.edu.tr

Özgeçmiş

..... yılındada dünyaya geldi. İlköğretimini’ da, lise eğitimini’da tamamladı. Üniversite eğitimini yılında Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde başladı ve yılında mezun oldu. Yüksek lisans eğitimini Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor bölümünde devam etmektedir. Güreş sporunda uluslararası müsabakalarda derecelerle ülkesini temsil ederek milli sporcu olmuştur. Aktif spor hayatını 2020 yılında sonlandırmıştır. yılında’un ilçesine Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni olarak atandı ve halen bu görevine devam etmektedir.

